Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra chovu hospodářských zvířat

Česká zemědělská univerzita v Praze

Vývoj chovu významných evropských teplokrevných plemen koní

Bakalářská práce

Autor práce: Laura Viol

Obor studia: Chov koní

Vedoucí práce: Ing. Martina Janošíková

© 2021 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Vývoj chovu významných evropských teplokrevných plemen koní" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor(ka) uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 3.5.2021 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Martině Janošíkové za odborné vedení mé práce a cenné rady, které mi poskytovala. Dále bych chtěla poděkovat všem svazům chovatelů koní, které mi dodaly nezbytné informace. Zvláštní poděkování patří panu Dr. André Hahnovi z Oldenburger Pferdezuchtverband e.V., který mi poskytl historicky cenný materiál. Dále děkuji své rodině a přátelům za podporu během celého studia.

Vývoj chovu významných evropských teplokrevných plemen koní

Souhrn

Hannoverští, oldenburští, holštýnští a trakénští koně německého chovu se v současné době podílejí na produkci špičkových sportovních koní. Tato plemena se vyskytují téměř ve všech rodokmenech moderního sportovního koně a jejich zástupci figurují na špičce světového jezdeckého sportu.

Práce poukazuje na rozdíly chovných cílů v historickém vývoji plemen, a s nimi souvisejícím exteriérem. Popsány jsou historické i současné linie významných plemeníků, kteří se velkou měrou podíleli na utváření plemene.

V důsledku šlechtění a velmi otevřené plemenitby je patrná podobnost a provázanost evropských teplokrevných plemen. Nyní již téměř neexistuje plemeno, které by bylo čistokrevné. Původně měla všechna plemena svůj vlastní plemenný standard a chovný cíl. Současní zástupci sledovaných plemen vykazují minimální exteriérové odlišnosti. Porovnáním jedinců jednotlivých plemen období 19. a 20. století byly pozorovány typické meziplemenné exteriérové rozdíly. Vlivem zvyšujícího se selekčního tlaku na výkonnost tyto rozdíly mizí a vzniká tak téměř uniformní evropský sportovní kůň. Důkazem toho jsou uvedené příklady významných plemeníků, jejich působení v různých plemenných knihách a tím i jejich vliv na chov koní v Evropě.

Klíčová slova: linie, hřebec, plemena, vývoj, plemené knihy

The breeding developement of the most important european warm – blooded horses

Summary

Hannoverian, Oldenburg, Holstein and Trakehner horses are german breeds and they are currently involved in the production of top sport horses. These breeds occur in almost all pedigrees of the modern sport horse and their descendants are on the top of the world equestrian sport.

This work shows the differences of the breeding goals through the historical developement of each breed and the exterior related to them. Historical and current lines of important stallions, which have a large share in shaping each breed, are described.

The evident influence of the very open breeding is the similarity and interconnectedness of european warm-blooded horses. Nowadays there is almost no breed that is purebred. Back in the days all breeds had their own breeding standards and breeding goals. Current descendants of the mentioned breeds show minimal exterior differences. By comparing individuals of individual breeds during the 19th and 20th centuries, exterior differences between each breed were observed. Because of the increasing selection pressure on sports performance, there are no longer differences between the breeds and it leads to an almost uniform European sport horse. Examples of important sires, their impact on other horse breeds and with this the impact on the whole European breeding are proving this thesis.

Keywords: studbook, breeds, sire, line, evolution

Obsah

1 Úvod **8**

2 Cíl práce **9**

3 Literární rešerše **10**

3.1. Hannoverský teplokrevník **10**

3.1.1 Historie 10
3.1.2. Plemenná kniha 13
3.1.2.1. Podmínky zápisu 13
3.1.2.2. Výkonnostní zkoušky 14
3.1.2.3. Selekční kritéria 16
3.1.2.4. Standard plemene 17
3.1.3. Chovný cíl dnes 18
3.1.4. Nejvýznamnější linie v chovu hannoverského teplokrevníka 18
3.1.5. Nejvýznamnější rodiny v hanoverském chovu 32
3.1.6. Žebříček hodnocení nejúspěšnějších hannoverských koní v letech 2010 - 2020 33

3.2. Holštýnský teplokrevník **34**

3.2.1 Historie 35
3.2.2. Plemenná kniha 37
3.2.2.1. Podmínky zápisu 37
3.2.2.2. Výkonnostní zkoušky 37
3.2.2.3. Selekční kritéria 39
3.2.2.4. Standard plemene 40
3.2.3. Chovný cíl dnes 42
3.2.4. Nejvýznamnější linie v chovu holštýnského teplokrevníka 41
3.2.5. Nejvýznamnější rodiny v holštýnském chovu 46
3.2.6. Žebříček hodnocení nejúspěšnějších holštýnských koní v letech 2010 - 2020 46

3.3. Oldenbuský teplokrevník **47**

3.3.1 Historie 49
3.3.2. Plemenná kniha 50
3.3.2.1. Podmínky zápisu 50
3.3.2.2. Výkonnostní zkoušky 53
3.3.2.3. Selekční kritéria 54
3.3.2.4. Standard plemene 54
3.3.3. Chovný cíl dnes 55
3.3.4. Nejvýznamnější linie v chovu oldenburského teplokrevníka 55
3.3.5. Nejvýznamnější rodiny v oldenburském chovu 62
3.3.6. Žebříček hodnocení nejúspěšnějších oldenburských koní v letech 2010 - 2020 62

3.4. Trakénský teplokrevník **63**

3.4.1 Historie 63
3.4.2. Plemenná kniha 67
3.4.2.1. Podmínky zápisu 68
3.4.2.2. Výkonnostní zkoušky 68

3.4.2.3. Selekční kritéria 70
3.4.2.4. Standard plemene 70
3.4.3. Chovný cíl dnes 71
3.4.4. Nejvýznamnější linie v chovu trakénského teplokrevníka 71
3.4.5. Nejvýznamnější rodiny v trakénském chovu 78
3.4.6. Český trakén 78
3.4.7. Žebříček hodnocení nejúspěšnějších trakénských koní v letech 2010 - 2020 78
3.5. Český teplokrevník, Moravský teplokrevník, Slovenský teplokrevník ..79
3.5.1 Historie 79
3.5.2. Plemenná kniha 85
3.5.2.1. Podmínky zápisu 86
3.5.2.2. Výkonnostní zkoušky 87
3.5.2.3. Selekční kritéria 92
3.5.2.4. Standard plemene 93
3.5.3. Chovný cíl dnes 95
3.5.4. Nejvýznamnější linie v chovu českého, moravského a slovenského teplokrevníka 95
3.5.5. Nejvýznamnější rodiny 100
3.5.6. Žebříček hodnocení nejúspěšnějších koní v letech 2010 - 2020 101
3.6. Deset nejvýznamnějších hřebců na světě .....
3.6.1 Skokoví hřebci 102
3.6.2. Drezurní hřebci 112
4 Závěr 121
5 Literatura 123
6 Seznam použitých zkratek a symbolů 133

1 Úvod

Celosvětově je známo více než 400 plemen koní, která jsou svým původem a šlechtěním předurčena ke svému využití. V evropských zemích se chov koní orientuje především na teplokrevná sportovní plemena. V chovu těchto plemen došlo v posledních desetiletích k zásadním změnám morfologických odlišností, které se díky značnému tlaku na mnohá selekční kritéria sjednocují a opomíjejí autonomitu plemene. Prioritou se stává výkonný sportovní kůň. K jeho produkci se používají jedinci všech plemen se stejným šlechtitelským cílem. Plemenné knihy jsou otevřené a produktem současného chovu je špičkový kůň do sportu, který ztratil morfologické znaky původních koní daného plemene. S nadsázkou se dá říci, že lze hovořit o evropském sportovním koni.

2 Cíl práce

Cílem bakalářské práce byla literární rešerše o vývoji sedmi významných teplokrevných plemen koní a jejich vzájemném působení. Byla vybrána čtyři důležitá německá plemena, která se výrazně prosazují ve sportu, a plemena, která se chovají na našem území. Byly zde porovnány plemenné standardy, vzájemné propojení významných linií a v neposlední řadě změny chovných cílů každého plemene.

Každé plemeno bylo ovlivněno místem vzniku a způsobem jeho využití, v chovu ale také vždy rozhodovala současná hospodářská a politická situace a také móda. Byly popsány přelomové situace, které vedly k dalšímu směru vývoje.

3 Literární rešerše

3.1. Hannoverský teplokrevník

3.1.1 Historie

Již dlouho před založením zemského hřebčince Celle existovaly chovy koní na farmách. Až do 17. a 18. století žili koně bez chovné kontroly anebo selekce v tzv. divokých hřebčínech, ze kterých byli dle potřeby odchyceni a pro různé použití domestikováni. Začalo se však již mluvit o polodivokých hřebčínech, ve kterých klisny žily divoce, hřebci však stáli ve stájích a byli vypuštěni jen v době říje. To bylo první chovné opatření a dělo se pouze ve dvorských hřebčínech, nikoliv u prostého lidu. Až výstavba zemských a státních hřebčínů v 18. století Kurfürstem Georgem I. položila v roce 1714 základ pro mezinárodní a kvalitní chovy, jak je dnes známe. Již od této doby má na chov vliv anglický plnokrevník. Jinak než plnokrevník, kterého šlechtila hlavně šlechta, měl hannoverský kůň zůstat koněm farmářským, pro všechny účely. V roce 1735 byl založen zemský hřebčinec v Celle králem Georgem II., kde byli chováni pouze hřebci. Hannoverský chov koní měl velký vliv v království a tito koně byli velkou součástí kavalerie v celé Evropě. Po založení hřebčína Celle zde začal chov. Již v této doby bylo doporučeno nechat si nejlepší klisničky a předvést je hřebci v zájmu chovatelského pokroku. Méně kvalitní klisny se směly připouštět jen s dovolením vedení hřebčína. V roce 1735 odjel vedoucí cellského hřebčína Brown, výborný chovatel koní, do Holštýna, a koupil zde 13 hřebců. Od té doby tam jezdil každým rokem. V roce 1736 již bylo připuštěno 460 klisen, ze kterých se narodilo pouze 150 hříbat. V roce 1749 bylo připuštěno ze 40 hřebců z 25 různých připouštěcích stájí 1906 klisen, a z nich se narodilo 766 hříbat. Již od roku 1744 se u potomků hřebců z Celle vypalovala písmena LG s korunkou na levé stehno jako označení. Po Brownovi následovali další nástupci, mezi nimi Stallmeister Koch, který v roce 1790 založil registraci všech připouštění a porodů v připouštěcích registrech a také vydání ověření původu všech hříbat zemských hřebců. Tímto začal organizovaný chov koní. Na konci 18. století již byl procentuální status připouštění vs. porod 55 %. Koně v této době měli být mohutní a silní pro tažení kočárů a zároveň způsobilí k vojenským účelům (Bade et al. 2016).

V roce 1839 již probíhala selekce a kontrola kvality díky připouštěcím registrům, ověření původu, označení hříbat výžehem a pravidelné návštěvy veterinářů. V této době v Celle bylo 200 hřebců, z toho 30 % anglických plnokrevníků. Brzy bylo jasné, že hannoverští koně se díky velkému vlivu anglické krve stali příliš lehkými pro zemědělskou práci, a proto přišlo posilnění z mecklenburské strany v podobě silných ušlechtilých teplokrevných hřebců. V letech 1844-1928 existoval dvorský hřebčín Herrenhausen, který měl sloužit pro chov a odchov hřebců z Celle. Hřebce z tohoto hřebčína mají ještě dnešní koně ve svém pedigree jako např. Adeptus xx (1884) (Viz obr. 1), Flick (1865), Deister (1904), Flavius (1918), Flintglas (1922), Körner (vyřazen až 1946), Feiner Kerl (1919) (Bade et al. 2016).

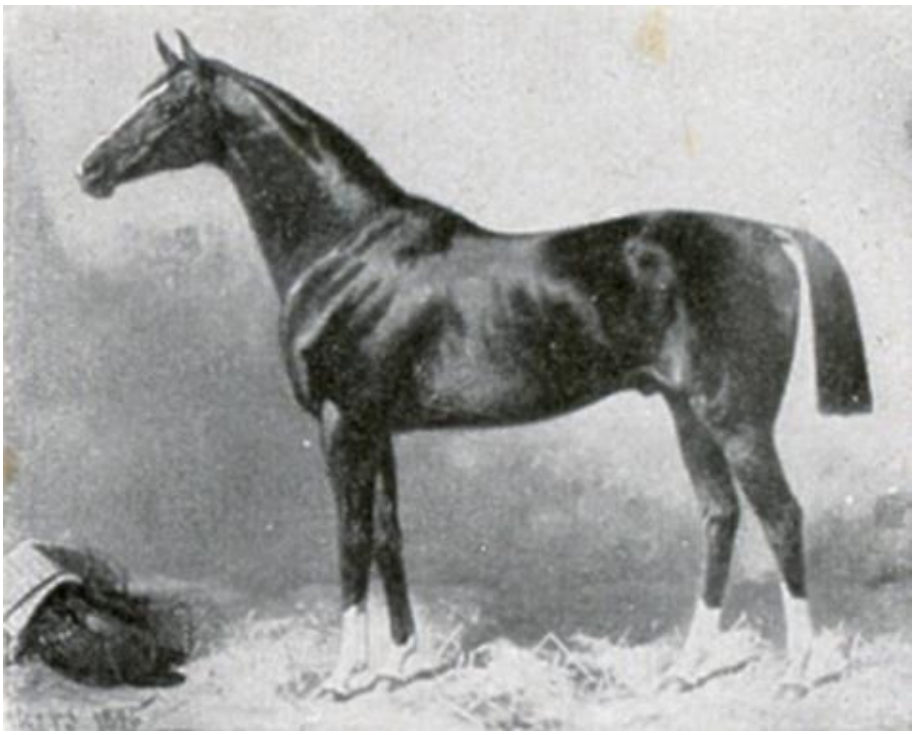

Obr. 1: Adeptus xx (Rimondo 2021).

K vyšlechtění hannoverských koní jako jsou dnes, výrazně pomohla plemena koní z Anglie. Chovatelé v polovině 19. stol však zjistili, že příliš vlivu anglického plnokrevníka může mít negativní účinky na exteriér anebo temperament, a navíc opět nabyla na významu práce na poli, a tak mezi lety 1830-1889 bylo na připouštěcích stanicích kolem 100 hřebců anglických plemen Cleveland-Bay, Yorkshire-Coachhorses a Norfolk. Koně těchto plemen měli velký rámec a byli schopni urazit velkou vzdálenost rychle a téměř bez únavy. Nejznámější hřebci byli Nabocklish (1854), Sebras (1838), Champion v. Coachman (1849) - v Celle v letech 1852-1877. Mezi těmito anglickými polokrevníky byl i hřebec Holderneß (Viz obr. 2), který je v deváté generaci hřebce Feiner Kerl, který byl později velmi významným plemeníkem (Bade et al. 2016).

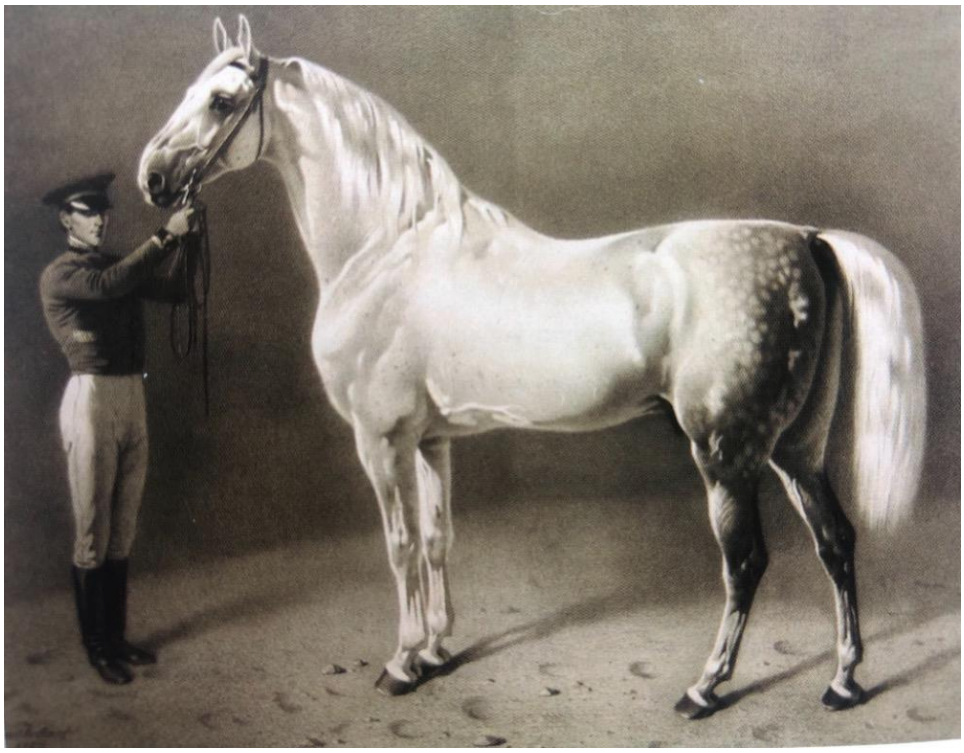

Obr. 2: Holderneß (1838) (Bade et al. 2016).

Také se opět začalo připouštět silnými domácími hannoverskými hřebci s mohutnou konstitucí. V roce 1844 se poprvé pořádal Körung (tím také začaly přehlídky koní a prémie pro klisny), kde byli již cíleně vybíráni hřebci do chovu pro zlepšení kvality. To způsobilo úbytek soukromých hřebců. V roce 1888 vznikla první kniha klisen a svaz hannoverských knih klisen, který v roce 1922 přešel na „Svaz chovatelů hannoverského teplokrevníka e.V.“. Podmínky pro zápis do chovné knihy klisen zněl dle ustanovení: „Pro zapsání do knihy jsou povoleny jen takové klisny, které mají nejen svého otce, ale také otce matky a otce babičky prokazatelně v homogenním kmenu“ (Bade et al. 2016).

1896 byla kniha klisen uzavřena, tzn. od té doby se do knihy směly zapsat klisny pouze v případě, když jejich rodiče již v knize zapsaní byli. Jelikož se stále nacházely klisny, které toto nesplňovaly, byl přidán oddíl „příloha“, ve kterém jsou uváděny klisny, jejichž matky zapsány nebyly, ale otec a otec matky byli knihou klisen uznáni. Tehdy určil generál Frhr. v. Troschke následující chovný cíl: „Ušlechtilý polokrevník - střední kočárový kůň, silný jezdecký kůň, vojenský kůň pro těžkou zbroj a dělostřelectvo, zároveň s dobrými rovnoměrnými chody jak v klusu, tak i ve cvalu. Použitelný v zemědělství - musí mít dobrý poměr krve s dobrým temperamentem. Kůň musí mít dobré proporce, dobře nasazený krk a kořen ocasu. Žádoucí je šikmá lopatka a zdravé nohy s výraznými klouby a šlachami, se zdravými kopyty s dobrými střelkami. V kroku a klusu musí končetiny na stejné straně jít za sebou v linii. Nežádoucí jsou koně se širokými boky - takoví koně jsou těžko krmitelní.“ Tehdejší koně na konci 19. stol. již nebyli tak mohutní jako v půlce století, a v roce 1922 se začíná klást důraz na jezdeckého koně s krví, dobrými nervy a pohyby (Bade et al. 2016).

1922 se založil Körung pro všechny hannoverské klisny a od roku 1925 musí být pro zapsání předložen nejnutnější popis (věk, výška, barva…). 1925 byl přelomový rok, kdy svaz poprvé začal uznávat pro Körung i soukromé hřebceale kniha klisen ještě ne. Stále je chov na

hannoverském území spíše v rukou zemědělců (v privátních chovech). V průběhu 20. století se hannoverský kůň stal koněm, kterého známe dnes. Někteří chovatelé chovali tohoto koně stále pro vojenské účely. To se změnilo až v 60. letech s příchodem hřebců jako je např. všestranný Pik As xx, Abglanz a Lugano I. Někde byl preferován hezký, elegantní model už dříve (Verden), ale i tam se pro větší zušlechtění použili hřebci Absatz (syn hřebce Abglanze), Valentino xx a také světoznámí Lauries Crusador xx a Der Löwe xx. Během druhé poloviny 20. století klesal počet koní radikálně díky motorizaci, a koně ztráceli status pracovního zvířete. Začalo se důsledně selektovat na kvalitu. Skončila éra pracovních koní a začali se chovat jezdečtí koně s dobrým temperamentem a charakterem (Bade et al. 2016).

3.1.2 Plemenná kniha

Teprve v roce 1978 bylo vypracováno první uspořádání plemenné knihy, kam se zapisují hřebci a klisny, kniha klisen, vystavování ověření původu, značení zvířat apod.

Plemenná kniha hřebců existuje od začátku vedení knihy klisen v roce 1888. Až do roku 1995 to byla pouze jedna kniha, kam se zapisovali hřebci s úspěšným Körung, ale také hřebci uznávaní v chovu. Od roku 1995 je rozdělena do plemenné knihy I. a II., do druhé z nich se mohou zapisovat hřebci bez Körung. Tato kniha je de fakto bez významu (Bade et al. 2016).

Metoda chovu

„V první řadě se zapisují hannoverští hřebci do plemenné knihy hřebců I. a klisny do hlavní knihy klisen. Plemenná kniha je uzavřená, to však nevylučuje přijetí hřebců a klisen jiných populací jezdeckých koní ke stálému zušlechťování a zlepšení chovu. Nezávisle na tom je základem pokračování v krevní linii založené hannoverskými koňmi“ (Hannoveraner Verband e.V. 2020).

3.1.2.1. Podmínky zápisu

Následující plemena mohou být zapsána do plemenné knihy a jsou začleněna do chovného programu, pokud zástupci plemene splní rodokmenové a výkonnostní požadavky pro plemennou knihu hřebců či knihu klisen.

Skupina plemen I.: belgický teplokrevník, dánský teplokrevník, německý sportovní kůn, württemberský teplokrevník, bavorský teplokrevník, brandenburský teplokrevník, teplokrevník Sachsen – Anhalt, thürinský teplokrevník, saský teplokrevník, jezdecký kůň Zweibrücker, hessenský teplokrevník, holštýnský teplokrevník, mecklenburský teplokrevník, KWPN (nizozemský teplokrevník), oldenburský teplokrevník, oldenburský skokový kůň, rýnský teplokrevník, švédský teplokrevník, selle francais, trakénský teplokrevník, westfálský jezdecký kůň.

Skupina plemen II.: anglo-arab, anglický plnokrevník, shagya-arab, arabský plnokrevník.

Do skupiny plemen III. se mohou zapisovat hřebci a klisny pouze tehdy, pokud mají předky (minimálně 6 generací u hřebců a 4 generace u klisen) ve skupině plemen I. a II., otec je zapsán v plemenné knize I. plemen plemenných skupin I. a II. a matka je zapsána v hlavním oddíle hannoverské plemenné knihy.

Jsou to následující plemena: anglo - evropský jezdecký kůň, argentinský jezdecký kůň, americký teplokrevník, australský teplokrevník, brazilský jezdecký kůň, bulharský teplokrevník, chilský teplokrevník, německý Edelblut, finský teplokrevník, irský jezdecký kůň, italský teplokrevník, kanadský sportovní kůň, kanadský teplokrevník, chorvatský

teplokrevník, lotyšský teplokrevník, litevský teplokrevník, lucemburský jezdecký kůň, mexický jezdecký kůň, novozélandský teplokrevník, NRPS (nizozemský pony), rakouský teplokrevník, polský teplokrevník, rumunský teplokrevník, sBs (belgický sportovní kůň), skotský sportovní kůň, švýcarský teplokrevník, slovenský teplokrevník, španělský sportovní kůň, český teplokrevník, maďarský teplokrevník, ukrajinský jezdecký kůň, Zangersheide (Hannoveraner Verband e.V. 2020).

3.1.2.2. Výkonnostní zkoušky

Výkonnostní zkoušky exteriéru

Körung

Hřebci musí být minimálně dvouletí, aby se mohli zúčastnit Körung.
Rozdělují se na mladé a starší hřebce. Mezi mladé hřebce patří dvouletí hannoverští a rýnští hřebci, starší hřebci jsou tříletí a starší.

Podmínky pro připuštění ke Körung:

- otcové a otcové matek (min. šest generací) jsou zapsány do knihy hřebců I nebo Ib nebo plemenné knihy, která odpovídá knize hřebců I v jiném plemeni
- matky a babičky jsou zapsány v hlavní knize klisen nebo v odpovídající knize této hlavní knize klisen jiného plemena a prababičky zapsány minimálně v knize klisen nebo v plemenné knize, která odpovídá třídě knihy klisen
- hřebci do šesti let nemusí doložit žádný doklad o výkonnosti, hřebci jiných plemen nebo sedmiletí a starší hannoverští, rýnští, a hessenští hřebci musí splnit výkonnostní zkoušky (viz níže předpoklady k zapsání do knihy hřebců I)
- u starších hřebců, kteří nesplňují požadavky původu, rozhoduje výkonnostní zkouška hřebců (50ti denní test) a/nebo umístění ve finále Bundesšampionátů

Hřebec může být úspěšný při Körung pouze pokud:

- má v hodnocení celkovou známku minimálně 7,0 (hannoverské a rýnské plemeno) nebo 7,5 (hřebci jiných plemen/populací)
- má zdravotní předpoklady dle stanovení
- splní požadavek na vhodnost do chovu

Zápis do hlavní knihy klisen

Klisny pro zápis do hlavní knihy klisen musí být minimálně tříleté. K posouzení exteriérových znaků pro zápis do hlavní knihy se připustí pouze klisny, které:

- mají otce a otce matek a ze strany matky babičky a prababičky (min. čtyři generace) zapsány v knize hřebců I/Ib nebo jiné plemenné knize, která odpovídá třídě knihy hřebců I (ve skupině plemen I a II) přípustných plemen
- mají matky zapsány v hlavním oddílu knihy (mimo knihy hříbat) nebo v jiné plemenné knize přípustného plemene, která odpovídá hlavnímu oddílu knihy

Výkonnostní zkouška pod jezdcem

Výkonnostní zkoušky hřebců

- 14ti denní schopnostní zkouška tří - a čtyřletých hřebců:
  provádí se na stanici nepřetržitě po dobu 14 dní

- 50ti denní výkonnostní zkouška tří - až sedmiletých hřebců:
  provádí se na stanici nepřetržitě po dobu min. 50 dní
- Sportovní zkouška pro čtyř-a pětileté hřebce:
  je doplňující ke 14ti denním schopnostní zkoušce a trvá tři dny. Hřebci se musí ve věku čtyř i pěti let vždy jednou zúčastnit sportovních zkoušek, vypsaných německou jezdeckou federací speciálně pro hřebce na různých stanovištích. Zkoušky jsou pro drezurní, skokové a všestranné hřebce s odpovídajícím důrazem na cílovou kategorii. Hřebci se představí jak pod svým vlastním, tak i pod cizím jezdcem.
- Sportovní zkouška pro pětileté a starší hřebce:
  alternativně k výkonnostním zkouškám na stanici platí výkonnostní zkouška i tehdy jako splněná, pokud hřebci mohou dokázat úspěchy ve vlastních zkouškách na závodech. Tato zkouška se provádí v drezuře, skocích a všestrannosti.

Předpoklady pro zapsání do knihy hřebců I

Zapsáni jsou hřebci nejdřívě ve třetím roce života, kteří

- absolvovali 50ti denní test s konečným výsledkem
- absolvovali 50ti denní test se známkou min. 7,80 s důrazem na drezuru nebo skoky
- dosáhli v 70ti denní zkoušce min. 120 bodů (hann., rýnský, west. teplokrevník) nebo 130 bodů (jiná plemena a populace)
- dosáhli v 70ti denní zkoušce min. 100 bodů (hann., rýnský, west. teplokrevník) nebo 110 bodů (jiná plemena a populace), nebo v 70ti denní zkoušce min. 90 bodů (hann., rýnský, west. teplokrevník) nebo 100 bodů (jiná plemena a populace) a kvalifikovali se pro Bundesšampionát
- absolvovali 14ti denní test a sportovní zkoušku pro čtyř a pětileté koně s konečným výsledkem (od r. 2020)
- absolvovali 14ti denní test s konečným výsledkem 7,50 (nebo známkou se zaměřením na drezuru nebo skoky min. 8,00) a sportovní zkoušku pro čtyř a pětileté koně s konečným výsledkem 7,50 (od r. 2016)
- absolvovali sportovní zkoušku pro pětileté a starší hřebce v kombinace s 14ti denním (od r. 2016) resp. 30ti denním schopnostním testem (do r. 2015) s min. ziskem 120 bodů (hann., rýnský, west. teplokrevník) nebo 130 bodů (jiná plemena a populace) a kvalifikovali se pro Bundesšampionát
- v rámci sportovních zkoušek pro pětileté a starší hřebce docílili předepsaných výsledků na závodech

Zkoušky pro chovné klisny

Zkoušky se provádí na základě všeobecně uznaných pravidel jezdeckého sportu. Mohou se konat jako staniční, terénní a závodní zkoušky.

Staniční zkouška

Zkouška trvá min. 14 dní a skládá se z tréninkové fáze (předzkouška) a poté závěrečné zkouškay. Zúčastnit se mohou tříleté a starší klisny. Klisny musí být očkovány a musí být ježděny. Na základě posuzování během tréninku jsou klisny před začátkem závěrečné zkoušky hodnoceny vedoucím tréninku v následujících bodech:

- interiér
- základní chody (krok, klus, cval)

- jezditelnost
- skokové vlohy - skok ve volnosti (chování, schopnost, inteligence)

U závěrečné zkoušky schopností jsou přítomni min. dva odborníci a jeden cizí jezdec a hodnotí se:

- základní chody (krok, klus, cval)
- jezditelnost
- skokové vlohy - skok ve volnosti (chování, schopnost, inteligence)

Klíčová pro hodnocení je vhodnost jako chovná klisna vzhledem ke zlepšení vlastností jezdeckých koní v populacích. Klisny jsou během celé doby tréninku přísně sledovány a pokud neodpovídají normě, jsou vyloučeny ze zkoušek a zbylého tréninku. Staniční zkouška se smí jednou opakovat.

Terénní zkouška

Zkouška se provádí jako min. jednodenní schopnostní zkouška. Zúčastnit se mohou tříleté a starší klisny. Klisny musí předložit očkování a musí být ježděny. U zkoušky schopnosti jsou přítomni min. dva odborníci a jeden cizí jezdec a hodnotí se:

- základní chody (krok, klus, cval)
- jezditelnost
- skokové vlohy - skok ve volnosti (chování, schopnost, inteligence)

Klíčová pro hodnocení je vhodnost jako chovná klisna vzhledem ke zlepšení vlastností jezdeckých koní v populacích. Klisny jsou během celé doby tréninku přísně sledovány a pokud neodpovídají normě, jsou vyloučeny od zkoušky. Terénní zkouška se smí jednou opakovat.

Závodní zkouška

Alternativně k vlastní výkonnostní zkoušce platí tato zkouška – je splněna v případě, že klisny dokáží úspěchy na závodech. Platí v disciplínách drezura, skoky a všestrannost. Následující umístění na závodech stačí pro úspěšné vykonání zkoušky pro chovné klisny:

- tři umístění na prvním až pátém místě v drezurních úlohách / nebo drezurních ulohách pro mladé koně třídy L a výše nebo
- získali tři umístění na prvním až pátém místě ve skokových úlohách nebo skokových úlohách pro mladé koně třídy L a výše
- získali tři umístění na prvním až pátém místě v úlohách všestrannosti nebo v úlohách všestrannosti pro mladé koně třídy Z a výše (Hannoveraner Verband e.V. 2020)

3.1.2.3. Selekční kritéria

Pro zápis do plemenných knih se hodnotí následující vlastnosti exteriéru s mimořádným důrazem na pohyb:

- plemeno a pohlaví
- kvalita stavby těla (hlava, krk, záda, rámec, přední končetiny, zadní končetiny)
- korektní chody
- kmih a elasticita
- cval

- krok
- skoky ve volnosti
- celkový dojem a vývin
- celkové hodnocení

U klisen se nehodnotí cval a skoková schopnost.

U skokových koní se vlastnosti k hodnocení mění:

- plemeno a pohlaví
- základní kvalita (hlava, krk, záda, rámec, klus, krok)
- fundament (přední končetiny, zadní končetiny, korektnost chodů)
- cval
- skokový styl
- skoková schopnost
- skoková inteligence
- celkový dojem a perspektiva
- celkové hodnocení (Hannoveraner Verband e.V. 2020)

3.1.2.4 Standard plemene

Barvy

U hannoverského teplokrevníka jsou povoleny základní barvy (hnědák, vraník, bělouš, ryzák).

Plemeno a pohlaví

Žádoucí je ušlechtilý typ výkonostního sportovního koně v různých kalibrech. Velké linie, jasné kontury, suchá textura, plastické osvalení, výrazný pohlavní výraz.

Stavba těla

Hlava je požadována suchá a ušlechtilá, velikostí adekvátní k tělu, s velkýma, pozornýma očima a klidným pohledem. Žádoucí jsou velké nozdry, lehké žuchvy s krkem dostatečně dlouhým a dostatečně osvaleným, ztenčeným směrem k hlavě, s lehkým a pohyblivým spojením mezi krkem a hlavou. Krk by měl být nasazen na rameno přibližně v pravém úhlu, se vzhůru klenutým hřebenem s výraznou svalovinou. U skokových koní musí být dost dlouhý a dost osvalený, a tak stavěný, aby během skoku vybalancoval pohyb. Velmi dobré je dlouhé a šikmé rameno s markantním kohoutkem. Žádaný je čtvercový rámec, dlouhé nohy, dlouhý kohoutek, dostatečně dlouhá a osvalená záď, široká a dobře nasvalená bedra. Rozdělení těla do zhruba tří stejných poměrů. Přední končetiny by zepředu měly mít svislou osu a být k sobě paralelní. Končetina by měla být suchá, dobře osvalená s dostačující silou, s výraznými klouby, elastickou středně dlouhou spěnkou (úhel k zemi 45-50 stupňů). Dále tvrdá, velikostně k tělu ideální kopyta symetrického tvaru, s úhlem přední stěny k zemi 45-50 stupňů.

U zadní končetiny by z boku měla svislá čára při uzavřeném postoji vést od sedacího hrbolu dolů holenní kostí. Zezadu by měl být svislou čarou rozdělen sedací hrbol, kopyto, spěnka, laterální holenní kost a hlezno na dvě stejné poloviny. Končetiny by měly mít suché a výrazné klouby, elastickou a středně dlouhou spěnku (úhel k zemi 50–55 stupňů), silné hlezno. Žádoucí je rovný a dobře držený ocas.

Mechanika pohybu

Zepředu i zezadu by měly být chody rovné a rovnoměrné. Při klusu je žádoucí výrazný nástup, 2takt s kadencí, velký kmih, elasticita, v rovnováze. Zadní končetiny v ideálním úhlu, kráčející rázně pod těžiště. Výrazná činnost svaloviny zádě a stehen, tendence vkročit nahoru při uvolněném rameni. Cval musí být v taktu (3 -takt), s kmihem, elastický, v rovnováze. Každý skok musí energicky vycházet ze zadní končetiny s výraznou tendencí cvalu do kopce, se zadní končetinou pod těžištěm. Krok musí být v taktu (4 -takt), s rovnoměrným sledem nohou, pilným a elastickým pohybem, v rovnováze.

Důležité jsou vybalancované a elastické skoky, rychlý sled pohybů při odskoku, výrazně rychlé ohnutí končetin nad skokem (pokud možno vodorovné držení předloktí nad skokem), kulatá záda s výrazně vystouplým kohoutkem a krkem směrujícím dolů. Důležité je odvážné, šikovné, mohoucí, promyšlené a opatrné překonávání skoků, z něhož vyzařuje klid a inteligence. Rytmus a takt cvalového kroku by měl být konstantní.

Vnitřní vlastnosti

Ideální je inteligentní kůň s dobrým charakterem (citlivý ale nekomplikovaný), dobrým temperamentem (silné nervy, probuzelý, vyrovnaný), ochotou ukázat výkonnost (učenlivý, odvážný) a s výkonnostním potenciálem.

Jezditelnost

Kůň by měl být ochotný a pozorný k povelům jezdce. Uvolněný pod jezdcem s dobrým přilnutím na ruku. Jezdci by měl dodat dobrý pocit sedu. Měl by se pohybovat s aktivní a elastickou zádí a v přirozené rovnováze. Musí být znát takt, uvolnění a přilnutí.

Zdraví

Žádoucí je výkonnost, odolnost, dobrá krmitelnost (Hannoveraner Verband e.V. 2020).

3.1.3 Chovný cíl dnes

Hannoverský kůň se chová jako plemeno velmi vhodné do jezdeckého sportu. Žádoucí jsou koně, kteří se na základě charakteru, jezditelnosti, exteriéru, pohybového sledu, skokových schopností a zdraví hodí jak do vrcholového, tak i do volnočasového sportu (Hannoveraner Verband e.V. 2020).

3.1.4 Nejvýznamnější linie v chovu hannoverského teplokrevníka

Stavba hannoverských krevních linií začala kolem poloviny 19. století.

D-linie: Detektiv - Desperados

Tuhle linii proslavil nejvíce DETEKTIV (narozen 1922) (Viz obr. 3) prochován na DEVIL'S OWN xx. V roce 1938 se narodil významný předek dnešních drezurních koní DWINGER. Dal nám úžasné potomstvo jako světoznámého DONNERWETTER, jehož syn DONNERHALL (1981) (Viz obr. 4) byl uchovněn v oldenburském svazu. Donnerhall, také nazýván plemeník tisíciletí, dal bezpočet významných synů, jak v hannoverském, tak i jiných svazech, jako např. DE NIRO, DON SCHUFRO, PRIMAVERA, DAVIGNON I., DONNER BUBE, DON FREDERICO, DAMON HILL, DESPERADOS atd. Donnerhall má přes 120 uchovněných hřebců a 450 klisen. Dalším významným pokračovatelem linie je DUELLANT (1943), který byl dlouhá léta

nejdůležitějším hřebcem skokové D-linie. Mezi jeho potomky patří DUFT II, DUFT I (Bade et al. 2016).

Obr. 3: Detektiv (1922) (Bade et al. 2016).

Obr.4: Donnerhall (1981) (Bade et al. 2016).

C-linie: Calypso II (Holst.) - Codex One

Tato linie byla přes holštýnské území importována do Hannoveru. Jejím zakladatelem byl anglo-normandský COR DE LA BRYÈRE, narozený 1968 z plnokrevníků po RANTZAU xx a FURIOSO xx. Koně hodně zušlechťoval a prosazoval se ve více chovech. Linie se prosadila v hannoverském chovu teprve v roce 1987, kdy byl do zemského hřebčína pronajmut holštýn

CALYPSO II (1974) (Viz obr. 5). Calypso II je ještě do dnešního dne zastoupen ve velkém počtu hannoverských rodin (Bade et al. 2016).

Obr. 5: Calypso II (1974) (Bade et al. 2016).

F-linie: Furioso II (SF) - For Pleasure-Florestan (Rhld.)

Plemeno Selle Francaise mělo významný vliv na chov, a to svým zástupcem FURIOSO II (Viz obr. 6). (1965). Byl to hodně významný plemeník s přes 1500 potomky. Jeho nejznámějšími potomky jsou FOR PLEASURE (1986) a FIDELIO (1978), jehož syn FLORESTAN I (1986) je otcem významných synů zapsaných v hannoverském chovu, především FIDERMAK (WESTF.), FÜRST HEINRICH (WESTF.) a FLORENCIO (WESTF.). Skokovou linii proslavil syn FURIOSO II VOLTAIRE, který má pozoruhodné syny NOW OR NEVER (1995) a VULKANO (1999) (Bade et al. 2016).

Obr. 6: Furioso II (Doede Santema 2021).

F-linie: Flick- Flavius - Feiner Kerl

Je to nejstarší hannoverská linie, která se rozrostla a proslavila hřebcem FLING (1913) - čtvrtá generace FLICK, dále FLAVIUS (1918) a poté FEINER KERL (1922). V roce 2000 dosáhla vrcholu s 22 % hřebců této linie v chovu (Bade et al. 2016).

Významná je W-linie, která je větví hřebce FLAVIUS (Viz obr. 7). Zplodila hřebce WÖHLER (1950) a ten zase 1971 WOERMANN. To byl otec WENZEL I (Viz obr. 8) a II a synů WORLD CUP I (Viz obr. 8) - IV, což byli předci dnešních významných drezurních koní jako je WELTMEYER, WARKANT, WANSUELA SUERTE, WAHAJAMA UNICEF. Výjimečný hřebec Weltmeyer má mezi potomky 437 prémiových klisen a 86 uchovněných hřebců. Byl otcem výborných drezurních koní jako WARUM NICHT, WIE WELTMEYER ATD (Bade et al. 2016).

Obr. 7: Flavius (1915) (Bade et al. 2016).

Obr. 8: World Cup I a Wenzel I (Bade et al. 2016).

F-linie: Feiner Kerl - Ferdinand - Werther

Tato linie je větev Feiner Kerl, která byla úspěšnější ve skokovém sektoru. FERDINAND (1941) byl prazakladatelem této linie a měl úspěšné potomky v chovu, ale bohužel se dokázal až pozdě prosadit. Jeho syny jsou mimo jiné WEDEKIND, WENDEKREIS nebo WINNETOU. Wendekreis má význameného syna WERTHER (Viz obr. 9), který měl talent jak na skoky, tak na drezuru, a také ho předával.

V roce 1989 se narodil FEINER GRAF, jehož syn FEDERWEISER se prodal do České republiky (Bade et al. 2016).

Obr. 9: Werther (Bade et al. 2016).

L-linie: Ladykiller xx-Le Primeur – Lissaro

Na počátku této linie byl významný plnokrevný hřebec LADYKILLER xx (1961) (Viz obr. 10), který měl významné hannoverské syny LORD (1967) a LANDGRAF (1966). Je obsažen v nespočetně mnoho rodokmenech úspěšných skokových koní. Dalšími potomky této linie byli LOREDO, LAPTOP, LANDGRAF I, LANDADEL a z dnešní generace LORD LOXLEY (1999) a LISSARO (2005) (Viz obr. 11) (Bade et al. 2016).

Obr. 10: Ladykiller xx (1961) (Rimondo 2021).

Obr. 11: Lissaro van de Helle (2005) (Münsterland-Pferde).

S-linie: Sacramento Song xx - Sandro Hit (Old.)

Zakladatelem je anglický plnokrevník SACRAMENTO SONG xx, který byl předkem hřebce SANDRO (1974), po kterém je SANDRO SONG (1988). Ten je otcem světoznámého SANDRO HIT (1993), který byl sice oldenburský teplokrevník, ale do hannoverské knihy klisen bylo zapsáno 327 jeho dcer (Bade et al. 2016).

S-linie: Semper Idem (Trak.) - Senator - Stakkato

Zapůjčený trakénský hřebec SEMPER IDEM se stal v padesátých letech 20. stol. zakladatelem významných linií. Jeho syn SENATOR (1960) (Viz obr. 12) měl všechno, co si

chovatelé mohli přát – ušlechtilost a výraz. Jeho dalšími potomky v různých generacích jsou SESAM (1955), SERVUS (1961), SPARTAN (1981) a známý STAKKATO (1993) (Viz obr. 13), který měl obzvlášť výkonné syny STAKKATO GOLD, SAN AMOUR, SATISFACTION SALITO, SANDOKAN (Bade et al. 2016).

Obr. 12: Senator (1960) (Rimondo 2021).

Obr. 13: Stakkato (1993) (Rimondo 2021).

R-linie: Ramzes AA - Rubinstein (Westf.) - Rotspon

Krev anglo-arabského koně RAMZES (1937) se dostala teprve pátou generací do hannoverského chovu hřebcem RUBINSTEIN (Westf., 1986) (Viz obr. 14). Jeho synové ROTSPON, ROHDIAMANT a REGAZZONI zanechali významné dědictví pro dnešní koně (Bade et al. 2016).

Obr. 14: Rubinstein (Bade et al. 2016).

G-linie: Goldfisch II - Gotthard - Grande

Tato linie GOLDFISCH II dlouho vedla před linií Flick. Prosadila se díky hřebcům GOTTHARD (1949) (Viz obr. 15) (byl až pozdě zařazen do chovu díky nedostačujícímu exteriéru) a GRANDE (1958) (Viz obr. 16). Je již jen málo potomků Gottharda v chovu, nicméně o nic horší koně. Je to např. legendární skokan GOLDFEVER (1991), který ho má až ve čtvrté generaci. Grande neměl jen výbornou výkonnost, ale také perfektní exteriér. Jeho potomky jsou třeba významní hřebci GRAPHIT (1964) a GRANNUS (1972). Dalšími potomky této linie jsou GRAF GRANNUS (1988), GREY TOP (2007), GRUNDEWALD (1968), GRENADIER (1974) anebo také velmi známý drezurní kůn GIGOLO (Bade et al. 2016).

Obr. 15: Gotthard (1949) (Rimondo 2021).

Obr. 16: Grande (1958) (Bade et al. 2016).

A-linie: Abglanz (Trak.) - Absatz - Argentan

Hlavní zakladatel této linie byl ABGLANZ, který byl také (jako Semper Idem) z trakénského předka Dampfross. Abglanz byl, když se podíváme do minulosti, nejlepší kůň z východního Pruska, který po 2. světové válce přišel do Hannoveru. Jeho synové Abhang I - III byli výbornými plemeníky, ale ještě lepší byl potomek ABSATZ (1960). Ponechal nám velmi významné hřebce jako ADMIRAL I, ARSENIK, ADERLASS, AKZENT I-II, ARGENTAN, který je otcem ARGENTINUS (Viz obr. 17) (Bade et al. 2016)

Obr. 17: Argentinus (1980) (Bade et al. 2016).

E (A)- linie: Adeptus xx - Espri - Embassy

Tato linie se vrací až do roku 1888, kdy se narodil ADEPTUS xx. Dříve velmi významná linie, zastoupena dnes již jen 2 %. Za zakladatele této linie se považuje však až pravnuk Adepta xx ADLERMANN I (Viz obr. 18), který měl 110 uchovněných potomků, kteří zůstali v Hannoveru. Patří mezi ně i větve ALTER KERL I a ALKOVEN I. Linie jejich potomků zanikly, ale velmi přispěli k rozvoji S-linie (Semper Idem-Senator). Přes hřebce Alter Kerl (1914) a jeho potomky vede linie k hřebci EINGLAS (1958), díky kterému také mimo jiné v roce 1961 proběhlo přejmenování linie. Jeho syn EISENHERZ měl jen 3 uchovněné hřebce a z toho se pouze EIGER I (1975) prosadil v chovu. Byl to drezurní hřebec, ale jak ukazují jeho synové ESPRIT FRH, ESPRI (1981) a jeho vnuk ESCUDO I, tak tomu pouze tak nebylo. Aktivní plemeníci této linie předávají velmi dobré jak drezurní, tak skokové vlohy. Espri měl významné syny ve sportu E.T. FRH, ELVIS VA a ESCUDO I, ze kterého jsou ENORM, EL PASO, ESCOBAR a EMBASSY I, který byl otcem např. klisen ESCADA JS, II a III (Bade et al. 2016).

Obr. 18: Aldermann I (1909) (Bade et al. 2016).

Zušlechťovací plemeníci

Během 20. století bylo použito mnoho hřebců na zušlechtění teplokrevníka. Nejznámějšími anglickými plnokrevníky jsou: PIK AS xx (1949) (Viz obr. 19), MARCIO xx (1947), ADLERSCHILD xx (1943), VALENTINO xx (1950), GREY SILK xx (1962), BALLBOY xx (1965), MAIGRAF xx (1948), ECUDOR xx (1965), DER LÖWE (1944) (Viz obr. 20). Žádný z hřebců se v chovu neudržel, ale PIK BUBE I, syn Pik As, a LUGANO I a II, synové Der Löwe, byli velmi kvalitními plemeníky.

Další, pro drezurní chov významný plnokrevník, byl PRINCE THATCH xx (1982), jehož nejznámější syn je sportovní kůn PICOLINO.

Od roku 1990 se prosazoval hřebec LAURIES CRUSADOR xx (1985), nazýván hřebec století, a proti němu se nedokázal prosadit nikdo jiný. Byl to nejvíce žádaný zušlechťovací kůň. Jeho nejznámějším synem je LONDONDERRY (1995), po kterém jsou LOCKSLEY II (2002), LONDONTIME, LEMONY'S NICKET (2008), LORENZIO (2003). LAURIES AS a LORD LIBERTY jsou jeho dalšími potomky, kteří působili v Austrálii a USA.

Za zmínku určitě stojí hřebec BOLERO (1975), též plnokrevník, a jeho známí potomci BISMARCK (1980), BRENTANO II (1983) až k BELISSIMO M a BONAPARTE (1993). A také nesmíme zapomenout na ve Francii chovaného anglo-arabského hřebce MATCHO AA (1978), který působil v letech 1983–1995 (Bade et al. 2016).

Obr. 19: Pik As xx (1949) (Rimondo 2021).

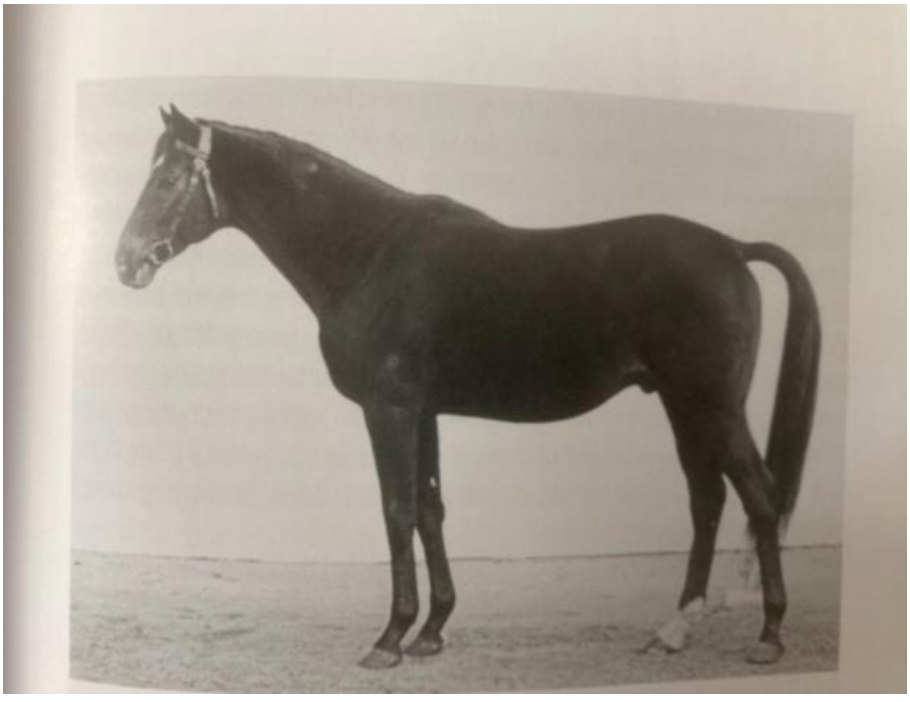

Obr. 20: Der Löwe xx (1944) (Bade et al. 2016).

3.1.5 Nejznámější rodiny v hannoverském chovu

Samozřejmě nezáleží vše jen na dobrých liniích hřebců, rodiny klisen předávají svým potomkům výrazné dědictví.
Následující rodiny patří k těm nejdůležitějším.

Rodina z Eckenförde II

Tuto rodinu založila ECKENFÖRDE II (1916). Její potomek LANDSCHAFT byla významná klisna a s jejími dcerami VERUSCHKA (otec Valentino xx) a ST.PR.ST. WORMS (otec Wohlan) se tato rodina proslavila. Worms je mimo jiné matka hřebců ARGENTAN a ARGENTAN II. Veruschka má významné potomky WESTERN STAR I a GOLDLADY (1984) (Bade et al. 2016).

Rodina z Adelna

Tato rodina byla založena již v roce 1906 klisnou ADELNA. 1923 se narodila klisna ADADERA a hodně úspěšných koní se sleduje zpět na tuto klisnu, např. hřebci WENDEPUNKT, TREND, WALDMEISTER, GLÜCKSSTERN, také WIMBLEDON a WINCHESTER. V roce 2007, když se klisna Famm z této rodiny stala poprvé hannoverskou klisnou roku, se tato rodina definitivně stala slavnou. Měla například potomky SHUTTERFLY, LET'S FLY a REMEDI D (Bade et al. 2016).

Rodina z Alferate

ALFERATE (1909) byla zakladatelkou a klisny z její rodiny měly úspěšné potomky jako třeba LIOSTRA, MARBEL (1965, matka hřebce GARIBALDI I a II, babička BELTAIN a BEAUVALAIS a prababička WOLKENSTEIN I - III a BRENTANO I a II). Stále je tato rodina velmi aktivní (Bade et al. 2016).

Rodina ze Steingilde

Tato rodina již byla pojem ve skokovém světě dlouho před založením systému rodin. 1967 se narodila klisna STEINGILDE a dala své rodině také své jméno. Mezi její potomky patří koně FOR KEEPS, SPARTAN (otec hřebce STAKKATO), ALWIN'S AS. Další hvězdy této linie jsou LAPTOP, GRAF TOP I a STAKKATOS HIGHLIGHT (Bade et al. 2016).

Rodina z Fairness Z III

Je to jedna z nejvýznamějších skokových rodin se zakladatelkou a jmenovatelkou narozenou v roce 1958. S jejími dcerami WANDA (1970) a WEGA (1972) se rozjela rodina s mezinárodními skokovými koňmi (Bade et al. 2016).

Další rodiny, které určitě stojí za zmínku, jsou

- **„rodina z Aricie (1903)"** - potomci: BONEY M, GRAF BODORIN, NISSAN GIORGIO
- **„rodina z Antje (1880)"** - potomci: DONNERWETTER, FIORANO, LAURUS AKZENTUS, LEHNSRITTER
- **„rodina ze Sedalie (1915)"** - potomci: WERTHER'S WELS, WERTHERSON, DON RAMIRO
- **„rodina z Juromette (1903)"** - potomci: DON PRIMERO, DON SCHUFRO, RADETZKY
- **„rodina z Jagd (1884)"** - potomci: GRENADIER, BOLERO, SA COEUR
- **„rodina z Loranda (1897)"** - potomci: WELTMEYER, WANDERBURSCH I a II

- **„rodina ze Schluppera (1908)“** - potomci: FISHERMAN'S FRIEND, AMSEL, SARKOZY, ARGWOHN, WESSELTON RIVER BLUE, FÜGELADJUTANT
- **„rodina z Artiges Kind (1923)“** - potomci: SENATOR, St.Pr.St. SENNERMÄDL, CEYLON, ARSENIK, CAVAN BLUE HORSE, CHARMEUR
- **„rodina z Schildamsel (1901)“** - potomci: St.Pr.St. FELSENPARTIE, DEISTER, vzdáleně ABHANG I a II, ACHENBACH, GOLDEN DEISTER, NARDUS, WIT-HOUT ADOUBT
- **„rodina z Flaute (1928)“** - potomci: ESPRI, LUCIANER
- **„rodina z Königsheldin (1906)“** - potomci: ERNÖ, ADLERHORST, WEINGRAF, LAUSBUB, AMOR, WINDFANG, St.Pr.St. WALT LADY
- **„rodina ze Sefaza (1913)“** - potomci: WINDROSE, DONNA KENTUCKY, DANONE I a II, BENNETON DREAM (Bade et al. 2016)

3.1.6 Žebříček hodnocení nejúspěšnějších hannoverských koní v letech 2010 - 2020

FRH za jménem koně je zkratka pro Verein zur Förderung des Reitsports auf hannoverschen Pferden a dostávají ho pouze nejtalentovanější koně (na základě jejich výsledků) (Hanoveraner Verband e.V.).

V následující tabulce (Viz tab. 1) jsou uvedeni nejúspěšnější hannoverští koně v letech 2010–2020.

Jméno koně	rok narození	původ	kategorie sportu	počet potomků
FischerChipmunk FRH	2008	Contendro/ Heraldik xx Contendro z Clinie	všestrannost - nejlepší kůň světa ve všestrannosti v sezózně 2018/19	valach
Damsey FRH	2002	Dressage Royal/ Ritual D - linie + R - linie	drezura – mistr Evropy v týmu 2017	hřebec - 143 registrovaných potomků
Desperados FRH	2001	otec - De Niro – Donnerhall, matka po Wolkenstein - Weltmeyer	drezura - 2015 vítězství na mistrovství Německa	hřebec - 387 registrovaných potomků
Chuck 27	2007	otec po Cassus - Cassini I matka po Ramiro's Son II - Ramiro Z (HOLST původ)	skoky - umístění na mezinárodních závodech	valach
Showtime FRH	2006	Sandro Hit/ Rotspon S - linie + R - linie	drezura - 2016 olympíjské vítězství v týmu, 2019 druhý na Evropském	valach

			poháru	
Codex One	2002	po otci Contendro I - Contender (HOLST)	skoky - vítěz mezinárodních závodů	hřebec - 79 registrovaných potomků

Tab. 1: Nejúspěšnější hannoverští koně v let 2010–2020 (Upraveno dle mezinárodní jezdecké fderace (FEI)).

3.2 Holštýnský teplokrevník

3.2.1 Historie

Máme důvody se domnívat, že již v dávně době docházelo k výměně chovných koní mezi německým a francouzským územím. Díky křížovým výpravám se dostalo velké množství orientálních hřebců do jižní Evropy a je víc jak pravděpodobné, že touto cestou se orientální krev dostala do Holštýnska. Už od dávných dob zde koně byli vysoce ceněni. Vévodové a panovníci podporovali chov koní jak pro zemědělství, tak pro armádu. Až do svého zničení v roce 1534 měl již na tomto území existovat hřebčín. Dánská koruna se začala věnovat chovu koní a během krátké doby měl holštýnský kůň výbornou reputaci v celé Evropě. Choval se velký, silný, zušlechtěný jezdecký a kočárový kůň, což byl na 16. století velmi moderní chovný cíl. I holštýnští koně byli exportováni do cizích zemí a království a např. král Philipp ze Španělska využíval pouze tyto koně. Velmi podporován byl chov koní dánskými králi Christianem IV., Friedrichem IV. a Christianem V., který zákonem nařídil držení chovných hřebců, a uložil za povinnost všem farářům, úředníkům a pachtýřům držení dvou velkých klisen. Nařízením z roku 1686 bylo všem velkým statkářům nařízeno provozovat hřebčín a dodávat plemeníky a klisny zemědělcům. Již na začátku 18. století zde byl organizovaný chovný program, hřebci již dostávali prémie. Museli být mezi 4 až 15 lety věku, měřit min. 157 cm v kohoutku a v předešlém roce mít min. 15 hříbat. Pokud toto splnili, získali výžeh a jen tito hřebci mohli být využiti v chovu. I Francois Robichon de la Guérniere v roce 1730 chválil holštýnského koně pro svoji krásu a mechaniku pohybu. Když se založil hřebčinec Celle r. 1735, jeho součástí již bylo třináct holštýnských hřebců. Pan Brown, o němž jsem psala již u hannoverských koní, jezdil skoro ročně do Holštýnska pro nové hřebce. Koncem 18. století byl chov holštýnských koní v plném rozkvětu. V 19. století se musel kůň přizpůsobit stavbě silnic a tím pádem byli potřeba koně rychlí a vytrvalí s dostatečnou hmotou a kalibrem k tahu těžkých kočárů. V bitvách již nebyli potřeba těžcí a mohutní koně díky vynálezu střelných zbraní. Začátek 19. století byl poznamenán krizí chovu koní důsledkem nespočtu válek – došlo k devastaci celých území a velkému počtu ztrát koní. Nezbývala dostatečná kvalita do chovu. Ke všemu došlo v roce 1826 k přírodní katastrofě - k obrovské povodni. Vévoda Christian August ze Schleswig-Holstein obnovil chov tím, že importoval r.1820 dva anglické plnokrevné hřebce (Pot8os xx a Haphzard, což byli pravnukové legendárního Eclipse xx), několik plnokrevných klisen a 13 těžkých anglických polokrevných klisen. Tito koně se stali zakladateli Augustenburského hřebčína. Pomalu se rozjížděl chov těmito hřebci v zemědělském chovu koní. Typický vzhled holštýnského hřebce kolem r. 1847 vidíme viz obr. 21. V roce 1851 musel vévoda své hřebčíny prodat Dánsku. Jürgen Vahlert sen. importoval prvního Yorkshire Coach hřebce a mnoho dalších následovalo. Poznal výhody polokrevníků v chovu. Jejích pomocí a vlivem anglického

plnokrevníka dosáhl holštýnský chov brzy původní kvality, a došlo ke zlepšení exteriéru – koně měli ušlechtilejší hlavy, byli nižší a uzavřenější. Zůstalo jim typické nasazení krku a vysoké akční chody. Chov kvetl jako kdysi (Nissen et al. 2009).

Založením hřebčína v Traventhal 1874 došlo málem ke zničení chovu. V hřebčíně byli mimo holštýnských koní také oldenburští, hannoverští a východopruští zástupci. Nekontrolovaným křížením těchto plemen navzájem hrozila zráta kvalit, kterými se holštýnský kůň pyšnil. Naštěstí se opět objevili hipologové, aby zasáhli. Nastal čas, kdy si holštýnští chovatelé uvědomili své dovednosti a čas dozrál k založení holštýnského svazu.

„Holštýnký svaz Kremper Marsch“ defakto založil v roce 1883 Georg Ahsbahs, který měl vědomosti o původu a historii holštýnských koní. V témže roce se uskutečnily první Körungen pro klisny v Německu vůbec a hlavním úkolem svazu bylo vedení registru kmenů klisen. O dva roky později vznikl ještě jeden svaz - „Svaz Seestermühle-Haseldorfer Marsch“. Oba svazy úzce spolupracovaly a zrodila se struktura svazu, která platí dodnes: Každoročními zkouškami mateřských klisen a jejich potomků a vedením registru rodin by se měla kvalita chovu zvyšovat. Tehdejší chovný cíl byl ušlechtilý, silný kočárový kůň se silnou kostrou a vysoce kadenčními chody, který má zároveň vlastnosti těžkého jezdeckého koně. R. 1886 vznikla první hřebčínská kniha a v roce 1887 se spojily oba svazy do „Svazu spolků chovatelů koní v holštýnských Elbmarschen“. R. 1886 také vznikl spolek odchovu hřebců Holsatia, který měl za úkol ze zbylých čistých holštýnských rodin vychovat hřebce a představit je u Körung. Časem vznikly ještě další spolky, až se r. 1897 spojily do „Svazu spolků chovatelů koní v holštýnských marších e.G.m.b.H.“ V roce 1894 již vznikla jezdecká a vozatajská škola v Elmshornu, která byla první na celém světě, a dodnes je středem všeho dění v holštýnském chovu. Tehdy ještě nebyl závodní sport kritériem kvality, místo toho se pořádaly přehlídky, a holštýnští koně měli jak doma, tak v cizině velký úspěch. R. 1892 uznali v Americe hřebčínskou knihu a koně bylo možno bez placení cla vyvážet, pokud měli původ bez mezer přes pět generací. V oblasti Geestu se politika na chovu negativně podepsala a koně zdaleka neměli takovou kvalitu. V r. 1896 byl založen svaz chovatelů i pro ně, a v r.1924 se prvně objevila hřebčínská kniha ze Schleswigu-Holstein. Po první světové válce se světovou hospodářskou krizí musely všechny německé teplokrevné chovy bojovat o přežití a bránit se přílivu chladnokrevné krve. Postupující motorizace v dopravě i zemědělství zapříčinila úpadek v chovu velkých karosiérů a všestranných zemědělských koní. Východiskem se stal jezdecký sport. Začíná snaha o vybudování jezdeckých spolků a volnočasového využití koně. Zároveň se jako konkurence k chladnokrevníkům začalo připouštět se silnými a kalibrickými modely a zušlechťovací krev byla zatlačena do pozadí. Podobné se opakovalo i po druhé světové válce. R. 1935 se na základě nařízení ministerstva zemědělství spojily svazy z Marsche a Geestu do dnešního „Svazu chovatelů holštýnského koně“. Od roku 1944 existuje výžeh, který platí dodnes. Druhá světová válka znovu rozvrátila chov koní devastací přírody a přibývající motorizací. Množství koní kvalitní a nenahraditelné krve válku nepřežilo a byl rozpuštěn i hřebčín Traventhal. Svazu se však podařilo odkoupit všechny zbylé hřebce, i když byly výjimky pro privátní držení hřebců. Počet koní se dále snižoval a začal se znovu zotavovat až v roce 1966. Viz obr. 22 máme znázorněnou klasickou holštýnskou chovnou klisnu do r. 1945. Pod vedoucím svazu Hellmuthem Horstmannem byli v nejtěžších časech nakoupeni významní hřebci Cottage Son xx, Marlon xx a Ladykiller xx. H. Horstmann byl přesvědčen, že zušlechťování má smysl pouze s anglickými plnokrevníky a odmítl i trakénské hřebce. V 80. letech měl svaz své interní záležitosti vyřešeny, čemuž napomohlo i to, že se chov koní zotavoval a kvetoucí závodní sport stále více poptával holštýnské skokové koně. Pomalu se celá situace uklidnila a holštýni měli striktní chovný program. Z holštýnkého

kočárového a zemědělského koně se povedlo přešlechtit a vytvořit holštýnkého skokového koně jako světově velmi žádaného (Nissen et al. 2009).

Obr. 21: Holštýnský hřebec (1847) (Thun-Hohenstein & Tietz 1976).

Obr. 22: Klasická holštýnská chovná klisna do roku 1945 (Thun-Hohenstein & Tietz 1976).

3.2.2 Plemenná kniha

V roce 1886 vznikla úplně první hřebčínská kniha a již r. 1883 první registr kmenů klisen. V roce 1893 byly klisny zapsány již do třetího dílu hřebčínské knihy, který se poněkud lišil od ostatních dílů I a II. Kniha se rozrostla o registr předků, v němž byly uvedeny klisny, které se zapisovaly prostřednictvím ústního doporučení, a o registr kmenů, který sloužil k prokázání kvality (Nissen et al. 2009).

Nyní je plemenná kniha rozdělena na knihu hřebců I a Ia, knihu hřebců II, knihu hříbat, od roku 1995 dále na plemennou knihu I pro klisny, plemennou knihu II pro klisny, knihu hříbat (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

Metoda chovu

Plemenné vlastnosti se udržují díky metodě „čistého chovu“, což znamená, že se přednostně klisny a hřebci holštýnského teplokrevníka zúčastňuji chovného programu. Není však vyloučeno dodat cizí geny z jiných populací k podpoře chovného cíle při udržení plemenných vlastností (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

3.2.2.1 Podmínky zápisu

Aby byly využity vlohy výkonných plemeníků s mimořádnými sportovními výkony nebo chovatelskými úspěchy jiných teplokrevných populací, mohou se tito koně v rámci chovného pokusu omezeně použít. Vždy však musí být zachována metoda „čistého chovu“. Použita mohou být následující plemena: bavorský teplokrevník, německý kůň, německý sportovní kůň, hannoverský teplokrevník, meklenburský teplokrevník, oldenburský teplokrevník, oldenburský skokový kůň, trakénský kůň, rýnský teplokrevník, westfálský teplokrevník, württemburský teplokrevník, Zweibrücker, americký teplokrevník, australský teplokrevník, australský sportovní kůň, belgický sportovní kůň, belgický teplokrevník, dánský teplokrevník, anglický teplokrevník, francouzský jezdecký kůň, irský sportovní kůň, irský teplokrevník, italský jezdecký kůň, KWPN, nizozemský jezdecký kůň (NRPS), norský teplokrevník, rakouský teplokrevník, polský teplokrevník, švédský teplokrevník, švýcarský teplokrevník, slovinský teplokrevník, španělský teplokrevník, sportovní kůň Velké Británie, sportovní kůň La Silla, český teplokrevník, mad’arský sportovní kůň, Zangersheide, anglo-arab a anglický plnokrevník.

K zušlecht’ovacím plemenům patří: anglický plnokrevník, anglo-arab, franzouský teplokrevník (SF) (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

3.2.2.2 Výkonnostní zkoušky

Körung hřebců

Je to výkonnostní zkouška, na jejímž základě se rozhoduje o použití hřebců v rámci chovného programu jako předpoklad k zapsání do knihy hřebců I v chovu. Hodnotí se exteriér, pohyb a skoky. Hřebec musí splnit následující podmínky pro připuštění ke Körung:

- musí být min. dva roky starý
- při předvýběru musí hřebec představit pozitivní výsledky
- musí splnit požadavky ohledně původu pro zapsání do knihy hřebců I
- musí mít důkaz o původu

- mladý hřebec (dva a půl let) musí mít min. 162 cm v kohoutku, hřebec od 36 měsíců min. 164 cm (plnokrevným stačí pouze 162 cm)

Předpoklady k připuštění a pro samotnou Körung:

- hřebec nesmí mít zdravotní nedostatky, které by ovlivnily vhodnost do chovu
- nemá genetické defekty
- nemá anomálie chrupu a varlat
- nepodstoupil operaci kvůli tělesným korekturám, má dobré rentgenové snímky končetin
- není přenašečem EVA (equine virusarteritis)
- není pod vlivem dopingových prostředků

Výkonnostní zkouška hřebců (od 1. 1. 2016)

Může se konat jako staniční zkouška, závodní zkouška nebo jako kombinace ze schopnostní a staniční zkoušky, nebo jako kombinace ze schopnostní a sportovní zkoušky.

14ti denní schopnostní zkouška

Probíhá nepřetržitě po dobu 14 dnů. Hřebec ji splnil úspěšně, pokud má konečnou známku 7,5 nebo známku 8,0 s důrazem na skoky nebo drezuru.

50ti denní výkonnostní zkouška (staniční zkouška)

Probíhá nepřetržitě po dobu minimálně 50 dnů. Probíhá s důrazem na skoky nebo drezuru a je dokončena úspěšně, pokud je konečná specifická známka dle disciplíny min. 7,8.

Sportovní zkouška pro hřebce s Körung

Tato zkouška probíhá po 14ti denní schopnostní zkoušce a trvá tři dny. Majitel hřebce ho musí jak ve čtyřech letech, tak i v pěti letech jednou přihlásit na vypsanou sportovní zkoušku speciálně pro hřebce. Tato zkouška se nabízí pro drezurní, skokové i všestranné hřebce s důrazem na specifickou disciplínu. Hřebci se představí pod svým i cizím jezdcem, a aby uspěli, musí mít specifickou známku min. 7,5.

Závodní zkouška

Alternativně ke staniční zkoušce platí výkonnostní zkouška i tehdy jako úspěšná, pokud hřebec může doložit úspěchy v závodním sportu. Závodní zkouška opět platí pro disciplíny drezura, skoky a všestrannost.

Zápis do knihy hřebců I

Zapsat se mohou hřebci od tří let, pokud jsou po úspěšném Körung a splňují požadavky původu. Pro konečné zapsání musí hřebci splnit výkonnostní zkoušky.

Původ:

- otec a otec matky musí být zapsáni v knize hřebců I vlastní populace a další otcové v původu matky ve třetí až páté generaci musí mít úspěšný Körung
- matky hřebců narozené do roku 1994 musí být zapsány v hlavní plemenné knize klisen, babička a prababička z matčiny strany minimálně v plemenné knize svazu. Další předkové z matčiny strany (do páté generace) musí mít také klisny zapsané u svazu
- matky hřebců narozené od roku 1995 musí být zapsány v plemenné knize I s celkovou sumou známek min. 42 bodů (známka pro typ musí být min. 6,0 a žádná nesmí být

4,0 a méně). Výška v kohoutku musí být min. 160 cm. Babička a prababička z matčiny strany musí být zapsány min. v knize klisen nebo v plemenné knize I s výše uvedeným hodnocením. Další předkové v matčině původu (do páté generace) musí být zapsáni v plemenné knize I.

Zápis do hlavní plemenné knihy
Zápis pro klisny narozené do roku 1994
Hlavní kniha klisen

Do této knihy jsou zapsány tříleté a starší klisny. Požadavky pro zápis jsou:

- matka zapsána do hlavní knihy klisen nebo knihy klisen holštýnského svazu, babička z matčiny strany do nějakého oddílu plemenné knihy holštýnského svazu. Otec a otcové matky, babičky a prababičky z matčiny strany musí být zapsáni v knize hřebců I svazu (čtyři generace původu)
- klisna musí být ohodnocena min. známkou 5,0 u vnějšího zjevu a u typu známkou 6,0. Suma známek musí být minimálně 42 bodů. Minimální kohoutková výška musí být 160 cm

Zápis pro klisny od roku 1995
Plemenná kniha klisen I

Do této knihy se zapisují tříleté a starší klisny narozené v r. 1995 nebo později. Požadavky pro zápis jsou:

- otec a otcové matky, babičky a prababičky z matčiny strany musí být zapsáni do knihy hřebců I svazu. Pro matky hřebců platí totéž jak výše zmíněné u zápisu do knihy hřebců
- vnější vzhled se posuzuje sedmi kritérii, a dle kvality mohou klisny získat prémie - okresní prémii, prémii svazu, státní prémii

Výkonnostní zkouška klisen

Probíhá jako staniční a terénní zkouška.

Staniční zkouška

Trvá po dobu minimálně 14 dnů. Obsahuje fáze tréninku (předzkouška) a závěrečnou zkoušku (výkonnostní test).

Terénní zkouška

Probíhá jako jednodenní zkouška (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

3.2.2.3 Selekční kritéria

- původ
- exteriér (typ - plemeno a pohlavní výraz, hlava, krk, kohoutek, záda, zadek, ohon, hrudní končetiny, pánevní končetiny)
- mechanika pohybu (krok, klus, cva)
- skoky/drezura (skok ve volnosti nebo pod jezdcem)
- zdraví
- výkonnostní zkouška (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

3.2.2.4 Standard plemene

Barvy

Nejžádanější je hnědá barva, vyloučeni jsou strakáči.

Typ

Atletický, výrazný kůň s velkým rámcem a vlohami pro sportovní výkonnost, přednostně skokovou. Šlechtění s plnokrevníkem má mít za následek suchou a výraznou hlavu, velké oko, dobrý tvar krku i plastické osvalení. Plemenní hřebci a klisny mají mít typický pohlavní výraz.

Stavba těla

Žádoucí je harmonická stavba těla vhodná pro jezdecké účely, hlavně pro skokový sport: dlouhý, směrem k hlavě ztenčující se krk, volnost v žuchvě, velké šikmě položené rameno, markantní kohoutek, který zasahuje daleko do hřbetu, funkční záda, která splňují požadavky atletického sportovního koně a v pohybu sjednotí kmih, nosnost a rovnováhu. Kůň musí disponovat dlouhou, silně osvalenou zádí a harmonický rozdělením rámce na přední, střední a zadní část. Dále je žádoucí suchý, k tělu harmonický fundament s korektními a velkými klouby, středně dlouhými spěnkami a kopyty v dobrém tvaru. Také sem patří korektní tzn. rovné končetiny z pohledu zezadu, z pohledu ze strany rovná hrudní končetina a pánevní končetina s dobrým hleznem.

Mechanika pohybu

Žádané jsou pilné a expanzivní základní chody v taktu. Krok by měl být energický, uvolněný a vznešený. Klus by měl obsahovat pro holštýny typickou akci z kolene. Klus a cval by měly být elastické s kmihem, vznešené, s přirozeným narovnáním a balancí. Kmih by se měl přenést z aktivně pracujících pánevních končetin přes uvolněná záda na volně z ramena vycházející hrudní končetiny. Hlavně cval by měl mít jednoznačnou mechaniku dopředu/nahoru při cvalovém kroku.

Skákání by mělo být elastické a mohoucí a vyznačovat se inteligencí a klidem. V mechanice je žádáno jednoznačné shromáždění, silový a rychlý sled nohou u odskoku, rychlé přitažení končetin, kulatá záda při výrazně vystouplém kohoutku a krkem směrujícím dolů. Při celé fázi (odskok, skok, doskok) by měl být rytmus a takt cvalového kroku konstantní.

Interiér

Žádaný je nekomplikovaný kůň se silnými nervy, radostí z práce, vlídný a spolehlivý, působící probuzelým, inteligentním dojmem a jehož vystupování ukazuje dobré charakterní vlastnosti a klidný, vyrovnaný temperament. Dále je požadováno zdraví, dobrá psychická a fyzická odolnost a přírodní plodnost (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

3.2.3 Chovný cíl dnes

Typický holštýnský kůň je atletický a výrazný s velkým rámcem a ideálními vlohami pro skokový sport, ale také pro drezuru a všestrannost. Jeho energické skoky kvalitní a mohutné. Holštýn není komplikovaný, ale má pevné nervy, je spolehlivý, a těší se na práci. Jeho vyrovnaný temperament a vynikající charakter mají velký význam (Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e.V. 2020).

3.2.4 Nejvýznamnější linie v chovu holštýnského teplokrevníka

Z nezpočtu hřebců plemene Yorshire Coach (Viz obr. 23) se označují tito tři jako zakladatelé holštýnského chovu:

1. Burlington Turk 81 (1825) - linie uhasla 1894
2. Owstwick 254 (1834) - i jeho jméno nesmí chybět v holštýnském rodokmenu
3. Brillant 448 (1842) - zakladatel linie Achill (Thun-Hohenstein & Tietz 1976).

Obr. 23: Jeden ze zakladatelských hřebců (otec anglický plnokrevník, matka yorkshire coach horse) (Thun-Hohenstein & Tietz 1976).

Rozvoj starých holštýnských linií začal v 19. století šesti liniemi, ze kterých dvě již byly v procesu zániku. Z tehdejších šesti existuje dnes již pouze jedna.

1. Ethelbert linie (1874) - zajímavá linie, jelikož se zde poprvé zcela prosadil holštýnský patent anglický plnokrevník x yorkshire - coach horse. Tato linie holštýnského koně velmi ovlivnila.
2. Adjutant linie (1886) - od roku 1964 vymřela v kmenu otců. Plodila nepřekonatelné kočárové koně.
3. Cicero linie (1889) - plodila významné skokany, ale byly předávány i problémy ve fundamentu. Je ještě dnes v některých rodinách zastoupen.
4. Füsilier linie (1892) - vymřela krátce po první světové válce. Plodila velké koně do težkého vozu.
5. Amurath linie (1896) - byla svého času velmi oslavována, bohužel vymřela již po čtyřech generacích. Díky této linii se rozšířili bělouši v holštýnském chovu ještě před RAMZES AA a MANOMETER xx.
6. Achill linie - jediná dosud existující linie z šesti uvedených, a jediná, která se přímo napojuje na jednoho z yorkshire coach zakladatelů. Tato linie nese holštýnskou skokovou krev. Zakladatel linie (ACHILL) navazuje na BRILLANT. Nejvýznamějšími potomky jsou hřebci TOBIAS, FANAL a FANATIKER (Thun-Hohenstein & Tietz 1976).

Jedním z moderních potomků Achill linie (přes hřebce FARNES) je např. CONTUTTO (2007) (Viz obr. 24), který ve svém rodokmenu má také hřebce Ladykiller xx, Cor de la Bryère a Cottage Son xx (Hengststation Bachl).

Obr. 24: Contutto (2007) (Hengststation Bachl).

Moderních linií v holštýnském chovu je několik:

Linie Cottage Son xx (1944)

Po dlouhé době se dostal zase anglický plnokrevník do holštýnského chovu. Měl 14 hřebců s úspěšným Körung, a 42 zapsaných klisen. Jeho potomci byli velmi významnými skokovými koňmi, např. CARLOS, COLIBRI, CORTINA, CONTE a v drezuře COHINOR a CORIOLAN. Jeho jméno se najde i ve významných rodinách - RAMIRO má matku po COTTAGE SON xx a stejně tak i LORD. Přes hřebce CAPITAN (1968) a jeho rodiny je tato linie vedle linie Cor de la Bryere nejvýznamější v holštýnském chovu.

Se hřebcem CAPITOL I (1975) z rodiny 173 se stala linie Cottage Son xx jedna z nejvýznamějších v 21. století a z Capitol I i jeden z nejúspěšnějších plemeníků v chovu skokových koní vůbec. Capitol I měl velmi významné potomky jako např. CASSINI I (1988), CARTHAGO (1987), CENTO (1989), CORSO, CASINO, CALATO (1987) (Nissen et al. 2009).

Linie Ramzes AA (1937)

Všichni jeho potomci s holštýnskými klisnami měli skokové vlohy a s westfálskými klisnami plodil velmi dobré drezurní koně. Jeho kvality se ukázaly až díky sportovním úspěchům jeho potomků RAMONA, RETINA, RAMZES XIII a ROMANUS. Jeho nejvýznamnější syn v holštýnském chovu byl ROMAN (1960). Jeho další syn RAIMOND (1960) měl důležité potomky, ze kterých je nejvýznamnější RAMIRO (1965), jehož geny se nacházejí po celém světě. Mezi jeho výborné potomky patří také DONAU (FATINITZA), ROMANOW, RATINA Z. Byl spíše lepší v plodění klisen, ale jeho synové byli také velmi dobří. Od počátku 21. století se tato linie však velmi ztenčila a má již jen málo synů v chovu. Jeho krev je ale dosud

významná v rodinách, např. klisna GOFINE, která je matkou legendárního CONTENDER. Více jak 80 % holštýnských běloušů má barvu po RAMZES. Nejvýznamnější nositelem jeho krve začátkem 21. století byl na něj prošlechtěný Capitol I (Nissen et al. 2009).

Ladykiller xx (1961)

Vedle COTTAGE SON xx je právě LADYKILLER xx dalším důležitým zušlecht'ovatelem chovu po druhé světové válce. Jeho krev se ještě aktuálně nachází v celosvětovém chovu koní hlavně díky jeho nejvýznamnějším synům LORD (1967) (Viz obr. 25) a LANDGRAF I (1966). Landgraf I byl dobrý skokan, což nebylo u potomků Ladykiller xx moc samozřejmé. Ač Landgraf I na počátku nepřesvědčil, zabojoval o něj holštýnský svaz a nakonec zplodil 150 hřebců s úspěšným Körung. Jeho nejvýznamnějšími syny jsou: LANDADEL (1982), BURGGRAF (1983), ACHILL - LIBERO (1981), LIMBUS (1991), LANCER II (1986), LASINO (1991), LOUTANO (1988), LAWALL I a II (1986, 1987). Druhý syn od Ladykiller xx Lord byl několikrát prochován na Achilla a Ethelberta a jeho matka byla dcera Cottage Son xx. Dnes tento kmen matek v holštýnském chovu nese název „Lord - kmen". Jeho potomkem je např. LIVIUS, jeden z nejúspěšnějších holštýnskch sportovních koní. Dalšími potomky byli např. LUGANA, LOREANA, TOVIA, OLYMPIC LARIUS, LYRA, LORDON, LANDOS, LORAN, LORD CALANDO (Nissen et al. 2009).

Obr. 25: Lord (Rimondo 2021).

Mimo Ladykiller xx a Cottage Son xx ovlivnilo mnoho dalších anglických plnokrevníků chov holštýnských teplokrevníků. Marlon xx (1958) dával velmi významné potomstvo pro všestrannosti. V liniích se však nedokázal udržet dodnes, zato se prosazuje v holštýnských rodinách. Dalšími jsou Anblick xx (1938), Frivol xx (1946), Manometer xx (1953), Sacramento Song xx (1967), Condrieu xx (1987), Heraldik xx (1982) atd (Nissen et al. 2009).

Linie Cor de la Bryère (1968)

Je to možná nejvýznamnější linie v holštýnském chovu vůbec a jedna z nevýznamnějších v celém evropském chovu. COR DE LA BRYÈRE (Viz obr. 26) měl velmi dobrý

rodokmen s LADYKILLER xx a COTTAGE SON xx jako předky. Měl velmi významné potomky jako CALYPSO I a II (ten se zase pyšní výbornými drezurními potomky), CORIOLAN, CONTENDER, CALETTO I a II, CALANDO I, CORRADO I atd. Linie Calypso I (1973) uhasla v holštýnském chovu, ale mezi její potomky patří např. CAMPARI, CALANDO. Calypso II (1974) se v chovu s holštýnskými klisnami velmi osvědčil. Mezi jeho syny patří CONTENDER (1984), který měl na začátku úspěch hlavně v oldenburském chovu díky potomkům CONTANGO, CAIUS, CLINTON, CASHMAN atd. Dalšími jeho potomky jsou COLLIN, MONTENDER, CHECKMATE, CONTROE, CHELLANO, CONTENDRO I (Viz obr. 27), CONTENDRO II atd.

Nejvýznamnějšími potomky hřebce CALLETO I (1975) jsou CALVARO Z, CAMBRIDGE a jeho synové CATOKI a CHAMBERTIN (předek CHACCO BLUE), CANTUS, jehož krev proudí dál hlavně přes syny CALIDO I (jehož potomky jsou např. COUPE DE COEUR, NOBLESS M) a CANTURO. CALLETO II (1978) má množství velmi dobrých potomků, kteří mají matku po tomto hřebci. Jeho nejlepším synem je CARETINO, jehož potomky jsou např. CARPACCIO, CHEENOOK, CARETANO Z, CASALL. Nesmíme zapomenout na CORRADO I, který měl významné potomky jako COROFINO I a I, CORIANO, CLINTON a CORNADO. Jeho bratr CORRADO II, působil také chvíli v České republice a má syny např. CINNAMON, CUMMEROW (Nissen et al. 2009).

Obr. 26: Cor de la Bryère (The horse magazine 2010).

Obr. 27: Contendro I (New Normandy farm).

Mezi významné anglonormanské hřebce patří také ALMÉ (1966) se syny ALCATRAZ, ATHLET Z (1979) a AHORN Z (1979), přes kterého vede významná linie ACORD II (1987) - ACORADO I (1994) a jeho bratr ASKARI (1999).

QUIDAM DE REVEL (1982) (Viz obr. 28) patří také mezi nejvýznamnější plemeníky v Evropě a představuje vnuka ALMÉ (Nissen et al. 2009).

Obr. 28: Quidam de Revel (Rimondo 2021).

Dále nesmíme zapomenout na QUICK STAR (1983), BALOUBET DU ROUET (1989), DOLLAR DU MURIER (1991), DOLLAR DE LA PIERRE (1991), EPHEBE FOR EVER (1992), DIAMANT DE SEMILLY (1991).

Díky hřebci DONNERHALL měl i holštýnský chov výborného drezurního plemeníka DOLANY (1997) (Nissen et al. 2009).

3.2.5 Nejvýznamnější rodiny v holštýnském chovu

Rodina 104

Již v roce 1893 byla tato rodina zastoupena několika koňmi. Kmen byl rozdělen na 104a a 104b. Druhý je dnes zastoupen již jen třemi klisnami, jinak to je s kmenem 104a. Tento kmen staví na HALICORE a JASMINBLÜTE, což byly první zapsané klisny. Potomky rodiny JASMINBLÜTE jsou např. CARETANA, CARETANO Z, CONTENDRO I, CONTENDRO II. Potomky po rodině HALICORE jsou např. CARNEVAL, LONELY BOY. Nejznámější větev kmenu 104a je po klisně SANNA. K této větvi patří například M CALVARA, matka hřebce CASSINI, další jsou CORLANDA, CORLAND a nesmíme zapomenout na klisnu CORRADINA (Nissen et al. 2009).

Rodina 162

Ještě dnes označena jako „kmen Eggers“ protože ji tato rodina formovala. První registrovaná klisna tohoto kmene byla klisna GRETA 220 (1838). První klisna zapsaná v registru kmenů byla 1888 klisna AMICA 3028 (do té doby se zapisovaly jen jako předci a nebyly ohodnoceny a bonitovány). Potomky tohoto kmene jsou např. CÖSTER, CANCARA, CANTURO, CELIO, FANGELIKA, CARTHAGO, WATERFORD CRYSTAL (Nissen et al. 2009).

Rodina 6879

První zapsaná klisna z tohoto kmene byla 1940 OPFERNACHT. Potomky jsou např. SOLEIL, matka CORRADO I a II, CHELLANO, CAYADO (Nissen et al. 2009).

3.2.6 Žebříček hodnocení nejúspěšnějších holštýnských koní v letech 2010 - 2020

V následující tabulce (Viz tab. 2) jsou vyjmenováni nejúspěšnější holštýnští koně v letech 2010 – 2020.

jméno koně	rok narození	původ	kategorie sportu	počet potomků
Chiara 222	2003	otec - Contender - Calypso II - Cor de la Bryere, matka po Coronado - Corrado I	skoky - 2014 minstrovství světa, vítězka Velké ceny Doha a Global Champions Tour v Chantilly	klisna - žádní potomci
Annabelle 110	2008	otec - Conteur - Contender – Calypso II matka po Linaro - Landgraf I	drezura - internationálně v Grand Prix drezuře	klisna - žádní potomci
Cato 60	2004	otec - Contendro I - Contender - Calypso II matka po Heraldik xx	všestrannost - mezinárodně na závodech 4*	valach

Cassionato	2005	otec - Cassini I - Capitol I – Capitano, matka po Quidam de Revel	skoky - mezinárodně do 160 cm	hřebec - 1 potomek z roku 2020
Casello	2003	otec - Casall - Caretino - Caretto II, matka po Carolus I - Capitol I	skoky - mezinárodně do 165 cm	valach
Fernando	2006	otec - For pleasure - Furioso II, matka po Corrado I - Cor de la Bryere	skoky - mezinárodně do 160 cm	hřebec - 34 potomků

Tab. 2: Nejúspěšnější holštýnští koně v letech 2010-2020 (Upraveno dle mezinárodní jezdecké federace (FEI)).

3.3 Oldenburský teplokrevník

3.3.1 Historie

Obvykle bývá uváděno, že zakladatelem chovu oldenburského koně je hrabě Anton Günther von Oldenburg, který vládl v letech 1603 - 1667. Byl to největší chovatel a znalec koní své doby a měl největší vliv na oldenburské koně a jejich pověst výjimečných koní v Evropě. Během jeho vlády, zejména během 30tileté války, se stal chov koní v jeho hřebčínech dokonalým, a kvalita koní se zlepšila způsobem do té doby nevídaným. Ale již dlouho před vládou hrabtěte Antona Günthera byl na území nynějšího vévodství Oldenburg chov koní významný, jak dokládají dokumenty z této doby. V zemském archívu jsou zmínky o tom, že již otec hraběte Antona Günthera, Johann XVI., dovážel do svých hřebčínů hřebce z dalekých zemí - hlavně z Turecka, Itálie a Španělska - k zušlechtění svých koní. Ale až jeho syn umožnil i svým poddaným využívat tyto koně pro svůj vlastní chov. Anton Günther se ujal vlády po smrti svého otce roku 1603. Během svých cest po Evropě v letech 1606 - 1609 sbíral cenné zkušenosti o chovu koní a zejména v Anglii našel výborné hřebce. Do svého hrabství dále přivezl hřebce z Neapole, Španělska, Polska a Orientu. Původní plemeno, ze kterého byl oldenburský kůň vyšlechtěn, je fríský kůň. Bylo to mohutné a silné plemeno: kohoutková výška 1,75, široká, poměrně dlouhá záda, krátká, skloněná záď s častým rozdělením krupy, rovná hlava bez klabonosu, silné, poměrně dlouhé nohy s dlouhými rousy, bohatá hříva a ocas. Měl dobrý a prostorný klus, dobrý chod se zřetelným překrokem zadních nohou před otisk předních. Nejčastější barva byla černá a tmavě hnědá. Tento kůň měl dobrý temperament, byl dobře jezditelný, ochotný a spolehlivý, ranný, ve dvou letech již schopen práce (Hofmeister 2016).

Za vlády Antona Günthera byl vlivem dovezených plemen vzhled původních oldenburských koní změněn, důsledkem chovu se španělskými hřebci se prosadil klabonos. Ještě počátkem 19. století se často vyskytoval, později byl kvůli klesající oblibě odstraněn začleněním anglických hřebců do chovu. Díky vědomostem a značnému množství financí vybudoval Anton Günther během poměrně krátké doby množství hřebčínů, které produkovaly výborné koně. Pro své poddané zřídil v Rastede stáje, kde se učili, jak zacházet s koňmi, a jízdárnu, kde se věnovali jezdectví. Poté je podporoval v tom, aby sami chovali koně a tím se kraj kolem Oldenburgu stal významným dodavatelem koní pro celou Evropu. Jejich věhlas a oblíbenost prohluboval Anton Günther ještě tím, že své koně daroval

královským dvorům a šlechtě. Během třicetileté války, kdy v ostatních krajích byla nouze, Oldenburčané dále vydělávali na prodeji koní, po kterých byla v době válek zvýšená poptávka. Oldenburští koně sloužili však i jako úplata ostatním zemím během války a poválečných smluv o míru. Tak chov v 17. století pod vládou hraběte Anotona Günthera nejvíce vykvetl a koně byli v celé Evropě známí pro svoji krásu. Také u venkovanů se chov koní zušlechťoval tím, že jim byli nabídnuti hřebci pro připuštění jejich klisen, a i chovné klisny se předávaly. Bohužel kompletní záznamy chovu této doby byly zničeny při požáru v roce 1757, dochovaly se jen jednotlivé spisy (Hofmeister 2016).

Po smrti Antona Günthera (1667) se hřebčíny postupně rozpadly a po smrti jeho syna hraběte Antona I. z Aldenburg (1680) zanikly úplně. Nejdříve zůstal chov koní alespoň u venkovanů, po různých katastrofách se chov ale i tam velmi zmenšil. Koňské trhy byly však nadále populární a zahraniční kupci nadále kupovali dost koní. V letech 1782 - 1785 se snažil vévoda Friedrich August novými nápady a vhodnými opatřeními napomoci chovu koní. V této době chovatelé ale ještě nebyli připraveni na změny (Ramsauer & Ernst 1978).

V letech 1820 - 1920 se uskutečnily tři velmi významné události:

- V roce 1820 se konal první státní Körung hřebců
- V roce 1861 se zavedl první kmenový registr koní
- V roce 1897 vznikly dva svazy chovatelů koní

Toto období je charakteristické tím, že chovatelské myšlenky privátních chovů měly čím dál tím větší význam a vliv při tvorbě pravidel. Již v této době bylo jasným pravidlem, že žádný hřebec, který nebyl/neuspěl u Körung, nesmí připustit klisnu, která by nepatřila stejnému majiteli jako hřebec. Tři nejlepší hřebci z Körung dostali prémii a výžeh, který platí až do dnešní doby - O s korunkou. Podmínkou prémie bylo, že hřebec musí alespoň rok připouštět v zemi. Díky založení Körung hřebců se kvalita chovu koní velmi zlepšila. Zároveň trpěl chov ale tím, že velký počet nejlepších hřebců byl prodán do ciziny. Když se pak 1861 založil kmenový registr koní, zapisovali se sem pouze koně bez dědičných vad, s dostačujícím původem ze strany matky a otce, kteří byli schopni kmen silných a elegantních kočárových koní vést dál. Tento registr byl akceptován až v roce 1886. Všichni koně zapsaní v registru měli výžeh. Tento registr zůstal jen jako zápis elitních koní (Ramsauer & Ernst 1978).

Výrazná změna se stala, když se koně začali exportovat do Ameriky. Aby byl export bez cla, musela již hříbata mít výžeh a původ prokázaný až do třetí generace, což měli jen málokteří koně. Zemědělec Eduard Lübben dohledal u velkého množství koní jejich původ na základě Körung z roku 1820, což dalo základ první oldenburské hřebčínské knize v roce 1891. R. 1897 začal platit zákon o chovu koní a ten přinesl několik změn: 1) Vévodství se rozdělilo na dvě chovná území. 2) Jiné složení komise u Körung. 3) Založení dvou samostatných chovných svazů. 4) Založení dvou knih klisen. 5) Založení dvou výžehů pro všechny zapsané koně a hříbata. 6) Založení prémií pro hříbata. Na severu působil svaz chovatelů oldenburského kočárového koně s chovným cílem silného a elegantního kočárového koně s vysokou akcí. V roce 1922 bylo zapsáno 3000 hřebců a 27.000 klisen. Jihooldenburský svaz chovatelů koní měl odlišný chovný cíl - středně těžký, pro zemědělství použitelný typ kočárového koně. V roce 1922 měl zapsaných 250 hřebců a 7.000 klisen. V letech 1900 - 1920 došlo k definitivnímu ustálení oldenburského koně jako kočárového koně bez vlivu cizí krve. V letech 1920 - 1959 se leccos změnilo. Chovná území se zase spojila do dnešního

jednoho Svazu chovatelů oldenburského koně. Stalo se tak roku 1923 a pravidlo, které to tenkrát určilo, platí dodnes. Celkově se chov více rozšířil tím, že se chovné území zvětšilo o další území mimo Oldenbursko. V roce 1924 byla uzavřena první kniha klisen. Jednotným chovným cílem se stal těžký, výkonný kůň se silnými kostmi a plným trupem středního rámce, který svými vlastnostmi (obratnost, všestranná výkonnost) tvoří ideálního koně do zemědělství. Až v letech 1935 se díky hřebci Lupus xx (Viz obr. 29) a 1950 hřebci Condor (Viz obr. 30) objevila snaha o zušlechtění plemene. Od roku 1890 se totiž do chovu nepřimíchala cizí krev. Condor velmi napomohl chovnému cíli, ale, i když měl úspěšné syny ve sportu, nebyl to takový průlom, jak se očekávalo (Ramsauer & Ernst 1978).

Obr. 29: Lupus xx (The horse magazine 2014).

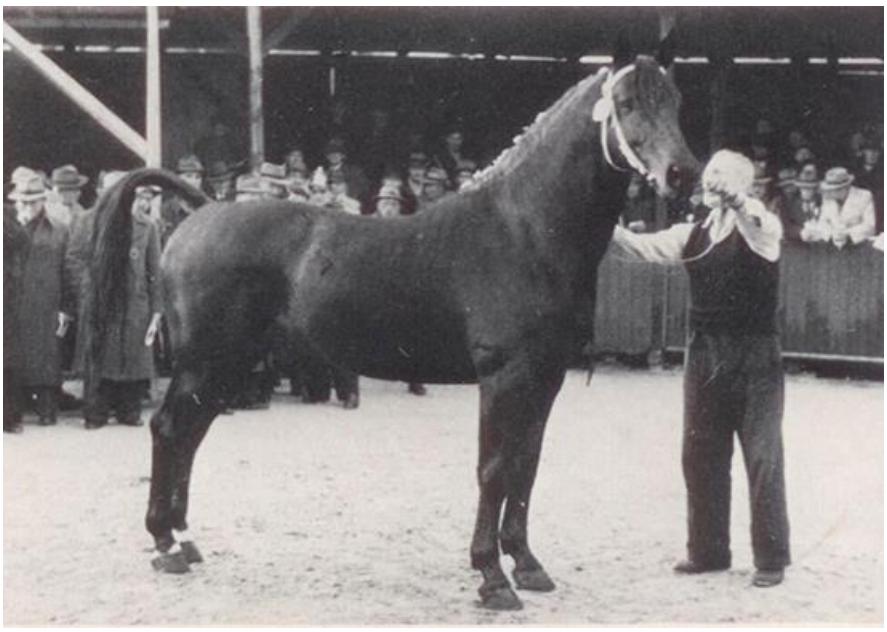

Obr. 30: Condor (The horse magazine 2014).

Zásadní přeměna na dnešního sportovního koně nastala díky hřebci Adonis xx (1952). Svaz musel přestoupit na jiný, modernější chovný cíl a koně, jelikož staré modely již nebyly žádány. Tímto hřebcem byla prolomena hráz a brzy se do Oldenburgu importovali např. Vollkorn xx, Kronprinz xx, Manolete xx, Miracolo xx a další. V roce 1975 se usnesly všechny německé svazy na stejném chovném cíli: ušlechtilý, korektní jezdecký kůň s velkým rámcem, který díky svými elastickým kmihovým pohybům, temperamentu, charakteru a jezditelnosti tvoří ideálního koně pro všechny jezdecké účely (Ramsauer & Ernst 1978).

Oldenburský teplokrevník patří k nejstarším teplokrevným plemenům na světě a odedávna stavěl svůj chov hlavně na výborných oldenburských klisnách (Gilly 1968).

3.3.2 Plemenná kniha

První oldenburská hřebčínská kniha je z roku 1891 a první sloučená uzavřená kniha klisen byla založena v roce 1924. Nyní je plemenná kniha rozdělena na plemennou knihu hřebců I. a II. a přílohu, knihu klisen I. a II. a přílohu, a knihu hříbat.

Hlavním svazem je „Svaz oldenburského chovu koně e.V.“, který se rozděluje na „Svaz chovatelů oldenburského koně“ a „Chov oldenburských skokových koní - international e.V.“. Hlavním svazem jsou tyto dva svazy stále spojeny. Svaz skokových koní se zrodil v roce 2001 a časem se velice rozrostl. Jeho hlavní chovný cíl je jednoznačný důraz na chov skokových koní. Díky tomu se kladou velice vysoké nároky na výkonnost, schopnost, jezditelnost a reakce. Tento svaz má svůj vlastní chovný program založený na skocích. Níže však popisuji klasický chovný program „Svazu chovatelů Oldenburského koně“. Pro založení byli využiti významní skokoví hřebci jiných plemen (např. Cornet Obolensky (Holst), Contender (Holst), Capitol I (Holst), Sandro (Holst)) a oldenburské klisny. (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V.).

Metoda chovu

Chovný cíl se uskutečňuje metodou „čistého chovu“, která je otevřena pro koně jiných populací, pokud jejich začlenění do chovu je přínosem pro dosažení výše uvedeného cíle tzn. přijetí hřebců a klisen z jiných populací je možné (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020).

3.3.2.1 Podmínky zápisu

Oldenburští koně jsou výsledkem šlechtění oldenburských koní mezi sebou nebo s chovnými koňmi připuštěného plemene, pokud jsou tito zapsáni do plemenné knihy oldenburského koně.

Tato plemena jsou: Bavorský teplokrevník, Německý kůň, Německý sportovní kůň, Hannoverský kůň, Hessenský teplokrevník, Holštýnský kůň, Meklenburský kůň, Oldenburský skokový kůň, Trakénský kůň, Rýnský jezdecký kůň, Westfálský jezdecký kůň, Württemberský kůň, Zweibrücker, Americký teplokrevník, Angloevropský teplokrevník, Australský teplokrevník, Belgický sportovní kůň, Belgický teplokrevník, Britský teplokrevník, Kanadský teplokrevník, Dánský teplokrevník, Anglický teplokrevník, Estonský sportovní kůň, Finský teplokrevník, Francouzský jezdecký kůň, Irský sportovní kůň, Irský teplokrevník, Italský jezdecký kůň, KWPN, Gelderlandský kůň, Chorvatský teplokrevník, Lotyšský teplokrevník, Litevský teplokrevník, Lusitano, Lucemburský teplokrevník, Marokánský sportovní kůň, Nizozemský jezdecký kůň, Norský teplokrevník, Rakouský teplokrevník, Polský teplokrevník, Portugalský teplokrevník, Pura Raza Español (PRE), Rumunský teplokrevník, Švédský

teplokrevník, Slovinský teplokrevník, Slovenský teplokrevník, Švýcarský teplokrevník, Skotský teplokrevník, Španělský sportovní kůň, sportovní kůň Velké Británie, sportovní kůň La Silla, Jihoafrický sportovní kůň, Český teplokrevník, Maďarský teplokrevník, Zangersheide a pak také Arab, Arabský plnokrevník, Německý kůň ušlechtilé krve, Shagya - arab, Anglo-arab a Anglický plnokrevník.

Vyloučeno je šlechtění arabským plnokrevníkem (ox s ox), anglickým plnokrevníkem (xx s xx) a shagya-arabem (ShA s ShA) mezi sebou (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020).

V roce 2018 připustil Oldenburský svaz poprvé lusitánského koně Dragao de Figueiras do plemenitby koní pro svůj charakter, silná záda a potenciál ke shromáždění. Zatím má povoleno krýt pouze 20 klisen za rok a jeho užitkovost uvidíme v následujících letech na potomcích (Eurodressage 2018).

3.3.2.2 Výkonnostní zkoušky

Výkonnostní zkoušky exteriéru

Körung

Hřebci se mohou zúčastnit od dvou let a jen pokud:

- jejich otcové a otcové matek a z matčiny strany babiček a prababiček (celkově čtyři generace) jsou zapsané v knize hřebců I anebo v jiné plemenné knize, která odpovídá třídě knihy hřebců I přípustného plemene
- jejich matky jsou zapsané v knize klisen I anebo v jiné plemenné knize, která odpovídá třídě knihy klisen I připuštěného plemene

Hřebec je úspěšný pouze pokud:

- v hodnocení dosáhne celkovou známku min. 7,0
- splní požadavky na zdraví
- splní požadavky na vhodnost do chovu

Zápis do knihy klisen I.

Klisny se mohou zúčastnit od tří let a jen pokud:

- jejich otcové a otcové matek a z matčiny strany babiček a prababiček (celkově čtyři generace) jsou zapsané v knize hřebců I anebo v jiné plemenné knize, která odpovídá třídě knihy hřebců I přípustného plemene
- jejich matky jsou zapsány v hlavním oddíle (mimo přílohy a knihy hříbat) anebo v jiném oddílu plemenné knihy, který odpovídá třídě hlavního oddílu přípustného plemene

Pouze klisny, které dosáhnou celkové známky min. 6,0, mohou být zapsány do knihy klisen I. Klisny, které v nějakém bodě v původu otce neodpovídají zápisu, se mohou zapsat, pokud dosáhnou celkové známky min. 7,0.

Výkonnostní zkouška hřebců

Zkoušky se provádějí dle všeobecně uznaných pravidel jezdeckého sportu. Mohou se provést jako staniční zkoušky, sportovní zkoušky nebo jako kombinace schopnostních zkoušek a staničních/závodních zkoušek. Výsledky z mezinárodních závodů z ciziny jsou uznány (závodní zkouška). Uznávají se také výkonnostní zkoušky z: Dánska, Belgie, Švédska, Nizozemska, Francie, Polska, Česka, Rakouska, USA.

14ti-denní schopnostní zkouška

Staniční zkouška se koná nepřetržitě 14 dní.

50ti-denní výkonnostní zkouška

Staniční zkouška se koná nepřetržitě 50 dní.

Sportovní zkouška

Tato zkouška je doplňující ke 14ti denním schopnostním zkouškám a trvá tři dny. Hřebci se musí, jak ve věku čtyř, tak i pěti let vždy jednou zúčastnit sportovních zkoušek vypsaných německou jezdeckou federací speciálně pro hřebce na různých stanovištích. Zkoušky jsou pro drezurní, skokové a všestranné hřebce s odpovídajícím důrazem na cílovou kategorii. Hřebci se představí jak pod svým vlastním jezdcem, tak i pod cizím jezdcem v různých částech zkoušky.

Závodní zkouška

Alternativně k vlastním výkonnostním zkouškám na stanici platí výkonnostní zkouška i tehdy jako splněná, pokud hřebec může vykázat úspěchy ve vlastních zkouškách na závodech. Provádí se v drezuře, skocích a všestrannosti.

Předpoklad k zapsání do knihy hřebců I

Hřebec může být zapsán nejdříve ve třetím roce života pokud:

- získá v 50ti denní výkonnostní zkoušce konečnou známku s důrazem na drezuru nebo skoky min. 7,8 (od roku 2016)
- dosáhne v 70ti denní výkonnostní zkoušce min. 80 bodů a splní konečnou známku 7,0 nebo 8,0, pokud je důraz na skoky nebo drezuru (do roku 2015)
- splní v 14ti denní schopnostní zkoušce konečnou známku min. 7,5 nebo známku s důrazem na drezuru nebo skoky min. 8,0, a absolvuje sportovní zkoušky pokaždé s výsledkem min. 7,5 (od roku 2016)
- splní kvalifikaci na Bundesšampionát v kombinaci se 14ti denní schopnostní zkouškou (od roku 2016) nebo 30ti denní zkouškou (do roku 2015) se známkou min. 7,0 ve 30ti denní a známkou 7,5 ve 14ti denní anebo známku min. 8,0, pokud je důraz na skoky nebo drezuru
- dosáhne předepsaných úspěchů v závodních zkouškách v disciplínách drezura, skoky nebo všestrannost

Hřebci, kteří absolvovali 14ti denní schopnostní zkoušku, ale nemohou podat další výkon pod jezdcem (potřeba potvrzení od veterináře), mohou být zapsáni, pokud dokáží nadprůměrnou schopnost dědictví dle tabulky o důkazu o dědictví.

Zkouška pro chovné klisny

Tato zkouška je dobrovolná, je však předpokladem k rozdání titulů „Oldenburská hlavní prémie“ nebo „Prémie svazu“, ale také k použití k embryo-transferu.

Staniční zkouška

Minimální doba je 14 dní a skládá se z tréninkové fáze (předzkouška) a závěrečné zkoušky na místě vybraném majitelem klisny. Zúčastnit se mohou klisny od tří let, musí mít povinné očkování a musí být ježděny. Před závěrečnou zkouškou jsou během tréninku hodnoceny:

- interiér
- základní chody (krok, klus, cval)
- jezditelnost, skokové vlohy (skok ve volnosti)

Závěrečnou zkoušku posuzují min. dva odborníci a jeden cizí jezdec. Hodnotí se:

- základní chody (krok, klus, cval)
- jezditelnost
- skokové vlohy (skok ve volnosti)

Klíčové pro hodnocení je vhodnost jako chovná klisna vzhledem ke zlepšení vlastností jezdeckých koní v populacích. Klisny jsou během celé doby tréninku přísně sledovány a pokud neodpovídají normě, jsou vyloučeny od zkoušek a zbylého tréninku. Staniční zkouška se smí jednou opakovat.

Terénní zkouška

Zkouška se provádí jako min. jednodenní schopnostní zkouška. Zúčastnit se mohou tříleté a starší klisny. Klisny musí splnit povinná očkování a musí být ježděny. U zkoušky schopnosti jsou přítomni min. dva odborníci a jeden cizí jezdec a hodnotí se:

- základní chody (krok, klus, cval)
- jezditelnost
- skokové vlohy - skok ve volnosti (styl, schopnost, inteligence)

Klíčové pro hodnocení je vhodnost jako chovná klisna vzhledem ke zlepšení vlastností jezdeckých koní v populacích. Klisny jsou během celé doby tréninku přísně sledovány, a pokud neodpovídají normě, jsou vyloučeny od zkoušky. Zkouška se smí jednou opakovat. Zkouška platí jako úspěšná, pokud klisna docílí konečnou známku min. 6,0.

Závodní zkouška

Alternativně k vlastní výkonnostní zkoušce platí tato zkouška jako splněná v případě, že klisny mohou vykázat úspěchy na závodech. Platí v disciplínách drezura, skoky a všestrannost.

Obzvláště kvalitní klisny v knize klisen I mohou být vyznamenány následujícími tituly:

- hlavní prémie oldenburské klisny
- prémiové klisny
- prémiové klisny svazu
- elitní klisny

U hřebců existuje pouze oldenburská hlavní prémie. (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020)

3.3.2.3. Selekční kritéria

Pro zapsání do plemenné knihy (mimo hříběcí knihy) jsou hodnoceny následující selekční znaky:

- původ
- exteriér
- pohybový postup vč. skoku
- vnitřní vlastnosti jako výkonnostní vlohy, charakter, temperament a zdraví
- jezdecké a skokové vlohy
- výsledky výkonnostních zkoušek
- užitkovost v chovu (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020)

3.3.2.4. Standard plemene

Barva

U oldenburského teplokrevníka jsou všechny barvy možné.

Exteriér

Jako typ je žádaný ušlechtilý, harmonický jezdecký kůň s velkými liniemi. Chovné klisny a hřebci by měli mít zřetelný pohlavní výraz. Nežádoucí je zejména hrubý, těžkopádný a neharmonický vzhled a chybějící pohlavní výraz u chovných koní.

Stavba těla

Je požadována celkově harmonická stavba těla, která koni umožní podat výkon ve všech sportovních disciplínách. Fundament musí být korektní v postavení a ohnutí končetin a musí odpovídat silou a proporcemi celkové stavbě těla. Kohoutková výška ve třech letech by měla mít ca. 160 až 170 cm. Rámec je čtvercový s dlouhou lehce skloněnou krupou. Požadována je výrazná, markantní a ušlechtilá hlava s velkým živým okem. Krk by měl být středně dlouhý, jemný a dobře nasazený, s dlouhým a markantním kohoutkem. Přední končetiny by měly být dobře osvaleny, s velkými markantními klouby, elastickou středně dlouhou spěnkou a pěkně formovaným kopytem. Stejné požadavky platí u zadní končetiny.

Mechanika pohybu

Žádány jsou pilné a prostorné základní chody (krok = čtyřtakt, klus = dvoutakt, cval = třítakt) v taktu. Kmih by se měl přenést z aktivně pracující pánevní končetiny přes uvolněná záda na volně z ramena vycházející hrudní končetiny. Směr pohybu končetin musí být přitom rovně dopředu. V kroku by měl být sled nohu uvolněný a vznešený, při čistém taktu. Pohybový postup v klusu a cvalu by měl být při jasně zřetelné fázi nad zemí elastický, kmihový, lehce nešený a s přirozeným narovnáním.

U skoků je žádáno šikovné, mohoucí, promyšlené a opatrné skákání, vyzařující klid a inteligenci. V postupu je žádáno výrazné přilnutí na otěž, rychlý sled pohybů při odskoku, výrazně rychlé ohnutí končetin nad skokem (pokud možno vodorovné držení předloktí nad skokem), kulatá záda při výrazně vystouplém kohoutku a krkem směrujícím dolů. Při celé fázi (odskok, skok, doskok) by měl být rytmus a takt cvalového kroku konstantní.

Interiér (výkonnost, charakter, temperament, zdraví)

Žádoucí je kůň, který je dobře jezditelný, všestranně nadaný, schopný a ochotný podat výkon pod sedlem a při jiném využití. Musí být nekomplikovaný a jednoduchý na ošetřování, s pevnými nervy, také spolehlivý s dobrým charakterem, a vyrovnaným a klidným temperamentem.

Ideální je pevné zdraví, dobrá psychická a fyzická odolnost, přirozená plodnost a žádné dědičné vady. Základem pro zdravý chov jsou veterinární vyšetření. Veterináři na základě vyšetření nacházejí nálezy a stanoví diagnózu. Pro tento účel je akceptován odběr genetického materiálu (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020).

3.3.3 Chovný cíl dnes

Program chovu je přibližování chovu k definovanému chovnému cíli, a tudíž zlepšování vlastností plemene. Platí následující chovný cíl: Chovat se bude ušlechtilý, korektní, výkonný a zdravý sportovní kůň s velkými liniemi a elastickými, prostornými pohyby s kmihem, který je na základě svých vloh vhodný do každého sportu (Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020).

3.3.4 Nejvýznamnější linie v chovu oldenburského teplokrevníka

Po skončení šlechtění s cizí krví v 19. stol byl oldenburský teplokrevník postaven na deseti liniích, které, až na jednu, zanikly. Nesmíme na ně však zapomenout, daly základ koním, které máme dnes.

1. linie Stävesche - zakladatel NR. 1 (1806) byl anglický polokrevník, poslední hřebec této linie byl MOHIKANER (kryl v letech 1883 - 1892).
2. linie Astonishment – zakladatelem byl anglický hřebec ASTONISHMENT (1836).
3. linie Sportsmann - SPORTSMANN xx byl narozen v Anglii a 1845 prodán do Celle. Prémiový hřebec RADETZKI se ještě často objevoval v rodokmenech.
4. linie Duke of Cleveland - v roce 1849 byli importováni čtyři Cleveland hřebci z Anglie. První významný byl DUKE OF CLEVELAND. Linie uhlasla ze strany hřebců, poslední byl MANTEUFEL (1909).
5. linie Luks-All - Druhý významný hřebec z Cleveland hřebců byl LUKS-ALL.
6. linie Senner - zakladatel byl SENNER (1846). Tato linie končí již v letech 1859 a 1869 vnuky NELSON A NATHAN.
7. linie Graf - Wedel - byl to hannoverský polokrevník a jeho potomci kryli až do roku 1940 na chovném území.
8. linie Agamemnon - také importován z Hannoveru. AGAMEMNON (1863) je potomek JELLACHICH a z matky po ZERNEBOG.
9. linie Emigrant - EMIGRANT je potomek syna po hannoverském hřebci NORD OF NORFOLK. Linie harmonovala s liniemi AGAMEMNOM a GRAF-WEDEL. Z těchto kombinací vzešli nejlepší potomci.
10. linie Normann - Tato linie je v rodinách do dnešního dne přítomná. Normanský hřebec NORMANN byl nositel zdaleka nejdůležitějších krevních linií oldenburského koně. Jeho potomek RUBICO se nejvíce prosadil v chovu, jsou z něj úžasní hřebci RUTHARD (Viz obr. 31) a WITTELSBACHER. Potomek této linie GOGRAF byl velmi významný v chovu, byl předkem hřebců FÜRST, FELDHERR a také velmi známého FEINER KERL (Ramsauer & Ernst 1978).

Obr. 31: Ruthard (1890) (Ramsauer & Ernst 1978).

Krev již jmenovaných hřebců Lupus xx a Condor je dodnes v rodinách přítomná, v liniích však úplně vyhasla. Po 80ti letech čistého chovu se v roce 1935 začlenil do oldenburského chovu plnokrevník LUPUS xx. Byl to velmi dobrý dostihový kůň s výbornou plodností, a tak mezi jeho potomky řadíme LORD, LANDGRAF, LORBAS, LÖWE, LEANDER, LORENZ atd. Francouzský anglo-normanský hřebec CONDOR se začlenil do chovu oldenburského koně v roce 1950. Tenkrát v chovu vedla normanská linie, a díky tomuto hřebci došlo k napojení na tuto linii. Condor měl čtyři vítězné hřebce CÄSAR, CHRONIST (Viz obr. 32), CHRONOS A CARNOT. Chronist byl z hlediska chovu nejvýznamnější, mezi jeho syny patří CARUSO a CHARMANT. Chronos byl bělouš a tím také první bělouš v oldenburském chovu ve 20. století. Cäsar a Chronos předali výborné předpoklady pro sport a syn Chronos CORIOLAN byl 1968 poslední hřebec u Körung. Krev Condora najdeme ale v mnoha rodinách i dnes (Ramsauer & Ernst 1978).

Obr. 32: Chronist (1955) (Rimondo 2021).

Následující linie jsou ty, které měly vliv po začlenění prvních plnokrevníků, a podílely se na úloze vyšlechtění moderního oldenburského sportovního koně. Můžeme je rozdělit následovně: linie plnokrevníků, hannoverské linie, zušlechťovací linie (Ramsauer & Ernst 1978).

a) linie plnokrevníků

linie Athanasius xx - tato linie je mezi nimi nejvýznamnější díky hřebci TICINO xx a jeho synovi NECKAR xx (Viz obr. 33), jehož potomci jsou výborní plemeníci VIERZEHNENDER xx, VOLLKORN xx se svým synem KARO AS (1981) (Viz obr. 34) a WAIDMANNSDANK xx. Tato linie se prosadila zatím více v liniích než rodinách (Ramsauer & Ernst 1978).

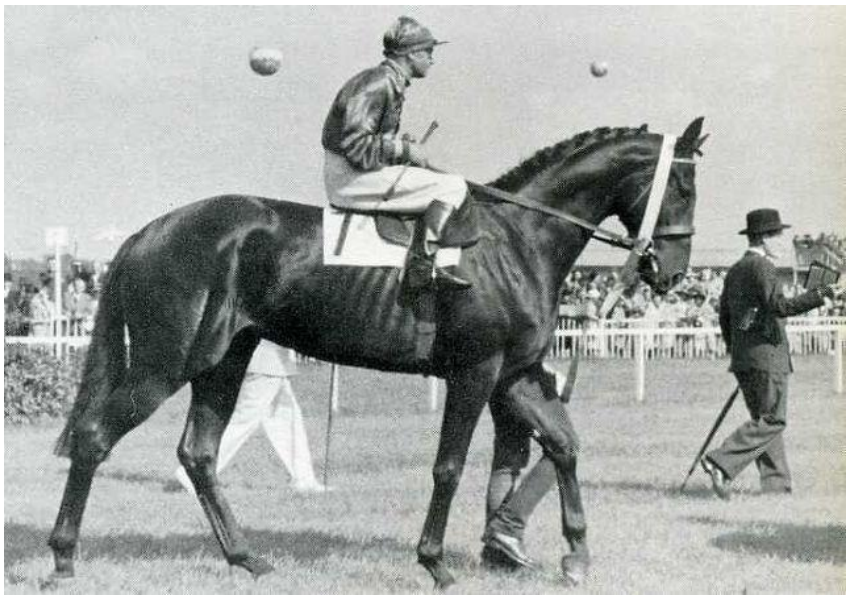

Obr. 33: Neckar xx (Rimondo 2021).

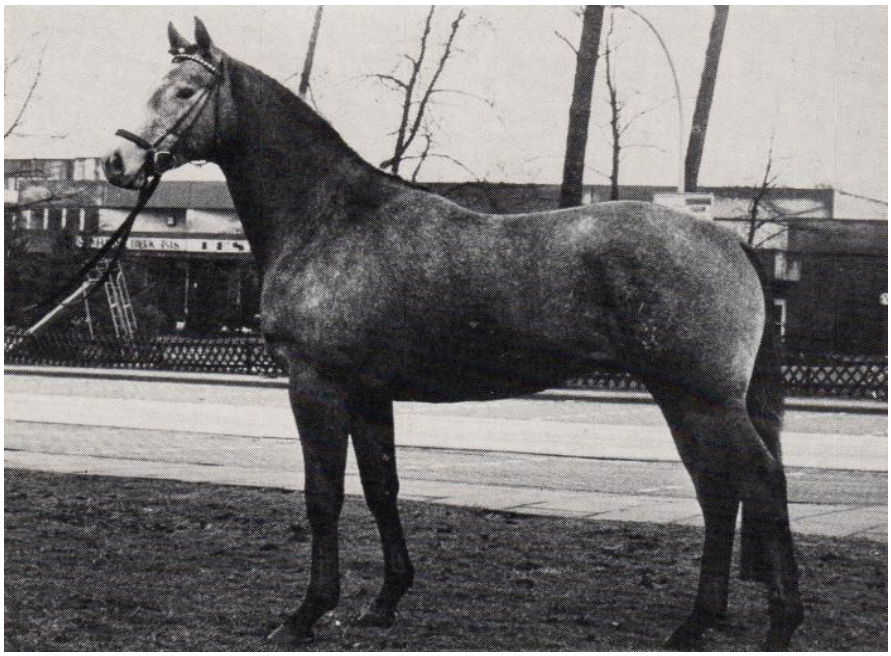

Obr. 34: Karo As (Rimondo 2021).

Ostaní linie plnokrevníků jsou spíše zakotveny v rodinách.

Linie Abendfrieden xx - hřebec Abendfrieden má za potomky velmi významného PIK AS xx, jehož dalšími potomky jsou PIKANT, PIK KÖNIG a z nich dále PASCHA A PIK BUBE.

Linie Hyperion xx – tato linie má potomky HIS HIGHNESS xx, ESCORIAL, RIGHT BOX xx

Linie Dark Rondald xx - DARK RONALD xx a jeho syn HEROLD xx byli předkové hřebce LUPUS xx, který má svou vlastní linii. Z této linie jsou další hřebci jako např. PRUNUS xx, AMARANT xx, VALENTINO xx, KANT.

Linie Magnat xx - tato linie má potomky jako ADONIS xx, ORBIS xx, NEBELWERFER xx, ALCHIMIST, ASS, ADEL

Linie Goody xx - potomky z této linie jsou OBERMAAT xx, MENES xx, MARKO, MAJOR at

Linie Nearco xx - tato linie má potomky ARTIC STAR xx, FIDALGO xx, CHARDINAL xx, BALLYMOSS xx, BENITO (Ramsauer & Ernst 1978).

Sacramento Song xx (1967) (Viz obr. 35) - jeho potomek SANDRO byl velmi významným plemeníkem v oldenburském chovu s potomky jako např. SANDRO BOY a přes plemeníka SANDRO HIT (Viz obr. 36) se velmi osvědčil v drezuře s nespočtem výkonných potomků. Např. GUT WETTLKAM'S STAND BY ME OLD (2007) je potomek SANDRO HIT - STEDINGER a z matčiny strany opět potomek DONNERHALL (Rimondo 2021).

Obr. 35: Sacramento Song xx (Rimondo 2021).

Obr. 36: Sandro Hit (Helgstrand 2021).

b) linie hannoverské
U těchto linií se prosadili hlavně:

- linie Feiner Kerl
- linie Abglanz – má jako moderního nástupce v oldenburském chovu např. hřebce ASTI SPUMANTE (1995) (Viz obr. 37) s předky ARGENTINUS, ARGENTAN I, ABSATZ až k ABGLANZ.

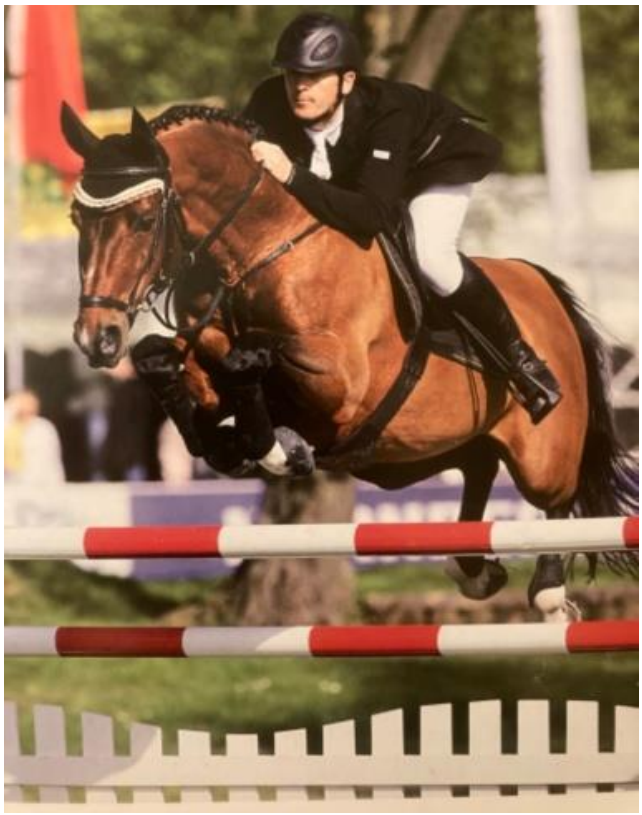

Obr. 37: Asti Spumante (1995) (Anders et al. 2009).

- linie Goldfisch II
- linie Der Löwe xx
- linie Senator (Ramsauer & Ernst 1978).
- linie Detektiv - Desperados: syn hřebce DONNERWETTER (Hann) DONNERHALL (Old) je označován jako plemeník tisíciletí a má v oldenburském chovu potomky jako např. DANTE WELTINO OLD (který má otce DANONE I (Hann) a dědu DE NIRO (Hann)) (Rimondo 2021).

Všechny linie jsou podrobně popsány výše u nejvýznamnějších linií v kapitole hannoverského koně.

c) další zušlecht'ovací linie

Linie Furioso xx

Velmi významný vliv v chovu měl FURIOSO xx a jeho synové FURIOSO II a FUTURO, bez nichž si moderní oldenburský chov neumíme představit (Ramsauer & Ernst 1978). Jeho potomek FEINER STERN (1983, Hann) měl v oldenburském chovu potomky jako např. FEINBRAND, který má z matčiny strany akutální DELAUNY OLD (2006) a z otcovy strany DONNERHALL (Rimondo 2021).

Linie Israel x - tento anglo-arabský hřebec dal velmi významného syna INSCHALLAH x (Viz obr. 38), který měl hodně synů, ale hlavně jeho dcery jsou hojně zastoupeny v rodokmenech dnešních sportovních koní (Ramsauer & Ernst 1978). Novodobým velmi známým potomkem po Inschallah x je hřebec RUBIN ROYAL OLD (1996) (Viz obr. 39).

Obr. 38: Inschallah x (Gestüt – Hämelschenburg).

Obr. 39: Rubin Royal OLD (1996) (Dressurpferde Leistungszentrum Lodbergen).

Linie Komet - KOMET byl trakénský hřebec, který se prosadil se svými potomky pouze v rodinách, nikoliv v liniích hřebců (Ramsauer & Ernst 1978).

3.3.5 Nejvýznamnější rodiny v oldenburském chovu

Máme ve zvyku úspěchy potomků přiřadit k linii a zapomenout na rodiny. To je však velká chyba, protože klisny se na dědictví podílejí stejně jako hřebci. V oldenburském chovu se přikládá kmenům klisen velký význam. Přes generace se o ně chovatelé starali, protože si byli vědomi velké důležitosti pro chov (Hummert 1942).
Tady některé z nejvýznamnějších rodin:

1) rodina z Rudilore

Rodina, kterou založila (1953) klisna RUDILORE, dcera hřebce CONDOR. Má dodnes velmi dobré potomky jako např. ROMANOV, RUBIN ACTION, BLUE HORSE ROCKEFELLER, RUBIN-ROYAL (Zuchtstall Sierks).

2) rodina z Weissena

Tato rodina má hodně úspěšných potomků jako např. hřebce VIVALDI, FALSTAFF, TOP OF CLASS, INSELFÜRST, STATESMAN OLD a klisny WINESSA, WICZINA, WEIHEGOLD OLD. Od roku 1881 je rodina zapsána v knize klisen a v roce 1929 se narozenou WEISENRODE kompletně prosadila (Pferde – und Ponyzucht Flege).

3) rodina z Rikki

V dnešní době zastoupena např. klisnami RIKKILOREN, RIKKILOU, RIKKI ROYALE (Pferdezucht Andreas Klinker 2012).

Starší rodiny: rodina Dekade, rodina Melitta-Dedale, rodina Violine, rodina Odine-Oliva, rodina Dolosa-Nora, rodina Henrike-Seemöve, rodina Adelma-Ruberra, rodina Mayblüte, rodina Teneriffa-Waisenkind, rodina Alberdina, rodina Lenzia, rodina Wartefrau, rodina Nation-Naila, rodina Geduld, rodina Anta, rodina Glanzgold, rodina Carna, rodina Nissa-Tanina, rodina Tafelbirne, rodina Uba, rodina Cisterna, rodina EutillaEhrenwache, rodina Casca, rodina Norka, rodina Lorenze (Hummert 1942).

3.3.6 Žebříček hodnocení nejúspěšnějších oldenburských koní v letech 2010 – 2020

OLD za jménem koně je zkratka pro Oldenburger - Förderverein a dostávají ho pouze nejtalentovanější koně na základě jejich výsledků (Verein zur Förderung des Oldenburger Pferdesports e.V.).

V následující tabulce (Viz tab. 3) jsou vyjmenováni nejúspěšnější oldenburští koně let 2010 – 2020.

jméno koně	rok narození	původ	kategorie sportu	počet potomků
3Q Lord Mydas	2013	holštýnský a francouzský původ z otcovy strany a westfálský z matčiny	skoky - 2020 skoky 1,45m	valach
Catch me if you can OLD	2008	holštýnský původ z otcovy strany	skoky - 2018 světové jezdecké hry v Tryonu	klisna - žádní potomci
Weihegold OLD	2005	Weissena rodina, D-linie	drezura - olympijské stříbro	klisna - 14 potomků

			v Riu de Janeiro 2016	
SAP Hale Bob OLD	2004	plnokrevný původ - otec: Helikon xx (v rodokmenu Nearco xx)	všestrannost - úspěchy na mezinárodních závodech	valach
Sir Donnerhall II OLD	2006	z otcovy strany S-linie (Sandro Hit), z matčiny strany D-linie (Donnerhall)	drezura - úspěšný na mezinárodní úrovni	hřebec - 70 potomků
Solid Gold Z	2011	z otcovy strany S-linie (Stakkato)	skoky - úspěšný na mezinárodních závodech	hřebec - 62 potomků

Tab. 3: Nejúspěšnější oldenburští koně v letech 2010-2020 (Upraveno dle mezinárodní jezdecké fderace (FEI)).

3.4 Trakénský teplokrevník

3.4.1 Historie

V roce 1232 počala kolonizace východu rytířským řádem. Těžce obrnění rytíři s sebou do východního Pruska přivedli těžké koně německého a dánského původu, a již brzy byl založen velký počet hřebčínů rytířského řádu, ve kterých byli chováni principem čistého chovu tito silní váleční koně, vzhledově spíše lehcí až středně těžcí chladnokrevníci. V zemi, kde žili opravdoví divocí koně, řád našel malého, mrštného, houževnatého a nenáročného šedivého koníčka. Tento potomek tarpana byl velmi podobný konikovi a říkalo se mu „Schweike“. I přes jeho skromný vzhled byl překvapivě výkonný a vytrvalý, byl ideální pro, v té době ještě primitivní, zemědělství, pro jezdecké účely, lehké vozatajství a lehkou kavalerii. To přimělo řád k tomu, postavit ještě řadu dalších hřebčínů pro chov tohoto plemene, opět pouze metodou čistého chovu. V 16. století, kdy díky změně stylu boje již nebyla zapotřebí síla a mohutnost válečných koní, začalo i v Prusku zušlechťování koní pravděpodobným vlivem španělské, neapolitánské a orientální krve. Koncem 16. století provedly hřebčíny tzv. „inventární záznam“ všech koní, kteří měli dostat výžeh, bylo přitom striktně dbáno na stejnobarevnost v jednotlivých hřebčínských chovech. Jednotlivé inventáře se sloučily do „generálního inventáře“, který můžeme nazvat prvopočátkem regulovaného vedení hřebčínské knihy.

Lze vycházet z toho, že ještě na přelomu 18. a 19. století existovalo převážně čistokrevné plemeno autochtonního malého východopruského koně, které se díky selekci uvnitř vlastního plemene chovatelsky zlepšilo. Časem se staly z hřebčínů rytířského řádu hřebčíny ovládané vévodstvím a poté královstvím, tzv. státní hřebčíny, a mimo ně vzniklo ještě několik privátních hřebčínů. Chov tzv. „královských hřebčínů“ byl však na lepší úrovni. V roce 1717 nařídil Friedrich Wilhelm I. přemístit část hřebčínů ze západní domény provincie do litevské domény na východě, která byla kvůli pandemii moru devastována a potřebovala hospodářskou podporu (Heling 1979).

Tento pruský král nechal v roce 1732 mezi regiony Gumbinen a Stallupönen (území dnešního Ruska v Kaliningradské oblasti) vybudovat hřebčín Trakehnen (Dossenbach et al. 2001).

Již za dob rytířského řádu měl chov koní vysokou úroveň a v 17. století došlo dokonce k zákazu exportu koní, aniž by byl zároveň záznam o importu koní. V prvních letech založení hřebčína Trakehnen byli koně chováni čistou plemenitbou, a pokračovalo se v rodokmenech z dob rytířského řádu. V letech 1739 - 1747 zde ale připouštěl perský hřebec, po kterém koně zdědili výborný chovný materiál, a který zajistil vliv orientální krve na chov trakénských teplokrevníků. V této době připouštěl i první hřebec anglického plnokrevníka. U trakénů byl příliv této cizí krve velmi prospěšný. Byl to úplný začátek připouštění cizí krví.

R. 1742 ukořistil Friedrich der Grosse v Čechách hřebčín s neapolitánskými plemeny, po několika letech byli však tito koně z traakénského chovu vyřazeni, protože se ukázali jako nevhodní pro začlenění do chovu kvůli jejich velké klabonosé hlavě. Trakéni byli totiž od samého počátku elegantní koně s malou, jemnou a ušlechtilou hlavou. V r. 1779 se pokusil v. Domhardt o jmenování jedenácti hřebců národními plemeníky, a po dobrých úspěších v chovu a díky králově přízni se jejich počet zvýšil na 21. Tím se dostalo i v Prusku držení plemeníků, jež vedlo k oživení a podpoře zemských chovů koní, do rukou státu, a vycházelo z hřebčína Trakehnen. Od roku 1787 existuje nejen výžeh (sedmicípá losí lopata), který je platný dodnes, ale také striktně vedená hřebčínská kniha. V letech 1787 až 1789 se v hřebčíně oddělil chov jezdeckých a kočárových koní, klisny byly rozděleny do stád, a všechna stáda byla rozdělena podle barev. Postupně vznikaly ještě další hřebčíny, ale v roce 1945, kdy skončila tato slavná éra, byly ve východním Prusku již jen hlavní hřebčín Trakehnen a zemské hřebčince/hřebčíny Georgenburg - Zwion, Rastenburg a Braunsberg a v západním Prusku zemský hřebčín Marienwerder. Trakehnen však hrál vedoucí úlohu v chovu, jak svým chovným cílem, tak i metodou chovu, a stal se tak středem chovu trakénských koní (Heling 1979).

Úpadek Pruska za napoleonských válek v roce 1806 mělo za následek evakuaci hlavního hřebčína do Szawlen v Rusku, a to samé se opakovalo v roce 1812 - do Troppau a Ratibor v Horním Slezsku. Napoleon byl u Ruska však poražen a přeživší koně se vrátili do hřebčína (Trakehner Gestüt Murtal).

Nyní se musela ekonomika a chov postavit zpět na nohy. Hlavním odběratelem koní, které se kupovali v zahraničí, bylo do konce první světové války vojsko. Cílem však bylo chovat koně na domovském území, a tak se vyplatil pokus připouštění zemědělských klisen státními hřebci, a tím byli získáni nejen kvalitnější koně pro všestrannou užitkovost, čímž se rozrostla ekonomika i zemědělství, ale také koně pro vojenské účely. Pokus se vydařil a po napoleonských valkách se v roce 1831 již nemusel kupovat žádný vojenský remont v zahraničí.

R. 1817 založil Wilhelm Carl Friedrich von Burgsdorff remontní komisi pro koupi tříletých remontů, kteří šli poté na roční výcvik do tzv. remotních dep. Po výcviku se připojili k armádě nebo byli vytříděni nebo dokonce prodáni do zahraničí. Začátkem 19. století existovalo kolem 120 privátních hřebčinců, které podporovaly stát velmi kvalitním chovem a prodejem remontů, a všechny měly v chovu pouze trakénské hřebce nebo hřebce anglického plnokrevníka. Východní a západní Prusko a Posen byly zodpovědny za přísun koní do kavalerie, kdežto Hannover a Holštýn chovaly koně pro artilerii a těžkou kavalerii. V době mezi lety 1843 a 1847 se začalo připouštět s typově arabskými hřebci, např. až dodnes známými anglonormany Corglas a Meteor a araby Artald a Armidor. Dcery těchto hřebců s

trakénskými matkami byly převzaty do stád klisen, kde do té doby byly pouze klisny čistého trakénského původu, a později se začlenily i klisny čistého arabského nebo anglického původu. Touto metodou přílivu ušlechtilé krve se na více než 100 let ustálil chovný cíl ve východopruském chovu teplokrevníků. Do té doby byl hlavním chovným cílem kůň pro vojsko, ale s rozvojem zemědělství byli žádáni koně silní v tahu s větším kalibrem a silnou kostrou. Aby se choval kůň všem vyhovujícím - vojsku, zemědělcům či zemským jezdcům, musel se znovu doplnit chovný cíl a během krátké doby se zrodil trakénský kůň se silnou kostrou a větším kalibrem, který však díky posilování ušlechtilosti a krásy pomocí plemeníků jako např. Collino, Vorwärts (Viz obr. 40) a Venerato (Viz obr. 41) dal vzniknout nezaměnitelnému trakénskému typ s nepostradatelnou harmonickou stavbou těla (Heling 1979).

Obr. 40: Vorwärts (Rimondo 2021).

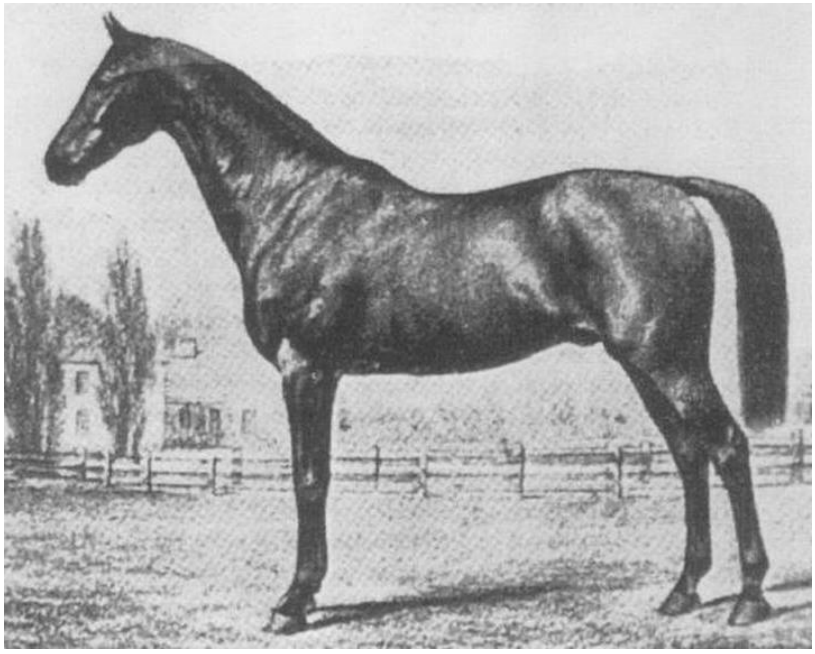

Obr. 41: Venerato (Rimondo 2021).

V letech 1864 - 1888 se pokusil Gustav Adolph von Dassel o zmohutnění trakénského koně ne metodou čistého chovu, ale převzetím jednoho hannoverského a tří anglonormanských hřebců do chovu. Potomci rychle ukázali, že toto chovu vůbec neprospívá, a proto bylo nezbytné vrátit se ke šlechění anglickým plnokrevníkem. V r. 1890 vznikla první východopruská kniha klisen pro ušlechtilé polokrevníky trakénského původu, ve které bylo zapsáno přes tisíc klisen i s jejich potomky od roku 1887, kdy již existoval registr hřebců. Koncem 19. století nastala slavná éra hřebčína Trakehnen, protože tento byl známý svými výbornými plemeníky, a trakénský kůň byl žádaným zušlechťovatelem. R. 1906 založil Burchard von Oettingen tzv. „Trakehner Jagdknopf“ a jiné lovy a terénní závody, což byly zároveň výkonnostní zkoušky pro chovné koně. V r. 1911 bylo poprvé odježděno „Goltz - Querfeldeinrennen“ - nejtěžší závod v hlavním hřebčíně Trakehnen a světově jeden ze tří nejtěžších terénních závodů. Od roku 1912 se zúčastňovali trakénští koně úspěšně olympiád, a také v letech 1923 - 1936 zvítězili ve Velké Pardubické devětkrát koně trakénského nebo východopruského původu. Začátkem 20. století se stal hřebčín Georgenburg nejvýznamnějším hřebčínem s nejkvalitnějšími a nejhezčími hřebci, i z Trakehnen sem byl přeložen velký počet nejlepších hřebců. Byl to největší pruský hřebčín a vedle hřebčince Celle i velmi významný. R. 1926 zde byla založena instituce pro výkonnostní zkoušky hřebců, která umožnila, aby se dvouapůlletí hřebci mohli zúčastnit roční výkonnostní zkoušky. Tato zanikla v roce 1944. Východní Prusko nyní mělo obrovský význam jako remontní provincie, a tak se chovný cíl změnil opět ve vyšlechtění lehkého jezdeckého a kočárového koně, což splňovalo požadavky armády. Vedlo to ale k tomu, že zemědělci pro svoji práci používali koně cizí krve. R. 1914 přišla další krize, a to první světová válka. V tomto roce musel být hřebčín Trakehnen potřetí opuštěn a bylo nutno utíkat do vnitrozemí před ruskou frontou. Naštěstí nedošlo ke ztrátám u chovných koní, když se ale v roce 1919 koně opět vrátili do hřebčína, došlo k velkému množství potratů a generace z těchto válečných roků nebyla ve většině případů uspokojivá. Konec války ale také znamenal zmenšení vojenských sil, a chovný cíl se opět přiblížil zemědělství. Byl žádán silnější kůň, schopnější nést břemena. Trakén v této době jako polokrevník s velkými liniemi, dlouhým a širokým ramenem, větším důrazem na přední

končetiny, ale přitom stále udržující výraznou sedlovou plochu a silnými zadními končetinami, byl vynikajícím sportovním a zdatným koněm ve všech jezdeckých disciplínách. V poválečných letech muselo dojít opět k zesílení stavby těla, jelikož šlo o přežití, a muselo se zintenzivnit zemědělství. Nový chovný cíl tedy zněl: dlouhý obdélníkový rámec s větší hloubkou a šířkou hrudníku, silnou kostrou, silnějším fundamentem a kalibrem, a hlavně vlídným temperamentem („sportovní typ trakéna“ měl moc komplikovaný temperament pro jiné práce). Podařilo se však vyšlechtit tento chovný cíl bez přílivu cizí krve (Trakehnerforum).

Ačkoli to vyzní tak, že chovný cíl nemůže vyhovovat všem užitkovým směrům koně, trakénský kůň se zvládl přizpůsobit všem. Od října 1944 do 1945 nastal zatím poslední masívni zvrat v historii. Poslední měsíce druhé světové války byly likvidační. Blížící se hrozbou rudé armády na podzim 1944 bylo jasné, že se celá oblast východního Pruska musí evakuovat. Cesta byla velmi náročná, protože všichni trpěli hladem a zimou a kolona koní a lidí byla ohrožována střelbou z tanků a letadel. Po obklíčení celé oblasti nepřáteli nezbylo nic jiného než utíkat přes částečně zamrzlé Baltské moře, což mnoho koní nepřežilo. Celkem 630 plemeníků se pokusilo o útěk přes moře, a pouze 70 hřebců tvořilo základ chovu na západě. Pouze okolo 700 koní z Východopruska přežilo druhou světovou válku a útěk (Trakehnerforum).

Dnes se o této události mluví jako o nejtěžší a nejtvrdší výkonnostní zkoušce, koně v průměru ušli vzdálenost 1000 – 1500 km (Burdová 2017).

Po válce nebyli majitelé koní schopni vést chov dále, museli zanechat vše, co měli, ve východním Prusku, a tak byli zbylí koně staženi do větších chovatelských stanic, a vznikly čtyři hlavní hřebčíny trakénského koně:

- Východopruský hřebčín Hunnesrück v dolním Sasku
- Trakénský hřebčín Rantzau v Schleswig - Holstein
- Hřebčín trakénského svazu v Birkhausen v Pfalz - zde umístili koně pro vznik čtvrtého hřebčína (Trakehnerforum)

Ačkoliv začátek chovu na západě byl velmi složitý a trakénští koně byli krátce před vyhynutím, díky oddanosti hipologů z východního Pruska je trakénský kůň zase zpět na špičce (Trakehner Gestüt Murtal).

Dnes je chov trakénských koní zase v privátních rukou a v rámci federálního chovu v deseti různých chovných regionech. Svaz chovatelů teplokrevného koně trakénského původu e.V., který byl založen v roce 1947, je v Neumünsteru v Schleswig - Holstein, kde se také od roku 1963 koná hlavní Körung hřebců (Trakehnerforum).

3.4.2 Plemenná kniha

Můžeme vycházet z faktu, že počátky prvního regulovaného vedení hřebčínské knihy sahají až na konec 16.století, v roce 1787 byla založena první striktně vedená hřebčínská kniha. R. 1890 vznikla první východopruská kniha klisen pro ušlechtilé polokrevníky trakénského původu. Dnes se plemenná kniha člení na: knihu hřebců I a II a knihu klisen I a II (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2017).

Metoda chovu

O chovný cíl se usiluje pomocí „čistého chovu“ (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2017).

3.4.2.1 Podmínky zápisu

Jako zušlecht'ovací plemena jsou povoleny anglický i arabský plnokrevník a Shagya - a Angloarab. V rodokmenu je v 6. generaci povolen (první generace je rodičovská generace) nanejvýše jeden předek cizího plemene, který není příslušníkem plemen poníků nebo chladnokrevníků. V krajním případě se může udělit výjimka, pokud se dá očekávat významný přínos k pokroku v chovu (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2017).

3.4.2.2 Výkonnostní zkoušky
Körung

Körung slouží jako selekce hřebců pro zápis do sekce plemenné knihy. Při něm se hodnotí zejména exteriér, mechanika pohybu a schopnost podat výkonnost, ale také zdravotní stav. Minimální věk hřebců jsou dva roky. Hřebec není úspěšný, pokud je pod vlivem dopingu nebo nepřipustných léků, má zdravotní problémy jako: pískání hrtanu, klkání, periodický zánět očí, poškození pohlavních orgánů, nálezy, které ukazují na dědičné choroby, značné nálezy na rentgenech atd. Hřebec je úspěšný při Körung, pokud dosáhne celkové známky min. 7,5.

Zápis klisen

Klisny musí být staré minimálně tři roky. Jde o selekci klisen pro zápis do sekce plemenné knihy. Hodnotí se: plemeno a pohlavní výraz, stavba těla, fundament, krok, klus, cval, celkový dojem včetně temperamentu. Klisny mohou být zapsány i po své smrti, pokud splní ostatní požadavky pro zápis.

Zápis do plemenné knihy hřebců I (od roku 2016)

Do plemenné knihy I jsou zapsáni hřebci trakénského původu, pokud:

- jejich otcové a otcové matek, babiček a prababiček jsou zapsáni nebo jsou schopni zápisu do knihy hřebců I trakénského svazu
- jejich matky jsou zapsány do knihy klisen I trakénského svazu
- složili úspěšně Körung
- splní pro konečný zápis jeden z následujících požadavků:
- 50ti denní výkonnostní zkoušku hřebců s důrazem na drezuru nebo skoky. Zkouška je úspěšná, pokud je konečná známka minimálně 7,8
- závodní zkoušku s výsledky: pět umístění na pozicích 1. - 3. ve skocích v třídě T* nebo tři umístění v třídě min. T** nebo pět umístění na pozicích 1. - 3. v drezuře v třídě T nebo tři umístění v třídě min. T-Intermediaire II nebo tři umístění na pozicích 1. - 3. ve všestrannosti CCI*/CIC** nebo tři umístění na min. CCI**/CIC***
- umístění ve finále německého Bundesšampionátu pro drezurní, skokové nebo všestranné koně
- umístění ve finále mistrovství světa mladých drezurních nebo skokových koní nebo konečné umístění v první třetině mistrovství světa mladých všestranných koní
- 14ti denní schopnostní zkoušku s konečnou známkou min. 7,5 nebo známkou s důrazem na skoky nebo drezuru min. 8,0. Tato zkouška musí být kombinována se

dvěma specifickými závodními zkouškami pro drezurní nebo skokové hřebce, nebo třemi specifickými závodními zkouškami pro všestranné hřebce, jak ve čtyřech, tak i pěti letech s konečnou známkou min. 7,5

- 14ti denní schopnostní zkoušku v kombinaci s kvalifikací pro Bundesssampionát německého jezdeckého koně pětiletých nebo s kvalifikací pro Bundesšampionát německého jezdeckého koně šestiletých, nebo účást ve finále minstrovství světa mladých drezurních nebo skokových koní nebo umístění ve finále mistrovství světa mladých koní ve všestrannosti

Zápis do knihy klisen I

Jsou zapsány tříleté a starší klisny trakénského původu, pokud:

- jejich matky jsou zapsané v knize klisen I trakénského svazu (včetně do roku 2000 kniha klisen, včetně do roku 2003 hlavní kniha klisen)
- jejich otcové a otcové matek, babiček a prababiček jsou zapsáni do knihy hřebců I trakénského svazu (čtyři generace původu)
- při zápisu klisen dosáhly celkové známky min. 5,0, přičemž u žádného kritéria nesmí být známka 4,0 a níže. Klisny, které nesplní požadavky původu, ale splní kritéria pro prémii svazu, mohou být zapsány do knihy klisen I

Zkouška chovných klisen/Remontní zkoušky

Při této výkonnostní zkoušce se hodnotí interiér a také základní chody, jezditelnost a schopnost u skoků. Zkouška trvá minimálně 14 dní na stanici a jeden den jako terénní zkouška. Zúčastnit se mohou klisny tříleté a starší u zkoušky klisen, u remontní zkoušky klisny, valaši a jezdečtí hřebci tříletí a starší.

- předzkouška (jen u staniční zkoušky) - cílem předzkoušky je dosažení taktu, uvolnění a přilnutí odpovídající všeobecným pravidlům ježdění a vozatajství. Důraz je kladen na: interiér, základní chody, jezditelnost, skok ve volnosti.
- výkonnostní zkouška

U staničních zkoušek je na konci předzkoušky přezkoušení jezditelnosti cizím jezdcem. U terénní zkoušky probíhá test cizím jezdcem během výkonnostní zkoušky. U závěrečné zkoušky se hodnotí min.:

- základní chody
- jezditelnost
- skokové schopnosti (skok ve volnosti).

Zkouška platí jako úspěšná, pokud je celková známka min. 6,0. Může se jednou opakovat (platí lepší výsledek).

Výkonnostní zkouška ve všestrannosti

Tato zkouška se provádí jako terénní zkouška. Koná se ve třech dnech: první den se koná skok ve volnosti, druhý den se jede terénní trať, a třetí den je kůň hodnocen pod cizím jezdcem. Hodnocení odborným znalcem probíhá na parkuru se čtyřmi skoky, na terénní trati s min. šesti pevnými překážkami, klusové dráhy 1000 m, krokové dráhy 200 m, cvalové dráhy

700 m a nakonec dostihové dráhy 500 m (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2017).

3.4.2.3 Selekční kritéria

Selekční kritéria jsou:

- původ
- exteriér - typ, hlava, krk, stavba těla atd.
- mechanika pohybu a skoku
- vnitřní vlastnosti - schopnost výkonu, charakter, temperament, zdraví (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2017).

3.4.2.4 Plemenný standard

Barva

U trakénského teplokrevníka jsou všechny barvy možné.

Původ

Jeho základem je vznik teplokrevné populace koní trakénského původu s vysokým genetickým podílem anglického a arabského plnokrevníka a Shagya- a Angloaraba ve východním Prusku. Podle principu „čistého chovu“ se od roku 1945 s koňmi s genetickým podílem východopruského teplokrevníka trakénského původu, kteří přežili válku, chová trakénský teplokrevník.

Exteriér

Ideální kohoutková výška je mezi 160 a 170 cm. Typ trakénský teplokrevník představuje nejušlechtilejší německé plemeno koní. Je typický svým výrazem, ušlechtilostí a velkými liniemi. Měl by mít suchou, výraznou hlavu s velkým okem a dobře formovaným krkem, plastické osvalení a také korektní končetiny. Chovné klisny a hřebci musí mít pohlavní výraz.

Stavba těla

Žádoucí je harmonická stavba těla s velkými liniemi, se středně dlouhým krkem, který se zužuje směrem k hlavě, volností žuchev, velkým šikmým ramenem, markantním, daleko do zad zasahujícím kohoutkem, se zády schopnými výkonů, kladených na atletického sportovního koně. Dále vykazuje dlouhou, lehce nakloněnou, dobře osvalenou zád’, harmonické rozdělení trupu na přední, prostřední a zadní část a suchý fundament s korektními a velkými klouby, středně dlouhými spěnkami a dobře tvarovanými kopyty. Nesmí chybět korektní postoj: rovný postoj z pohledu zezadu, ze strany rovný postoj u předních končetin a u zadních končetin s úhlem v hleznu kolem 150°, osa prstu svírá se zemí úhel 45° až 50°.

Mechnika pohybu vč. skákání

Žádány jsou pilné, taktní a prostorné základní chody (krok = 4takt, klus = 2takt, cval = 3 takt). Kmih by se měl přenést z aktivně pracující pánevní končetiny přes uvolněná záda na volně z ramena vycházející hrudní končetiny. Směr pohybu končetin musí být přitom rovně dopředu. V kroku by měl být sled nohu uvolněný a vznešený, při čistém taktu. Pohybový postup v klusu a cvalu by měl být při jasně zřetelné fází nad zemí elastický, kmihový, lehce

nešený, s přirozeným narovnánmí a vybavený rovnováhou.

U skoků je žádáno elastické, mohoucí, promyšlené a opatrné skákání, které vyzařuje klid a inteligenci. V postupu je žádáno výrazné přilnutí na otěž, rychlý sled pohybů při odskoku, výrazně rychlé ohnutí končetin nad skokem (pokud možno vodorovné držení předloktí nad skokem), kulatá záda při výrazně vystouplém kohoutku a krkem směrujícím dolů. Při celé fázi (odskok, skok, doskok) by měl být rytmus a takt cvalového kroku konstantní.

Vnitřní vlastnosti (schopnost, charakter, temperament, zdraví)

Žádoucí je nekomplikovaný kůň se silnými nervy, radostí z práce, vlídný a spolehlivý, který působí probuzelým, inteligentním dojmem, a jehož vystupování ukazuje dobré charakterní vlastnosti a klidný, vyrovnaný temperament. Dále je požadováno zdraví, dobrá psychická a fyzická odolnost a přírodní plodnost (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2021).

3.4.3 Chovný cíl dnes

Dnešní chovný cíl je kůň trakénského typu, dobře jezditelný a všestranně schopný, jezdecký a sportovní kůň s dobrými vnitřními vlastnostmi (interiér) (Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung 2021).

3.4.4 Nejvýznamnější linie v chovu trakénského teplokrevníka

Skupina hřebců Dampfross přes Hyperion - Termit

DAMPFROSS (1919) (Viz obr. 42) byl zakladatelem této skupiny. Schopnost předávat krásný exteriér, povahu a mechaniku pohybu z něj udělala velmi žádaného hřebce. Jeho potomci měli schopnosti pro všechna využití a neznali meze pro svoji výkonnost. V roce 1937 bylo jen málo procent klisen bez krve DAMPFROSS nebo PERFECTIONIST (o kterém se ještě zmíním). Z jeho syna HYPERION pochází hlavní plemeník TERMIT. Významné je spojení s hřebcem TEMPELHÜTER, který je mimo jiné otec matky Termit (Schilke 1982).

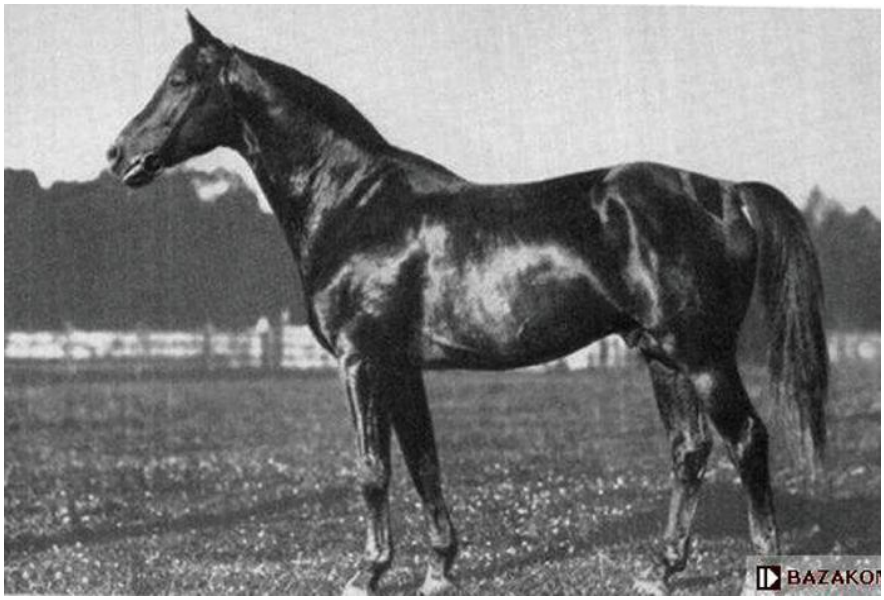

Obr. 42: Dampfross (1919) (Rimondo 2021).

Linie Abglanz - velmi významná linie s krásnou stavbou těla, dobrým kalibrem a výbornou mechanikou pohybu. Není tak hojně zastoupen v trakénském chovu, protože ABGLANZ připouštěl dlouho v hannoverském chovu, a po jednom roce na trakénském území bohužel uhynul. Nejvýznamnějšími potomky jsou KASSIO a VALENTIN (výborné výsledky ve výkonnostním sportu), MORGENGLANZ, FALKE (Schilke 1982).

Linie Pregel - syn hřebce TERMIT TROPENWALD dal syna PREGEL (1958) (Viz obr. 43), zakladatele této linie. Díka jeho synům MAGNET a INDEX měl dále velmi dobré potomstvo, ale asi nejkvalitnější je větev Pregel - Donauwind. DONAUWIND (1965) se dá nazvat prototypem dnešního trakénského chovného cíle. Z něj jsou významnými potomky např. ATHLET, AMATEUR I, TANNENSEE, MATADOR (Schilke 1982).

Linii Pregel - Donauwind má z matčiny strany PARTOUT (1987) (Viz obr. 44), významný drezurní sportovní hřebec (Rimondo 2021).

Obr. 43: Pregel (1958) (Rimondo 2021).

Obr. 44: Partout (1987) (Rimondo 2021).

Skupina hřebců - Dampfross přes Pythagoras – Creon

Linie Komet - KOMET (1952) byl vnuk hřebce CREON (1937), a předával své geny přes dobrého syna HESSENSTEIN. Mezi jeho potomky patří POLARWIND, který z matčiny strany má známou Polarfahrt- linii a z této strany je obsažena i arabská krev. Dalšími významnými potomky z této linie jsou INTI, který byl exportován do Dánska, a byl nejlepší syn KARWENDELSTEIN. Syn Komet GUNNAR měl stejně kvalitní potomky plemeníků a chovných klisen. Nejvýznamnější hřebec této linie, který přišel do západního Německa, je bezpochyby TOTILAS (1938), jeho otcem byl PYTHAGORAS. Synové od Totilas byli výborní, ale bohužel dva z nich brzy uhynuli. POLARKREIS působil v jiných populacích, a tak zbyl jedině HANDELSHERR, který byl prodán do Mexika. Kdyby POLARFÜRST zůstal naživu, mohlo být vše jinak, ale toto jsou bohužel rizika v chovu. (Schilke 1982) Tento Totilas je několikanásobný předek světoznámého mistra světa TOTILAS (2000, KWPN) (Gehrmann & Gusovius 2011).

Dále stojí určitě za zmínku hřebec SEMPER IDEM s dobrými potomky HERBSTLICHT a WACHAULING. Všichni tito hřebci měli čistý typ a výborný charakter (Schilke 1982).

Skupina hřebců: Perfectionist xx přes Tempelhüter

Linie Perfectionist xx (1899) byla ve východním Prusku jednoznačně nejvíce ceněna, také kvůli tomu, že Perfectionist připouštěl v Trakénách jen dva roky kvůli předčasnému úhynu. Byl velmi významným plemeníkem a z jeho synů byl zdaleka nejlepší TEMPELHÜTER (1904) (Viz obr. 45) (Schilke 1982). Po jeho synovi PIRAT (1914) a poté vnukovi POSSEIDON (1925) se podařilo pouze plemeníkům ABENDSTERN a SCHÖNER ABEND dát hřebce jako pokračovatele této linie. Z nich pak vzešli významní potomci jako SCHABERNACK, RONDO,

ARTHUS, GRADITZ. Akutální plemeník z této linie je např. TEMPELHOF (2017) (Viz obr. 46), který má za otce hřebce HIRTENTANZ. (Gehrmann & Gusovius 2011).

Obr. 45: Tempelhüter (1904) (Rimondo 2021).

Obr. 46: Tempelhof (2017) (Rimondo 2021).

Skupina hřebců Perfectionist xx přes Jagdheld - Humboldt

Linie Impuls - již v roce 1973 měla tato linie z JAGDHELD větší význam než TEMPELHÜTER, a v následující době se tento ještě zvětšil. JAGDHELD byl druhým nevýznamnějším potomkem PERFECTIONIST xx. Požadavkům dnešní doby by odpovídal více než TEMPELHÜTER. Linie vychází z JAGDHELD - ARARAD - HUTTEN - HUMBOLDT - IMPULS (1953). Impuls měl geneticky nejlepší předpoklady stát se úspěšným plemeníkem a také měl velký počet synů a dcer, mezi ně patří např. KASSIUS, INSTERRUF, SCHWALBENZUG, SCHWALBENFREUND (Schilke 1982).

Potomek této linie je např. VAN DEYK s významnými syny KAISERDOM a KAISERKULT a POLARION (Gehrmann & Gusovius 2011).

Linie Ilmengrund - zajímavé je, že ILMENGRUND (1958) byl silně prochován na HUMBOLDT – ten byl nejen jeho otec, ale také otec matky - jeho matku tedy připustili jejím otcem. Z této kombinace se narodili 4 klisničky a 1 hřebeček. Všichni měli dobrý potenciál (Schilke 1982).

Skupina hřebců: Perfectionist xx přes Irrlehrer - Oxyd

Linie Intermezzo - IRRLEHRER (1905) byl příbuzný TEMPELHÜTER. Jeho syn INTERMEZZO bohužel nedostal moc šancí v plemenitbě, přesto dal poměrně dobrý počet chovných klisen a měl dobrého vnuka CARINO.

Linie Famulus (1938) je zvláštní v tom, že vychází z arabského plnokrevníka. Linie se prosadila přes MAHARADSCHA, FLANEUR A ISTANBUL.

Linie Stern xx (1949) - u této linie se stalo něco nepředstavitelného, v Německu vznikla linie trakénského koně z anglického plnokrevníka STERN xx. Nejvýznamnějšími jeho syny jsou STERNDEUTER (1954) a ANTEIL (1958). Významní potomci Anteil IDEAL, IMPERIAL, ILEX, ITALIENER a INKAS jsou z rodiny po hřebci HUMBOLDT. Dalšími potomky zakladatele této linie jsou TANNENBERG (1966) a jeho syn HERBSTTANZ (1973).

Linie Pindar xx (1949) (Viz obr. 47) - významný hřebec z této linie byl pravnuk IBIKUS (1967), který měl velmi dobré hodnocení při Körung. Jeho výbornými potomky byli KASSIBER, VINCENT, VALERIAN, KASTILIO, WIE IBIKUS a ITH. VALERIAN i KASTILIO jsou úzce prochováni na hřebce IMPULS (Schilke 1982).

Významný pravnuk Pindar xx je IBIKUS (1967) od HERTILAS (1963) s prochováním na hřebce PYTHAGORAS. Jeho matka ISOLDA a babička z otčiny strany HERBSTGOLD patří k významným matkám posledních 50 let (Gestüt-Hämelschenburg).

Přes dceru KARBEN (1974) a jejího syna KARON (1981) se dostaneme ke CAPRIMOND (1985). On sám i jeho potomci, např. MÜNCHHAUSEN (1995) byli pro chov velmi významní (Viz obr. 48) (Rimondo 2021).

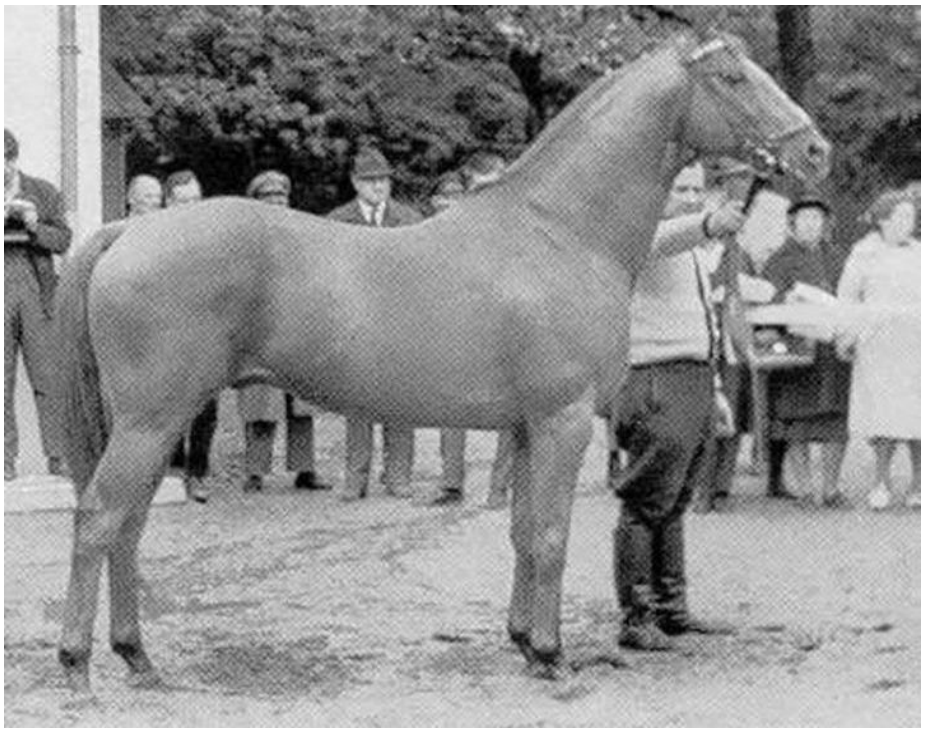

Obr. 47: Pindar xx (1949) (Rimondo 2021).

Obr. 48: Münchausen (1995) (Sladky 2011).

Velmi slavný hřebec KOSTOLANY (1984) (Viz obr. 49), který byl prochován na IBIKUS, IMPULS, HERTILAS a ISOLDA a je potomek TOTILAS (1938), má za syna např. GRIBALDI (1993), který dal úžasné hřebce v chovu KWPN, jako je např. TOTILAS (2000). Gribaldi vnuk MILLENIUM (2008) (Viz obr. 50) je významný trakénský hřebec (Rimondo 2021).

V linii po Kostolany je také velmi důležitý skokan HIRTENTANZ, z něhož pochází momentálně nejúspěšnější plemeník ve skokovém chovu trakénů ABENDTANZ (2007), který byl v únoru 2021 prodán do USA (St.Georg 2021).

Obr. 49: Kostolany (1984) (Gestüt-Hämelschenburg).

Obr. 50: Millenium (2008) (Amann et al. 2011).

Ve východním Prusku byli další významné linie po OBELISK, PADORUS, ASTOR a HABAKUK, v současné době již málo zastoupeny (Schilke 1982).

3.4.5 Nevýznamnější rodiny v trakénském chovu

Rodina Isola Longa - potomci: Ibikus, Indigo I, Indigo II (Schridde & Schulte 2017). Indigo I a Indigo II jsou potomky Hanskapitän, který měl být zakladatelem východopruské linie (Schilke 1982).
Rodina Herbstzeit - potomci: Herbstblüte, Herbstgold, Herbstlicht, Hibiskus (2000), Hertilas (1963)
Rodina Polarfahrt - potomci: Polarion (1993), Polarkreis (1957), Parodie XVII (1998)
Rodina Pergamon - potomci: Pregel (1957)
Rodina Appam - potomci: Abendstern (1935), Abglanz (1943), Absalon (1937)
Rodina Tonleiter - potomci: Tempelhüter, Totilas (1938)
Rodina Cajenne 6 - potomci: Caprimond (1985), Chantilly (1986), Geraldine 189 (2008) (Schridde & Schulte 2017)

3.4.6 Český trakén

V České republice má trakénský teplokrevník trvale velmi dobré výsledky v chovu a vyniká svým exteriérem, ušlechtilostí, pohybovými schopnostmi, inteligencí a výkonností. Je až tak dobrý, že od roku 1990 po navázání spolupráce s trakénským svazem obdržel Svaz chovatelů českého trakéna doporučení pro oddělení a vedení samostatné plemenné knihy v rámci České republiky (Svaz chovatelů českého trakéna).

I u nás se provozuje čístokrevná plemenitba s možným přílivem krve anglických, arabských nebo angloarabských koní k docílení chovného cíle. Pro zlepšení genofondu u nás probíhá import nejlepších světových trakénů anebo jejich spermatu (Svaz chovatelů českého trakéna).

3.4.7 Žebříček hodnocení nejúspěšnějších trakénských koní v letech 2010 – 2020

TSF před nebo za jménem koně je zktratka pro Trakehner Sportpferde - Förderung a získají ho pouze nejlepší zástupci tohoto plemene na základě dosažených výsledků (Trakehner Förderverein & TSF).

V následující tabulce jsou vyjmenováni nejúspěšnější trakénští koně v let 2010 – 2020.

Tab. 4: Nejúspěšnější trakénští koně v letech 2010 – 2020

jméno koně	rok narození	původ	kategorie sportu	počet potomků
TSF Dalera BB	2007	z otcovy strany Gribaldi - Kostolany / z matčiny strany Van Deyk - Ibikus	drezura - nejvyšší kategorie	klisna - žádní potomci
Hibiskus	2000	z obou stran původ po Caprimond	drezura - nejvyšší kategorie	hřebec - 116 registrovaných potomků

Hirtentanz 2	2003	matka po Kostolany / otec potomek po Ibikus	skoky - nejvyšší kategorie	hřebec - 296 registrovaných potomků
Sweetwaters Ziethen TSF	2013	Kostolany v původu otce	všestrannost - mistr světa mladých koní v roce 2020	hřebec - žádní potomci
Parmenides	2004	z otcovy srany vzdálený příbuzný Humboldt a Nearco xx / z matčiny strany Humboldt - Impuls a klisny Herbstzeit a Cajenne 6	všestrannost - nejvyšší kategorie 2018 vítězství ve Stuttgartu.	valach
Gilberto Gold TSF	2004	z otcovy strany Caprimond	kategorie - drezura do třídy S pro mladé koně, od 2010 jednospřežení do nejvyšší třídy	valach

Tab. 4: Nejúspěšnější trakénští koně v letech 2010–2020 (Upraveno dle mezinárodní jezdecké federace (FEI))

3.5 Český teplokrevník, moravský teplokrevník a slovenský teplokrevník

3.5.1 Historie

Věrohodných historických zpráv o chovu koní v Česku, na Slovensku a na Moravě je velmi málo. První věrohodná zmínka o chovu koní v Česku pochází od rytíře Jana Dobřenského v roce 1560. Chov v této době byl ovlivněn orientálními plemeny pro zvýšení pohyblivosti a vytrvalosti koní. Nyní usuzujeme, že koně v této době byli „mohutní se středním rámcem, ušlechtilou hlavou na vysoce nasazeném krku, dlouhým měkkým hřbetem, širokou štěpenou zádí a vyšším, nepříliš silným, málo rousnatým fundamentem“ (Misař 2011). Kůň byl hlavně dopravní prostředek a chov ještě nebyl řízený, rozlišovalo se pouze mezi těžším a lehčím koněm, který více připomínal jezdeckého koně. Postupně byli koně chováni spíše k jezdeckým účelům. V tehdejším jezdeckém výcviku vynikali pro svou pohyblivost, obratnost a učenlivost koně ze Španělska a z některých území Itálie. Z těchto importovaných koní vznikaly na našem území elitní chovy a hřebčíny, založené šlechtou a císařským dvorem. Začaly se zakládat jezdecké akademie k výcviku jezdců, a chovy španělských koní v císařských hřebčínech Kladruby nad Labem a Lipice. Třicetiletá válka a období po ní bylo pro chov koní devastující. Zemědělci nechtěli chovat koně díky potažní a přípřežní povinnosti, a protože museli zapůjčovat feudálům koně pro jejich lovy, štvanice

apod. Toto platilo až do první poloviny 18. století. Koně v této době byli velcí, ale měli problémy se zrakem, což se nyní přirovnává k měsíční slepotě. Byli vhodní spíše do tahu než pro jezdectví. Na Moravě byli koně harmoničtější a ušlechtilejší než v Čechách, protože bylo blíže do Uher, odkud orientální koně ovlivňovali chov. R. 1763 vydala císařovna Marie Terezie patent (inspirována patentem Karla VI. z roku 1736), kterým založila první kontrolovatelný registr pro koně. Krajské správy musely sepisovat klasifikaci hřebců a klisen, a pokud byli tito uchovněni, získali první výžehy. Plemeníci však nebyli dobré kvality, šlechta je nechtěla, a pro rolníky byli finančně nedostupní. Proto odebral císař Josef II roku 1780 plemenné hřebce šlechtě a majitelům panství, a podřídil je vojenské správě, která měla pod sebou veškerý zemský chov a řídila plemenitbu. Cíleml tohoto zákroku bylo zajištění remontních koní pro armádu. Také byli všichni hřebci posouzeni v privátní dražbě a byly jim uděleny různé výžehy podle toho, jestli uspěli, nebo ne. Za krytí hřebcem, který nesplňoval tehdejší podmínky kvality, byly udělovány vysoké pokuty. Tak se vlastně již v těchto letech uskutečňovalo první licencování privátních hřebců. Po této události nechal Josef II zřídit císařské hřebčíny, jejichž úkolem bylo doplňovat počet císařských (státních) plemeníků. V roce 1770 byl zrekonstruován hřebčín v Kladrubech a vrátili se sem koně (Misař 2011).

Chov koní v Čechách

V roce 1782 byly na českém území čtyři hřebčíny s císařskými hřebci, a to v Brandýse n. Labem, Chlumci nad Cidlinou, Pardubicích a Poděbradech. Chov stále řídila armáda. Vojenství potřebovalo doplňovat koně, kteří se hodili do útvarů, a tak během 19. století začal být v hřebčínech čím dál tím větší počet rakousko-uherských polokrevných koní.

Přelom ve vývoji chovu koní nastal po rakousko-uherském vyrovnání v roce 1867. Již nebyli do Česka a Moravy importováni plemeníci z uherských hřebčinců Mezöhegyes a Kisbér. Jelikož hřebčíny Radovec a Piber nyní nestíhaly dodávat potřebný počet koní pro český a moravský chov, a hlavně tito koně nebyli tak kvalitní, začali se dovážet teplokrevní plemeníci z Velké Británie, Francie a Německa. R. 1869 začalo chov koní řídit Ministerstvo orby a armáda převzala dozor nad správou hřebčinců a hřebčínů. Upředňostnovali se koně ušlechtilí a konstitučně tvrdí. Omezoval se chov chladnokrevníků a pořizovali se mohutnější hřebci plemene norfolkských, anglonormanských, hannoverských, východofríských a oldenburských koní. Jejich zásluhou se měli rodit koně, kteří jsou vhodní nejen do tahu, ale i pro drobné rolníky. Nejvíce ovlivnil chov teplokrevníků v Čechách anglonorman 150 Centaure. Armáda a ostatní uživatelé měli však naprosto rozdílné představy o ideálních koních pro každý účel, a tak se rozdělil chov koní monarchie do rajonů. Vzniklo 5 území:

- norická oblast: oblast chovu těžkého pracovního koně (těžký teplokrevník, krytí s nejmohutnějšími západoevropskými a občas mohutnými polokrevnými plemeníky, většina území Čech)
- oblast chovu středně těžkého vozového a dělostřeleckého koně (chov mohutnějšími polokrevními plemeníky, území Moravy, Slezka, jižních Čech)
- oblast chovu lehčího jezdeckého a vozového koně (na území Slovenska)
- oblast chovu lehkého jezdeckého koně a soumara

Toto rozdělení mělo však jen krátký vliv na chov koní. Rolnická třída měla velký zájem o chov výkonných tahounů, a tak došlo k růstu zastoupení chladnokrevných plemeníků a do roku 1880 tu byli převážně noričtí hřebci. V letech 1880 - 1890 se dovážela první chladnokrevná plemena z Belgie, a to nejprve ušlechtilí ardenští, poté mohutní vlámští a valonští koně. Jejich vlastnosti (výkonnost, temperament) byly přesně to, co rolníci potřebovali. Kolem roku 1900 byl počet chladnokrevných plemeníků teměř stejný jako u teplokrevníků, protože

příchodem železničních sítí byli koně v dálkové dopravě nahrazeni, a zároveň se zvýšila potřeba kultivace zemědělské půdy a přeprava materiálu na kratší vzdálenosti průmyslových podniků. Hřebčince pro chov koní v Čechách byly Nemošice, Písek, Plzeň a Praha. Stav koní se doplňoval z hřebčínů Radovec a Piber, nákupem v zemském chovu a importem. Chov koní u šlechty nebo bohatých občanů se zpravidla lišil od chovu monarchie, protože každý šlechtil koně dle svých zálib a potřeb (Misař 2011).

Dalším významným mezníkem v chovu teplokrevníků byla výstavba zemské hříbárny v Novém Dvoře u Písku. Jejím úkolem bylo zajistit ideální odchov hřebečků, kteří se narodili z erárních hřebců z rolnického chovu. Bylo nezbytností odchovat a nakupovat hřebečky a plemeníky ze zemského chovu. Korunní hřebčíny nemohly pokrýt vysokou potřebu plemeníků. Hříbárna zahájila provoz v roce 1879. Nejčastěji měli hřebečci původ nejpoužívanějších plemen použitých pro šlechtění v této době, a to byla: anglický plnokrevník, norfolský, oldenburský, východofríský, anglonormanský kůň, kmen Nonius a méně orientální plnokrevník. Na počátku první světové války bylo stádo hříbat přesunuto z Radovce do hříbárny. Hříbárna Nový Dvůr se podílela na chovu a šlechtění koní i po vzniku Československé republiky. Po první světové válce byli do odchovu zařazeni i chladnokrevní hřebečci a muselo dojít k rozšíření stájové kapacity. Proto byly vybudovány nové hříbárny (Misař 2011).

Chov koní na Moravě a ve Slezsku

Chov koní na Moravě probíhal trochu jinak, pravděpodobně díky silnějšímu vlivu orientálních koní – jednak díky sousedství s Uhrami, a také díky zájmu místních chovatelů. V r.1780 byl moravský chov nepříznivě hodnocen z pohledu na remontování díky malému rámci koní způsobeného nevhodným odchovem v nevyhovujících stájích, krmivem, předčasným zapřahaním, nevhodným podkováním a velkým počtem nelicencovaných hřebců v méně přístupných lokalitách. Změnou v administrativě došlo v chovu ke zlepšení. Podle nařízení vojenského velitelství hřebčinců v Louce u Znojma vznikl 1793 první hřebčinec na Moravě a následovaly další v Brně, Olomouci a na Velehradě. V Slezsku byl v Opavě. Později byly některé hřebčince spojeny a hřebčinec v Louce se přesunul do Hodonína, kde se stal nejvýznamnějším centrem vojenského chovu koní ve Slezsku a na Moravě.

Na konci 18. století a začátkem 19. století byl žádaný starošpanělský a staroitalský kůň. V roce 1805 připouštěli hřebci z Čech, Uher, Holštýnska, Itálie a Bavorska. Do roku 1868 dodávaly plemeníky moravským hřebčínům hlavně korunní hřebčíny Radovec a Mezöhegyes. Teprve v roce 1856 se začalo šlechtit v hřebčíně Radovec pomocí anglického plnokrevníka a polokrevníka namísto koní orientálního původu. Podobný vývoj měl také hřebčín Mezöhegyes. Protože rolníci měli trvalý zájem o spolehlivější tahouny klidnějšího temperamentu, byli dovezeni norfolští, anglonormanští, hannoverští a první oldenburští plemeníci. Podle základních listů hřebců bylo možné identifikovat původy moravských plemeníků od roku 1874. Později se začali dovážet první begličtí plemeníci. Další vzestup moravského chovu byl překažen rozdílným zájmem monarchie, rolnictva a dopravy. Generální inspektor remontnictva (velitel hřebcinců) prosazoval zájem armády. Když došlo k neplánovanému importu chladnokrevných plemen (především belgik) a docházelo ke křížení teplokrevných klisen s belgickými plemeníky, způsobilo to hluboký úpadek moravského teplokrevného chovu. V roce 1905 byl schválen chovný plán, rozdělit území Moravy na teplokrevnou a chladnokrevnou oblast, a tím se omezilo křížení teplokrevných a chladnokrevných koní.

V r. 1909 byla postavena hříbárna pro odchov klisniček z rolnického chovu v Šumperku,

aby bylo zamezeno negativním vlivům při odchovu a předčasnému používání mladých koní. Začalo se výrazně šlechtit s oldenburskými teplokrevníky. Ti sice měli klidnější temperament, ale nebyli tak harmoničtí a výkonní v tahu jako původní plemeníci, ke kterým se postupně zase vracelo. Změna zastoupení chladno- a teplokrevných hřebců byla odbdobná na Moravě i v Čechách. Šlechtické chovy se také zaměřily na chov chladnokrevných belgických koní. Před první světovou válkou vzrostl počet chladnokrevných plemeníků (především norici) ve Slezsku, a jejich připouštění teplokrevných klisen dalo vznik plemenu slezský norik (Misař 2011).

Vcelku se však dá říci, že moravský teplokrevník vznikl na základě teplokrevných kmenů chovaných na území Rakousko-Uherska. Původní rakousko-uherské kmeny byly založeny anglickými nebo arabskými plnokrevníky křížením se zemskými klisnami, a kmeny nesou jméno původního plnokrevného hřebce (Mieslerová & Stříbrná 2020).

V roce 1924 došlo v plemenitbě koní ke změně založením nového zákona. Různými novelami bylo docíleno toho, že chovatelé měli přímý vliv na výběr plemeníků a vlastně celý vývoj chovu koní. Významné ustanovení byl zápis do plemenných knih, které byly rozděleny na družstevní nebo spolkové a státní. Klisny zapsané do plemenné knihy dostaly výžeh na levou stranu krku. Každá ze zemí si na tomto základě vytvořila vlastní základnu šlechtění koní, takže u každého vznikaly typy a plemena podle tradic, potřeby a mentality chovatelů.
Po vzniku Československé republiky byla ovlivněna tvorba teplokrevného typu v Čechách rozdílností regionálních podmínek, na jihu Čech byl chován mohutný typ teplokrevníka (hospodářský typ výsledkem sílící konkurence chladnokrevníka), a na ostatním území teplokrevník s všestrannější užitkovostí (díky genealogickým liniím oldenburského koně a existencí dvou hřebčinců). V nemošickém hřebčinci byli šlechtěni oldenburští plemeníci s dcerami plemeníků rakousko-uherských kmenů pro vytváření teplokrevného všestranně použitelného koně. Takto vznikly významné linie teplokrevníků, ze kterých byla nejvýznamnější linie Bystrého, v jehož původu i v původu jeho potomků měli významnou pozici potomci rakousko-uherských polokrevných kmenů. V hřebčinci Písek se chovatelé zaměřili na chov mohutných hospodářských teplokrevníků jako konkurenci chladnokrevníků. V chovu se používali nejmohutnější oldenburští hřebci a klisny podobného genetického založení (oldenburské dcery). Tímto je tento typ teplokrevníka úplně odlišný od nemošického, oba se však označovaly jako český teplokrevník. V roce 1925 se zastavil import oldenburských teplokrevníků a byly založeny dvě genealogické linie po oldenburském hřebci Essex. V hřebčíně Kladruby nad Labem skončily všechny pokusy o vyšlechtění teplokrevníka hospodářského typu nezdarem, jak s plemeníky a klisnami oldenburskými, tak pozdější i hannoverskými. Bylo tam však hnědé a ryzé stádo teplokrevných koní založené kmeny Furioso, Gidran, Przedswit a Nonius (Misař 2011).

V hřebčíně Netolice, který byl založen roku 1958, tvořily základ vojenské a kořistní klisny (východopruské a trakénské) a klisny ze zemského chovu. Po zrušení vojenských jezdeckých složek se hřebčín zaměřil na chov těžšího teplokrevníka s plemeníky oldenburskými, plemeníky po Furiosovi a hannoverskými hřebci Doremit, Servátor a Alarm III a docházelo také k zušlechťování plnokrevnými hřebci. V 90. letech došlo k privatizaci hřebčína a rozprodání chovu. Hřebčín Albertovec, založen r. 1952, navazoval na chov vojenského hřebčína v Hostouni, a základem byli kořistní východopruské (trakénské) klisny a hřebci z linie Furioso, Przedswit a Star of Hannover pro chov ušlechtilých jezdeckých koní (Mieslerová & Stříbrná 2020).

V 50. letech byli do hřebčína v Albertovci importováni hannoverský hřebec Almhirt a meklenburský Kordon (Dušek et al. 1992).

Od 60. let začala postupná obnova jezdeckého typu křížením s anglickými plnokrevníky a trakénskými koňmi (např. QUONIAM (Viz obr. 51)). Od 60. let se využití koní pomalu přesouvalo do sportovní oblasti. V této době byli velmi oblíbení hřebci Alarm, Diktant, Servátor, Doremit, Kornet, Quoniam, Karneol, Ploveč (Mieslerová & Stříbrná 2020).

Obr.51: Quoniam (1954) (Rimondo 2021).

Změna nastala v roce 1972, kdy byla sloučena všechna teplokrevná plemena chovaná v Československé republice pod názvem český teplokrevník, a došlo ke smývání typových rozdílů českého a moravského teplokrevníka, kteří do této doby byli odlišní stavbou těla a vlastnostmi, protože na Moravě neměl oldenburský kůň tak velký vliv jako v Česku. Od 70. let došlo definitivně k posunu od všestranně užitkového typu na typ sportovní. Postupně byl chov směřován více a více ke sportu importováním plemeníků chovaných na výkonnost ve sportu z chovu z tehdejšího východního Německa. V roce 1989 došlo znovu k útlumu chovu díky zrušení státních zemědělských podniků a družstev, což zlikvidovalo i kvalitní chovy. Poté se český teplokrevník začal modernizovat a šlechtil se hannoverskými, holštýnskými, trakénskými, holandskými, francouzskými jezdeckými a plnokrevnými hřebci pro vytvoření sportovního koně evropského formátu. Od roku 1995 se stal český teplokrevník otevřenou populací a ve stejném roce byl vydán první svazek Plemenné knihy českého teplokrevníka (Mieslerová & Stříbrná 2020).

Morava

Vývoj teplokrevníka na Moravě byl poněkud jiný. V roce 1905 byl schválen chovný plán koní typu moravský teplokrevník. Tento typ zahrnoval jak přání rolníků, zvýšit výkonnost koní v tahu a zároveň zmírnit jejich temperament, tak živost na základě šlechtění ušlechtilými plemeníky. Plán byl realizován podobně jako v Česku importem oldenburských a blízce

příbuzných východofríských koní zejména v letech 1905 - 1914. Rozdíl byl v tom, že se používaly dcery importovaných plemeníků (mohutnější a méně temperamentní klisny) ke šlechtění s aklimatizovanými plemeníky z Radovce, Piberu a Wieselburgu. Po takovém přílivu krve se chovatelé vrátili k původním ověřeným plemeníkům. V roce 1908 se zavedla plemenářská evidence a díky ní i plemenné knihy koní na Moravě (Misař 2011).

Po vzniku Československa r. 1918 byly chovy postupně zdecimovány a hřebců pocházejících ze zemského chovu bylo málo. Na území Moravy shromážd'ili chovatelé koně na podkladě rakousko-uherských kmenů, a docílili vysoce prochovaného, typově vyrovnaného ušlechtilého koně s živým temperamentem (Mieslerová & Stříbrná 2020).

Pokles moravských a oldenburských hřebců na soukromých stanicích ve 30. letech umožnil postupně se rozvíjející chov chladnokrevníků. Postupem šlechtění se základem moravského teplokrevného chovu staly genealogické linie Furioso XIII R a Przedswit IV R. S. V období před druhou světovou válkou byl moravský teplokrevník ušlechtilý, harmonický, konstitučně tvrdý, temperamentní kůň se středním rámcem jezdecko-tažného typu, korektním exteriérem a prostornou a vyváženou mechanikou pohybu. Po druhé světové válce chov postupně upadl, nebyl zájem o ušlechtilého teplokrevníka. Nejušlechtilejší a nejtypičtější moravští teplokrevníci byly prodáni do ciziny, u nás se preferovala výkonnost v tahu a klidný temperament před ušlechtilostí. Tyto vlastnosti měl český teplokrevník, a tak se jimi vracel dřívější vliv oldenburských teplokrevníků na Moravu (Misař 2011).

Od 60. let 20. století došlo ke smísení populací moravského a českého teplokrevníka a v letech 1970 a 1990 chov výrazně ovlivnil přísun trakénských a jiných německých, a poté i francouzských a holandských hřebců. Od roku 1971 se v rámci českého teplokrevníka rozděloval český teplokrevník českého chovu a český teplokrevník moravského chovu. Moravský typ si však stále zachovával genofond starých rakousko-uherských kmenů, neboť chovatelé pokračovali v původním chovu i po zařazení moravských klisen do souhrnné teplokrevné knihy 1970. Díky svazu chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, který byl založen na konci 20. století, byly shromážděny podklady pro opětné uznání moravského teplokrevníka jako samostatného plemene (Mieslerová & Stříbrná 2020). Od roku 2004 je plemeno Moravský teplokrevník, jak ho známe dnes, zase oficiálně samostatné plemeno (Hošák & Gregor 2014).

Koně byli zapsáni na základě genetické analýzy původu, a proto navazuje na hřebčínské linie polokrevných koní (Mieslerová & Stříbrná 2020).

Chov koní na Slovensku

Slovensko bylo součástí Uher až do roku 1918. Uherské roviny skýtaly ideální podmínky, jak klimatické, tak půdní, pro chov koní. Díky tureckým expanzím měli orientální koně výrazný vliv na chov koní v Uhrách. Během této doby (polovina 15. stol - 1711) docházelo k neplánovaným připouštěním lokálních klisen tureckými hřebci. Tito orentiální koně sloužili však také jako diplomatické dary k získání náklonnosti uherských zeměpánů. Na celém uherském území vznikaly soukromé hřebčíny, a nejen šlechta chovala ušlechtilé koně. Pokračováním ve šlechtění byl slovenský teplokrevník ušlechtilý, harmonický a měl další vlastnosti orientálního předka. V roce 1630 se uskutečnil první import koní z Arábie. Roku 1680 dostal hřebčín grófa Michaela Ťelekyho v Gemersegu darem od sultána hřebce Adjara a toto obchodování s Orientem výrazně zlepšilo chov koní na území dnešního Slovenska. Následovalo období španělského koně, kdy porážka Turků zmenšila vliv orientálního koně na slovenský chov. Snaha obnovit chov dosáhla vrcholu v době, kdy byly postaveny hřebčíny v

Enyedu, Kopčanech a Mezöhegyesi. Pro vznik nových chovů se importovali koně ze španělské provenience a Uhry se staly územím s nejvyšším počtem ušlechtilých koní. Postupem času se prohluboval vliv anglického plnokrevníka i zde, a r. 1829 vznikla plemenná kniha anglického plnokrevníka na slovenském území a byly vybudovány nové hřebčíny jen pro plnokrevníky. Ve stejné době byly také vystaveny hřebčíny pro teplokrevníky. Do poloviny 19. století převládali v uherských hřebčínech plemeníci arabského plnokrevníka, a to kmeny Shagya, Abugress, Gidran, Dahoman, Siglavi atd. Časem sílil vliv anglické provenience na slovenský chov. Angličtí plnokrevníci byli importováni do slovenských hřebčínů a časem byly založeny kmeny anglických polokrevníků. Jejich potomstvo bylo mohutnější a kostnatější, takže ideální pro rolnictvo a armádu. Toto období se označuje jako období vlivu anglického plnokrevníka. Tak jak tomu bylo v Čechách a na Moravě, přáli si i slovenští rolníci koně výkonnější v tahu, nedošlo zde však k vybudování chladnokrevných chovů. Uhry se tomu bránily také tím, že v hřebčinci v Nitře udržovaly zvýšený počet plemeníků kmene Nonius, jehož potomstvo bylo výborné v tahu. Šlechtěním s místními klisnami vznikl mohutnější typ teplokrevníka. Na Slovensku tehdy existoval tedy mohutnější teplokrevník a proti němu ušlechtilější teplokrevník angloorientálního a orientálního původu (Misař 2011).

Převažoval však vliv kmene Nonius a díky různým typům klisen, které byli kříženy s těmito hřebci, vznikly tři typy Nonius: malý Nonius z arabských, lipických a sedmihradských matek, velký Nonius z matek anglického plnokrevníka a matek starošpanělské krve a Menesbirtok Nonius, který dostal jméno podle dvora, kde vznikl, a pochází ze starokladrubských a starošpanělských matek. Vznikly tedy i tři výkonnostní typy (lehký, střední, těžký). V období 1974-1990 měly na chov vliv specializované hřebčíny a hřebčince. Po roce 1990 a změně ekonomiky došlo i ke změně výkonnostních zkoušek. Do roku 1990 byl slovenský teplokrevný kůň mnohostranně užitkový, v roce 1991 se konala pokusná výkonnostní zkouška hřebců sportovního typu, kde se již neabsolvovala zkouška v tahu. Důležité také bylo, že byli ke zkouškám nyní připuštěni i koně ze soukromých chovů. Slovenský teplokrevník to měl na počátku těžké. Díky otevřenému dovozu evropských sportovních koní nutně docházelo ke srovnávání s plemeny, která byla delší dobu šlechtěna pro sportovní využití. Po vzniku samostatné České republiky a Slovenské republiky v r. 1993 se dostaly státní instituce do špatné ekonomické situace a obchod s koňmi na západě stagnoval. Vznikl nový Svaz chovatelů koní na Slovensku, který měl zajistit kontinuitu mezi chovateli koní na Slovensku a ministerstvem zemědělství v České republice. K přílivu krve trakénského a hannoverského koně došlo až v nedávné době. Od této populace musíme významově oddělit plemeno slovenský teplokrevník chovaný v České republice, které je zde chováno od roku 1995 a má vlastní oprávnění vést plemennou knihu vydanou ministerstvem zemědělství v České republice (Mieslerová & Stříbrná 2020)

3.5.2 Plemenná kniha

Český teplokrevník

V r.1995 se stal český teplokrevník otevřenou populací a ve stejný rok byla založena první plemenná kniha českého teplokrevníka. Plemenná kniha se dělí na plemennou knihu hřebců, hlavní plemennou knihu klisen a její vyšší oddíl, plemennou knihu klisen, pomocnou plemennou knihu klisen (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016).

Moravský teplokrevník

Moravský teplokrevník je až od roku 2004 opět samostatným plemenem a v tentýž rok byla založena i jeho plemenná kniha.

Plemenná kniha se dělí na plemennou knihu hřebců, hlavní plemennou knihu klisen, plemennou knihu klisen, evidenční plemennou knihu klisen a plemennou knihu svazem prémiovaných klisen (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2015).

Slovenský teplokrevník

Plemenná kniha slovenského teplokrevníka v ČR byla založena v roce 1995 a dělí se na plemennou knihu hřebců, plemennou knihu klisen a pomocnou plemennou knihu klisen (Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v ČR).

Metoda chovu Českého teplokrevníka

Základem chovu je čistokrevná plemenitba. Připouštěni jsou hřebci z plemenné knihy hřebců a klisny z hlavní plemenné knihy, plemenné knihy a pomocné plemenné knihy (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016).

Metoda chovu Moravského teplokrevníka

Základem chovu moravského teplokrevníka je čistokrevná plemenitba a zušlecht'ovací křížení s uznanými faktory plemenitby (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2015).

Metoda chovu Slovenského teplokrevníka

Metody chovu jsou zejména rychlé zlepšení genofondu intenzivním reprodukčním využitím importovaných nebo zapůjčených hřebců, maximální zkrácení generačního intervalu, efektivní využití výsledků kontroly dědičnosti a vlastní výkonnosti ve šlechtitelském procesu (hlavně po selekci hřebců), maximální využití vselektovaných hřebců v plemenitbě, hodnocení, selekce a reprodukční využití vybraných klisen, praktické využití všech posledních poznatků a vytváření podmínek pro kvalitní odchov hříbat a výcvik mladých koní (Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v ČR 2020).

3.5.2.1 Podmínky zápisu

Český teplokrevník

Čistokrevná plemenitba je podporována vymezeným a ohraničeným použitím hřebců jiných plemen. Následující plemena jsou povolena za podmínky splnění stejných kritérií platných pro českého teplokrevníka: anglický plnokrevník, angloarab a jedinci s arabským původem, trakénský kůň, holandský jezdecký kůň, belgický jezdecký kůň, dánský teplokrevník, francouzský jezdecký kůň, všechny varianty německého jezdeckého teplokrevníka, Zangersheide, švédský teplokrevník, moravský teplokrevník, Furioso, slovenský teplokrevník, kůň Kinský, kůň velkopolský a polská plemena odpovídající kriteriím českého teplokrevníka.

Je požadován stejnosměrný teplokrevný rodokmen. Ostatní plemena, doporučená RPK

a schválena předsednictvem, musí splňovat chovný cíl českého teplokrevníka (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016).

Moravský teplokrevník

Po schválení radou plemenné knihy mohou být v populaci moravského teplokrevníka připouštěni koně plemen: anglický plnokrevník, arabská plemena včetně angloaraba, český teplokrevník, slovenský teplokrevník chovaný na Slovensku s minimálním podílem původní generace moravského teplokrevníka 6,5 %, malopolský kůň, Furioso, Furioso - North Star, Gidran, Nonius, kteří ve svém rodokmenu mají zástupce nesoucí geny původních polokrevných kmenů (geny původních polokrevných kmenů jsou geny kmenů Furioso, Przedswit, Gidran, Star of Hannover, North Star, Nonius, Shagya a linie Catalin) (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2015).

Slovenský teplokrevník

Plemena, která mohou být připuštěna k chovu slovenského teplokrevníka za podmínky splnění kriterií platných pro slovenského teplokrevníka, jsou: anglický plnokrevník, trakénský kůň, všechny varianty německého jezdeckého koně, holandský jezdecký kůň, dánský teplokrevník, belgický jezdecký kůň, francouzský jezdecký kůň, Zangersheide, švédský teplokrevník, moravský teplokrevník, velkopolský kůň a plemena koní polského teplokrevníka, Furioso, kůň Kinský, český teplokrevník.

U plemen: arab, shagya arab, angloarab, klusák a Nonius je potřeba splnění podmínek na základě schválení radou plemenné knihy slovenského teplokrevníka (Zväz chovateľov koní na Slovensku – družstvo 2017).

3.5.2.2 Výkonnostní zkoušky

Výkonnostní zkoušky českého teplokrevníka

70ti denní test pro hřebce

Před samotným testem probíhají předvýběry, a pouze předvybraní hřebci mohou nastoupit do 70ti denního testu. Majitel koně musí vedoucímu výcviku prokázat ochotu koně nechat se nauzdit a osedlat, zvednout všechny čtyři končetiny a nechat na sebe nasednout, přijmout pobídky a předvést ve všech chodech pohyb na levou a pravou ruku, včetně korektního zastavení pod jezdem majitele.

70ti denní test a jeho zkouška na závěr se konají ve vybraném testačním zařízení, které určí svaz chovatelů českého teplokrevníka. Do testu mohou být přijati vybraní hřebci, kteří splňují podmínky pro zapsání do PK hřebců. Zúčastnit se mohou tříletí hřebci a tito musí být zdraví, bez konstitučních a dědičně podmíněných vad a chorob. Po 30ti dnech výcviku je v testačním zařízení kontrolní den, kdy se posuzuje stupeň výcviku.
Znaky a znalosti posuzované v testu jsou:

- plemenný typ a pohlavní výraz
- stavba těla
- výkonnost ve skokové nebo drezurní zkoušce
- celkový dojem a vývin

Výcvik: známka se udělí zhodnocením jednotlivých níže uvedených projevů:

- charakter koně ve stáji
- charakter koně pod sedlem
- chování při korekturách, kování
- temperament
- konstituce
- krmitelnost
- učenlivost

Jezditelnost: známka hodnotí:

- uvolněnost, prostupnost, ohebnost a rovnováhu koně
- soustředěnost, reakce na pomůcky a ochotu koně je přijímat
- pohybové nadání (pružnost, takt a skokový projev)

Skoková zkouška pod sedlem, drezurní úloha: provádí se pro drezurní hřebce na obdélníku o rozměrech 60 x 20 m speciální drezurní úloha "Úloha pro drezurní zkoušku hřebců drezurního směru v 70ti denním testu“.

Postupová zkouška pro drezurní hřebce je nastavena výškově na 90 cm a postupně se zvyšuje po 10 cm na 110 cm, pro skokové hřebce je nastavena na 100 cm a postupně se zvyšuje po 10 cm na 120 cm. Hřebec nemůže absolvovat další výšku, aniž by bezchybně absolvoval výšku nižší. Třetí chyba (zastavení nebo shození překážky) na stejné výšce zkoušku končí s hodnocením 0 bodů. Po absolvování této části hřebec skokového směru pokračuje v parkuru o výšce 100 cm. Třetí zastavení znamená ukončení zkoušky s hodnocením 0 bodů. Zkouška je hodnocena jednou známkou, která zhodnotí ochotu koně ke skákání, jeho skokový projev, respektování překážek, pravidelnost a uvolněnost cvalových skoků a jeho ovladatelnost. Hřebci drezurního směru parkur neabsolvují.

Základni zkouška výkonnosti

Zkouška je určena pro tříleté klisny, které byly zapsány do plemenné knihy (splňují podmínky zápisu a chovatel se může rozhodnout pro zkoušku pod sedlem nebo v zápřeži) a pro tříleté hřebce odchované v testačních odchovnách.

Základní zkoušky výkonnosti klisen

Zkoušky úspěšně absolvuje klisna s celkovým hodnocením 6,1 bodů a vyšším, přičemž nesmí být jednotlivé známky nižší než 5 bodů. Zkouška pod sedlem vyžaduje:

- skok ve volnosti 100-110 -120cm šířka 110 cm
- zkouška mechaniky pohybu a ovladatelnosti
- kavaletová řada
- postupová řada

Ve zkoušce skoku ve volnosti klisna nemůže absolvovat další výšku, aniž by bezchybně absolvovala výšku nižší. Třetí chyba (zastavení nebo shození překážky) na stejné výšce zkoušku končí s hodnocením 0 bodů. Zkouška mechaniky pohybu a ovladatelnosti se provádí na ohraničeném obdélníku 20 x 60 m.

U této zkoušky se hodnotí:

- mechanika pohybu při drezurní úloze
- vrozené schopnosti

- pracovní ochota a charakter v průběhu celé zkoušky
- skokové vlohy
- připravenost

Zkouška v zápřeži se zkouší ve dvou ojích v lehké zápřeži (kočár nebo bryčka) s chomoutovým nebo poprsním postrojem na jízdárně 40 x 100 m.

Kritéria jsou mechanika pohybu a ovladatelnost. Průběh zkoušky: čtená drezurní úloha, v návaznosti na drezurní úlohu zkouška ovladatelnosti na parkuru dle plánku - předepsaný v klusu, zkouška v tahu - třikrát zastavit a znovu zabrat v lehké zápřeži na 100m dlouhé dráze, lehká zápřež - jednospřeží se dvěma osobami. Hodnotí se:

- mechanika pohybu a ovladatelnost
- schopnosti, ochota
- připravenost

Základní zkoušky výkonnosti hřebců v testačních odchovech

Hodnocení je stejné jako při zkoušce pod sedlem u klisen a je doplněno o známky:

- za plemenný typ a pohlavní výraz
- za stavbu těla
- hodnocení se provádí na tvrdém podkladu
- za výcvik (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016)

Kritérium mladých koní

Jsou to chovatelské soutěže čtyř až šestiletých koní v klasických disciplínách jezdeckého sportu (t.j. skokové soutěže, drezura a všestrannost). Účelem je testování užitkových vlastností mladých plemenných koní, s využitím výsledků pro kontrolu dědičnosti, v průběhu sportovní sezony na vybrané části populace.

Tato soutěž je určená pro:

- klisny čtyř až šestileté přihlášené k PK ČT, CS, MT, KK, SCHTK a zapsané v HPK, PK
- hřebci čtyř až šestiletí s uděleným základním výběrem pro působení v chovu ČT, CS, MT, KK, SCHTK
- valaši čtyř až šestiletí, narození v rámci plemenných knih teplokrevných koní (ČT, CS, MT, KK, SCHTK) s oboustranně prokazatelným původem do třetí generace předků (Svaz chovatelů českého teplokrevníka)

Podmínky pro zápis do plemenné knihy hřebců

Zapsáni mohou být hřebci s oboustranně prokazatelným původem do čtvrté generace předků a splňující podmínky zdravotního stavu. Hřebci v každé z následujících skupin musí mít konkrétní počet bodů v testu, ve zkoušce apod.

- hřebci po absolvování 70ti denního testu
- hřebci předvybraní s prémií
- hřebci po absolvování Kritéria mladých koní
- hřebci po sportovní testaci
- hřebci importovaní
- hřebci anglického plnokrevníka a arabští hřebci

- hřebci, u nichž jsou k dispozici jen importované inseminační dávky

Podmínky pro zápis do plemenných knih klisen
Hlavní plemenná kniha klisen

Zapsány jsou klisny pokud:

- mají oboustranně prokazatelný minimálně čtyř generační původ
- není výsledná známka při zápisu klisny do HPK ČT nižší než 7,1 b.
- absolvují výkonnostní zkoušky s hodnocením 7,1 a vyšším
- mají minimální KVH 159 cm (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016)

Výkonnostní zkoušky moravského teplokrevníka

Zkoušky výkonnosti hřebců

Hřebci musí být nejméně čtyřletí, ale mohou být i starší. Původem musí odpovídat řádu plemenné knihy a musí být bez zjevných dědičně podmíněných konstitučních vad a chorob, zdraví, mít sestouplá obě varlata a pravidelný skus.
Skládá se ze zkoušek: předvýběr hřebců moravského teplokrevníka,
zkoušky hřebců moravského teplokrevníka.
Předvýběr hřebců je jednodenní a určí, kteří hřebci se mohou zúčastnit zkoušky hřebců.

Zkoušky hřebců moravského teplokrevníka

Zkouška probíhá formou 100 - denního polního testu. Vlastní zkouška je jednodenní. Je určena pouze pro hřebce, kteří byli předvybráni. Zkoušky začínají předvýběrem vypsaným Svazem chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka, od kterého se začíná počítat 100 - denní lhůta. Majitel koně se rozhoduje mezi dvěma zkouškami: zkouška sedlová a zkouška v zápřeži.
Posuzovanými znaky a vlastnostmi jsou:
Původ:

- hodnotí se a posuzuje se kvalita chovné a užitkové hodnoty předků do čtvrté generace, stupeň a účelnost použití příbuzenské plemenitby, homogenita skladby rodokmenu
- základní míry
- plemenný typ a pohlavní výraz
- exteriérové znaky
- mechanika pohybu: na ruce, při pohybu ve volnosti, pod sedlem nebo v zápřeži
- vrozené vlastnosti: charakter, temperament, konstituce, krmitelnost, učenlivost
- výkonnost: sedlová nebo v zápřeži

Základní zkouška užitkových vlastností

Jednodenní zkouška pro nejméně čtyřleté klisny. Velmi podobná jako zkouška hřebců (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2015).

Výkonnostní zkoušky slovenského teplokrevníka

Výkonnostní zkoušky hřebců - zkouška vloh a vlastností jezdeckého koně.
Zkouška je určená pro dvouleté hřebce. Hodnotí se:

- mechanika pohybu (krok, klus, cval)
- mechanika pohybu v kroku a klusu na ruce
- mechanika pohybu při předvedení ve volnosti
- skok ve volnosti
- volný pohyb na třech překážkách (poslední skok max. 130 cm)
- skokové vloh
- styl skoku
- vnitřní vlastnosti: hodnotí se v průběhu celé výkonnostní zkoušky
  posuzují se vlastnosti požadované v chovném cíli

Výkonnostní zkouška hřebců - staniční test

Zkouška je určena pro tříleté hřebce a provádí se na konci staničního testu. Hodnotí se: mechanika pohybu, jezditelnost, skok ve volnosti, skok pod jezdcem, vnitřní vlastnosti.

Základní zkouška výkonnosti

Zkouška je určena pro tříleté klisny, které byly zapsány do plemenné knihy slovenského teplokrevníka (splňují podmínky zápisu) a tříleté hřebce odchované v testačních odchovnách hřebců.

Základní zkoušky výkonnosti klisen
Zkouška pod sedlem
Požadavky:

- skok ve volnosti
- zkouška mechaniky pohybu a ovladatelnosti
- kavaletová řada
- postupová řada

Klisna nemůže absolvovat další výšku, aniž by bezchybně absolvovala výšku nižší. Zkouška mechaniky pohybu a ovladatelnosti probíhá na obdélníku 20 x 60 m. Hodnotí se:

- mechanika pohybu při drezurní úloze
- vrozené schopnosti
- pracovní ochota a charakter v průběhu celé zkoušky
- skokové vlohy
- připravenost

Zkoušky úspěšně absolvuje klisna s celkovým hodnocením 6,1 bodů a výše, přičemž nesmí mít jednotlivé známky nižší než 5 bodů.

Zkouška v zápřeži

Je určena pouze pro klisny. Zkouší se jednospřeží ve dvou ojích v lehké zápřeži. Součástí je posouzení mechanika pohybu a ovladatelnosti: drezurní úloha a zkouška ovladatelnosti na parkuru. Úlohy se absolvují v klusu. Ve zkoušce v tahu musí třikrát zastavit

a znovu zabrat v lehké zápřeži na 100 m dlouhé dráze.
Hodnotí se:

- mechanika pohybu a ovladatelnost
- schopnosti, ochota
- připravenost

Zkoušky úspěšně absolvuje klisna s celkovým hodnocením 6,1 bodů a výše, přičemž nesmí mít jednotlivé známky před vynásobením koeficientem nižší než 5 bodů.

Základní zkoušky výkonnosti hřebců
Hodnocení je stejné jako u zkoušky pod sedlem u klisen, ale je doplněno o známky:

- za plemenný typ a pohlavní výraz
- za stavbu těla
- za výcvik (Zväz chovateľov koní na Slovensku)

3.5.2.3 Selekční kritéria

Český teplokrevník

Hodnotí se následující vlastnosti pro zápis do plemenné knihy:

- plemenný typ, pohlavní výraz
- stavba těla: hlava, krk, hřbet a plec, rámec, přední končetiny, zadní končetiny
- pravidelnost pohybu
- kmih a elasticita (klus)
- cval
- krok
- skok ve volnosti
- výcvik
- jezditelnost
- skoková zkouška pod sedlem nebo drezurní úloha (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016)

Moravský teplokrevník

Hodnotí se následující vlastnosti pro zápis do plemenné knihy:

- plemenný typ a pohlavní výraz
- exteriér: hlava, krk, kohoutek, plec, lopatka, hrudník, hřbet, bedra, zád', přední končetiny, zadní končetiny, soulad
- mechanika pohybu: krok a klus (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2015)

Slovenský teplokrevník

Hodnotí se následující vlastnosti pro zápis do plemenné knihy:

- původ

- exteriér: plemenný typ, pohlavní výraz, tělesná stavba, korektnost, pravidelnost chodů, kmih, prostornost, celkový dojem, výkonnost (Zväz chovateľov koní na Slovensku)

3.5.2.4. Standard plemene

Český teplokrevník

Plemenný typ a pohlavní výraz

Žádoucí je moderní typ, ušlechtilý a výkonný sportovní kůň středního kalibru s homogenním původem, korektními a výraznými liniemi, suchými klouby, dobře vyvinutými svalovými partiemi, pohlavním výrazem.

Barvy

Jsou povoleny všechny základní barvy (ryzák, vraník, hnědák, bělouš).

Stavba těla

Cílem je korektní a harmonická stavba bez vad. Žadoucí je hlava ušlechtilá, suchá s výrazným okem vyjadřujícím klid, a dobře utvářenými nozdrami a elastickou hubou. Krk je žadoucí dostatečně dlouhý, dobře osvalený, zužující se k hlavě, středně až výše nasazený (téměř pravoúhle na plec) v mírném oblouku plynule vystupující z kohoutku, se správně utvářeným a volným zátylkem, lehce a pravidelně ohebný mezi hlavou a kohoutkem. Lopatka by měla být dlouhá a šikmá, s dobrým osvalením plece, výrazný, přiměřeně dlouhý kohoutek plynule přecházející v pevný, středně dlouhý, ale pružný hřbet, který plynule pokračuje na pevná, dobře vázaná bedra. Chtěný je přiměřeně velký, kratší obdélníkový a harmonický rámec. U předních končetin je žadoucí pravidelný postoj, suché výrazné klouby a při pohledu ze strany končetiny kolmo směřující k zemi a do středu plece, předrámí má být dlouhé, široké a svalnaté, přední holeň nemá být dlouhá, délka nemá přesahovat 2/3 předrámí, spěnka má být zaúhlena v úhlu 45 – 50°, kopyto zaúhlené stejně jako spěnka, pravidelné, prostorné s kvalitní rohovinou. U zadních končetin je žadoucí pravidelný postoj, záď mírně šikmá, dlouhá, stehno silné svalnaté, koleno silné, hlezno suché, dobře zaúhlené, široké, spěnka a kopyto tvoří dvě stejné poloviny z celkové délky a spěnka tvoří úhel 50-55° se zemí, kopyto zaúhlené stejně jako spěnka.

Mechanika pohybu

Pohyby by měly být korektní, zepředu a zezadu pozorovaný pohyb končetin je přímý v jedné rovné linii. U klusu je žadoucí dvoutaktní chod, s vyšší akcí a velkou prostorností, elastický a energický pohyb končetin, výrazný posun od zádě se zapojením hřbetního svalstva a zádě, pohyb předních končetin vychází z dobře uvolněné plece. Cval by měl být třítaktní, elastický, energický, s dobrým posunem zádě, s pružným hleznem. Krok je nutný čtyřtaktní, pravidelně se pohybující končetiny, lehké, energické vyšlápnutí s přešlapem zadních stop před přední.

U skoků je žádoucí s chutí skákající kůň, pozorný, soustředěný, s energickým rychlým odrazem, rychlým pohybem předních končetin při odrazu a dobrým zaúhlením, s ohnutím pohybující se krk a snížená hlava, s otevřením úhlu v hleznu, s výrazným pohybem kohoutku nahoru, pružným hřbetem a otevřením úhlu v hleznech při odskoku s následnou dobrou a rychlou technikou při skrčení nohou po odskoku, let a pohyb vyplývající z rytmického cvalu (Svaz chovatelů českého teplokrevníka 2016).

Moravský teplokrevník

Je to ušlechtilý teplokrevný kůň chovaný na bázi původních rakousko - uherských kmenů. Kůň středně velkého obdélníkového rámce s kohoutkovou výškou hůlkovou u klisny 159 - 165 cm a u hřebce 161 - 167 cm, se souladnými tělesnými partiemi. S ušlechtilou suchou hlavou, oválnou očnicí a velkým živým okem. Má střední až dlouhý klenutý krk, výrazný a středně dlouhý kohoutek, dlouhou šikmou lopatku umožňující vydatný prostorný chod. Jeho středně hluboký, široký a středně dlouhý oválný hrudník je předzvěstí dobré krmitelnosti. Má krátkou až středně dlouhou pevnou horní linii, která je dobře vázaná. Má pevnými bedry, příměřeně mohutnou, dlouhou a oválnou zádí. Končetiny musí být suché, kostnaté, s výraznými a suchými klouby a šlachami. Holeň má dosahovat délky 19,5 - 22,5 cm, spěnky musí být středně dlouhé, pevné a pružné. Kopyta jsou přiměřeně široká, dobře úhlovaná a pevná.

Český teplokrevník je kůň výborného charakteru, přiměřeného temperamentu a s odpovídající mechanikou pohybu, velmi ochotný k práci, s mnohostraným využitím pod sedlem i v zápřeži, s pevným zdravím, snadno krmitelný, s tvrdou konstitucí, kterého lze mnohostranně využít pod sedlem i v zápřeži. Chovaní koně jsou převážně hnědáci, dále ryzáci, bělouši a vraníci (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka).

Slovenský teplokrevník

Barva

U slovenského teplokrevníka jsou všechny barvy povoleny.

Stavba těla

Hlava by měla být ušlechtilá a suchá s výrazným okem, nozdrami a elastickou hubou. Krk by měl být dostatečně dlouhý, dobře osvalený, zužující se směrem k hlavě a středně až výše nasazený. U plece a hřbetu je žadána široká a dlouhá lopatka s dobrý osvalením přecházející přes dostatečně dlouhý kohoutek ve středně dlouhý a pružný hřbet, který plynule pokračuje v dobře vázaná bedra. Ideální tělesný rámec je přiměřený, harmonický a obdélníkový. Žadoucí u hrudních končetin je pravidelný postoj, suché výrazné klouby, při hodnocení ze strany kolmo směřující k zemi ze středu plece, dostatečně dlouhé předloktí, široké a svalnaté záprstí by mělo představovat 2/3 předloktí. Spěnka by měla být pružná s úhlem 45 až 50° k zemi, pravidelné kopyto musí být dostatečně široké s kvalitní rohovinou a úhel kopyta k zemi ideálně 50°. Pánevní končetiny jsou v pravidelném postoji s mírně šikmým zadkem, dlouhými, osvalenými stehny, silnými koleny a suchými a dobře úhlovanými patními klouby. Spěnka svírá s podložkou úhel 50 až 55°. Kopyto je pravidelné, dostatečně široké s kvalitní rohovinou a úhlem k zemi 55°.

Mechanika pohybu

Jako korektní je žádoucí pravidelný pohyb, v jedné linii při hodnocení zepředu a zezadu. Nezbytný je pravidelný energický čtyřtaktový krok s přešlapem pánevních končetin přes stopy hrudních končetin. V klusu je požadován dvoutaktní chod s dostatečně vysokou akcí a kmihem, dostatečně prostorným, elastickým a energickým pohybem končetin s výrazným posunem dopředu vycházejícím z pánevních končetin. Pohyb hrudních končetin vychází z plece. Cval je žádaný třítaktní, elastický, energický, s dobrým posunem vycházejícím z pánevních končetin. U skoků je požadován soustředěný skokový projev s chutí a energickým odrazem, s dobrou prací hrudních končetin, s výrazným pohybem kohoutku,

pružným hřbetem, se schopností otevření patového kloubu při odskoku (Zväz chovateľov koní na Slovensku).

3.5.3 Chovný cíl

Český teplokrevník

Cílem šlechtění českého teplokrevníka je ušlechtilý, korektní a lehce jezditelný kůň, který je na základě svého temperamentu, charakteru, prostorné a elastické mechaniky pohybu a pevného zdraví vhodný pro všechny druhy výkonnostního jezdeckého sportu v rámci disciplín FEI a pro volnočasové aktivity. Je středního tělesného rámce s dobrými liniemi, pevným fundamentem a bez zjevných a geneticky podmíněných vad a chorob (Svaz chovatelů českého teplokrevníka z.s.).

Moravský teplokrevník

Cílem je přiměřeně ušlechtilý teplokrevný kůň chovaný na bázi původních rakousko-uherských kmenů s přihlédnutím ke kmenové příslušnosti. Vyznačuje se výborným charakterem, přiměřeným temperamentem, vytrvalostí, odpovídající mechanikou pohybu s ochotou k práci s mnohostranným využitím pod sedlem i v zápřeži. Má pevné zdraví, tvrdou konstituci, je snadno krmitelný, pozdně dospívající, dlouhověký, a nese co nejúplněji genetickou informaci svého plemene (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2015).

Slovenský teplokrevník

Cílem je šlechtěný a ušlechtilý, korektní a výkonný teplokrevný kůň většího rámce, s dobrými liniemi, kmihovými, prostornými, pružnými a korektními chody, který je pro svoji jezditelnost, skokové schopnosti, temperament, charakter a dobré zdraví vhodný pro všechny druhy výkonnostního jezdeckého sportu v rámci disciplín mezinárodní jezdecké federace (FEI) a dobře využitelný pro běžný jezdecký a vozatajský provoz (Zväz chovateľov koní na Slovensku).

3.5.4 Nejvýznamnější linie v chovu českého, moravského a slovenského teplokrevníka

Všechna tři plemena v podobě, jak je dnes známe, vznikla z polokrevných starorakouských kmenů: Furioso, Przedswit, Gidran, Nonius, Star of Hannover, North Star. Pochopitelně tyto kmeny žijí dál, ale mezi nejvýznamnější plemeníky patří také plemena německých koní.

Český chov

Trakénští hřebci

Quoniam (1954) - byl to čistokrevný trakénský kůň a vnuk významného TEMPELHÜTER. V letech 1957-1967 působil v Čechách a v letech 1968-1970 v zemském chovu na Moravě. Velmi dobře navázal na krev Furiosa, Przedswita a oldenburské krve. Proslavil se zejména svými syny QUONIAM I a QUONIAM II-A (1960), což je neúspěšnější zástupce linie Quoniam, jehož synové velmi ovlivnili český chov v osmdesátých a devadesátých letech. Quoniam II-A byl prochován na trakénskou linií PERFEKTIONIST přes TEMPELHÜTER a JAGDHELD. Zejména

jeho synové QUONIAM II-146 (Quoniam VII), QUONIAM II-69 (Quoniam V) a QUONIAM II-140 a jejich synové, byli nejúspěšnějšími plemeníky. Velmi přispěli v osmdesátých letech k přeměně populace českého teplokrevníka na chov sportovního koně. Quoniam V působil s přestávkami na Moravě až do roku 1999 a byl významným plemeníkem. Quoniam VII má dosud evidovaných 131 potomků, mezi nimi klisny LÁVA a LÝDIE. Nadále je jeho krev zastoupena v matkách a plodí kvalitní sportovní koně.

Topas (1979) - čistokrevný trakén z linie Impuls - Perfectionist. Působil na severu Moravy a jeho potomci byli vynikající jak u trakénů, tak u českého teplokrevníka. Měl velmi významné potomky, a jeho úhyn v roce 1988 byl velkou ztrátou pro chov.

Karneol (1966) - potomek hřebce Impuls a čistokrevný trakén, který má v rodokmenu i lini Perfectionist. Byl výborný v chovu, nedosáhl však na kvality dvou výše jmenovaných (Sixta 2006).

Hannoverští hřebci

Almhirt (1941) - byl to hřebec starého hannoverského typu a potomek významného ALDERMANN I. Měl dobré potomky a ukázalo se, že i starý typ byl přínosem, pokud se spářil s vhodně vybranou ušlechtilou klisnou. Tak patří k jednomu z nejvýznamnějších hannoverských hřebců v chovu českého teplokrevníka (Sixta 2006).

Diktant (1968) - pochází z velmi významné D-linie hannoverských koní. Bohužel neměl k dispozici ušlechtilé klisny, ale pokud ano, zplodil dobré koně (Sixta 2006).

Servátor (1966) - z trakénské linie po Semper Idem. Objevoval se bohužel problematický charakter a horší jezditelnost. Měl velmi dobré potomky, od roku 1994 se však díky horším zkušenostem jeho potomci již nezařazovali do chovu (Sixta 2006).

Z linie Semper Idem byl i hřebec DUX (1977), který působil v Národním hřebčíně Kladruby nad Labem, ale ani jeden z jeho potomků nebyl zařazen do chovu (David 1987).

Alarm (1942) - po otci ALLERMEIST, byl starého typu a osvědčil se v chovu pracovních a tažných koní. Jeho potomci již nepředávali jeho kvalitu, měl však dobré dcery, a mezi úspěšného potomka se dá řadit i ALARM II, který byl zejména využíván pro dcery po SERVÁTOR (Sixta 2006).

Dietward (1966) - v krvi po DUELLANT a DUFT II byl velmi dobrým plemeníkem a založil v Česku vlastní linii. Jeho neúspěšnějším synem je DIETWARD I (1985) (Sixta 2006).

Libero (1978) - pochází z linie po plnokrevníkovi LIONS. Potomci nikdy nedosáhli nadprůměrných sportovních výsledků, ale byli přínosem produkcí kvalitní mateřské populace (Sixta 2006).

Frühesch (1982) - byl zapsán sice v bavorské plemenné knize, ale pocházel z hannoverské linie Flinghart. V chovu českého teplokrevníka se velice osvědčil.

Walzerkönig (1981) - hřebec po WENZEL I, sportovního typu, vynikal efektivními chody. Patřil k linii Flinghart a jeho matka byla po trakénské linii Abglanz. Byl představitelem nejlepší hannoverské krve. Měl vynikající sportovní potomky (Sixta 2006).

Jury (1981) - potomek linie Julius Ceasar. Měl velice dobré potomstvo (Sixta 2006).

Watergatte (1983) - je sice westfálský teplokrevník, ale otec je z hannoverské D-linie (Detektiv-Duellant). Prrosadil se velmi dobře v moravském chovu. Měl velmi dobré potomky (Sixta 2006).

Duellano I-A (1970) - po otci DUELLANO z D-linie. On i jeho bratr DUELLANO II a syn DUELLANO - 57 měli několik významných potomků ve sportu (Sixta 2006).

Amoural (1982) - z trakénské linie Abglanz-Absatz. Potomci byli ušlechtilí s viditelným vlivem trakénského koně (Sixta 2006).

Lopez (1978) - otec LOMBARD z významné linie po DER LÖWE. Jeho synové LOPEZ-11 a LOPEZ-17 působili jak v Čechách, tak na Moravě. Je nejúspěšnějším hřebcem 90. let 20. století (Sixta 2006).

Radegast (1991) - výborná krev předků RAMIRO, WENDEKREIS a ABSATZ. Je vhodný pouze pro ušlechtilé klisny, ale tam je výborným plemeníkem. Jeho známý syn RADEGAST KUBIŠTA působí v chovu slovenského teplokrevníka v České republice (Sixta 2006).

V roce 2007 založil Aleš Fiala hřebčín pro chov hannoverských teplokrevníků s důrazem na skokové vlohy. 70 jeho koní se již prodalo ve Verdenu. Krytí významnými hřebci, jako je PINOT GRIGIO, DROSSELKLANG II a vítěz šampionátu FRH QUAID, jsou v nabídce tohoto hřebčína (Bade et al. 2016).

Holštýnští hřebci

Landruf (1987) - po LANDGRAF I a LADYKILLER. Měl velmi dobré dcery, jednou z nich je AMANDA.

Cattaro (1977) - první hřebec z linie Cor de la Bryere u nás. Měl významné sportovní potomky jako například klisnu LIPKA UNIREN.

Carol (1989) - plodil kvalitní potomstvo s klisnami, které měly větší podíl plnokrevníka (Sixta 2006).

Při světových jezdeckých hrách v Cáchách startoval český jezdec s holštýnským teplokrevníkem ATLAS (po ACORD II, CORIANDER), který má hojně potomků v České republice. CASSINI'S SON T (od CASSINI I) je další výborný sportovní kůň a nesmíme zapomenout na CHABLIS, který patří k nejlepším sportovním koním a plemeníkům. Dále jsou jsou u nás v chovu či ve sportu zastoupeni CASSILIUS, LOTTE T, LECARINO, CONTENDER TISCALI, CANON-P-MAX, COMTESSA III, LANTAAN, LORDANO, LADINOS, CON COSMOS, LOUTANO ORION, COLOUR OF LOVE a mnoho dalších holštýnských teplokrevníků (Nissen et al. 2009).

Čeští teplokrevníci s oldenburskou krví

Bystrý (1919) - nejoblíbenější oldenburská linie byla od hřebce NORMAN 710. Zakladatelem nejrozšířenější linie oldenburského teplokrevníka v chovu českého teplokrevníka byl RUTHARD, jehož syn je právě BYSTRÝ. Tato linie tvořila základ chovu ve východních Čechách (Sixta 2006).

Vrchňák (1926) - patří také do linie NORMAN a stejné větve jako BYSTRÝ.

Gen (1939) (Viz obr. 53) - ve své době byl velmi žádaným typem českého teplokrevníka. Byl představitelem linie oldenburského hřebce GENIUS (Sixta 2006).

Tuto krev najdeme ještě dnes u sportovních koní, např. MISTRÁL (1996) (Viz obr. 52), jehož potomci dosahují výkonnosti S v drezuře a ST** ve skocích, a jeho bratr MINERAL (1995). Mají v sobě podíl původních genů Kinských, a to 21,9 % (Svaz chovatelů českého teplokrevníka).

Obr. 52: Mistrál (1996) (Svaz chovatelů koní Kinských 2021).

Obr. 53: Gen (1939) (Sixta 2006).

V posledních letech byli v České republice nejoblíbenějšími plemeníky s největším počtem připuštěných klisen Chicco's Boy (Holst), Aristo Z (Zangersheide), Guidam Sohn (KWPN), Go - On T.S. (KWPN), Casual (Holst), Quaid (Hann), Capibara (Holst), Stalypso (Hann), Cannon Reuvekamp's Z (Zangersheide), Faustinus (Old), Cantesini (Holst), Lamaze TN (KWPN) (Cerhová 2020).

~~Moravský~~ chov

Moravský teplokrevník je zastoupen 25 liniemi, ze kterých dvanáct náleží rakousko-uherským kmenům a třináct je zušlechťovacích. Sám Furioso byl zakladateleme šesti linií a nejvíce zastoupen je linie Przedswit (VII) - Rad. Zušlechťovacími liniemi jsou linie: Dahoman (1846), Kuhaylam Abu Jussuf, Koheilan Adjuze (1876), Abn Argul III, Doncaster, Lord Clifden, Sterling, Prince Palatine, Voltigeur, Gardefeu, Hastings, Dingo (Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka 2011).

Slovenský chov

Pro dosažení chovného cíle slovenského teplokrevníka byli nejvýznamnější hřebci:

- Almé Z - přes potomka Aloubé Z (HANN)
- Jalisco - přes potomka Palisco (SF)
- Quidam de Revel - přes potomka Guidam Sohn (KWPN)
- Cor de la Bryere - přes potomky Carismo (HANN), Corrado II (HOLST), Caruso (HOLST)
- Capitol - přes potomky Carthago Z (HOLST)
- Ladykiller - přes potomky Landino (HOLST), dnes i Warness ZH (KWPN)
- Nimmerdor - přes potomky Heartbreak ZH (BEL)
- Sandro (Viz obr. 54) - přes potomka Simonetti (OLD) (Viz obr. 55) (Mieslerová & Stříbrná 2020)

Obr. 54: Sandro (1974) (Rimondo 2021).

Obr. 55: Simonetti (2004) (Rimondo 2021).

Také byli použiti plnokrevní hřebci Damon, Age of Jape, Durante Aligieri, Egerton, Moon Jaz, Pop Rock (Mieslerová & Stříbrná 2020).

3.5.5 Nejvýznamnější rodiny

Český chov

- **rodina z klisny Hala:** potomci - např. Eben (2007), u pětiletých hřebců a valachů vyhrál finále skokového kritéria mladých koní
- **rodina z klisny Iva:** potomci - Quimero M
- **rodina z klisny Běla:** potomci- 911 Leonardo, Lentilka (vítězka MŠMK v kategorii pětiletých)
- **rodina z klisny Vranka:** potomci - Dallas 1 (dvojnásobný vítěz MČR ve všestrannosti), Diráno (2014 jmenován nejlepším koněm roku ve všestrannosti)
- **rodina z klisny Svita:** potomci - Arisco M, Quentino Donth
- **rodina z klisny Kamila:** potomci - Catango HT
- **rodina klisny 114 Turbína:** potomci - April Z, Trada (Konvalinková 2021)

Moravský chov

Klisny z moravského chovu náleží k 91 rodinám. 18 z těchto rodin jsou historické hřebčínské rodiny, 18 rodin je založeno na klisnách anglických plnokrevníků a 55 rodin je zemských. (Karásek)

3.5.6 Žebříček hodnocení nejúspěšnějších v letech 2010 – 2020

V následující tabulce (Viz tab. 5) jsou vyjmenováni nejúspěšnější koně plemene český teplokrevník a slovenský teplokrevník let 2010 – 2020.

jméno koně	rok narození	původ	kategorie sportu	počet potomků	plemeno
Quimero M	2007	otec po Guidam Sohn - Quidam de Revel (KWPN,SF) / matka potomek po Cassini I - Capitol I (Holst)	skoky - výkonnost do T **	hřebec - 1 registrovaný potomek	ČT
Carman	2012	otec po Carpaccio - Caletto II (Holst)	skoky - výkonnost do T **	valach	CS
Largo 18	2011	otec potomek po Calypso II - Cor de la Byrere (Holst)	skoky - výkonnost do Grand Prix	valach	ČT
Edie 1	2000	otec potomek po Picollo - Pik As / matka po Quoniam II	drezura - vítězství v Grand Prix	hřebec - žádní potomci	ČT
Trevis Jopso	2005	otec potomek Topas - Impuls (Trak)	drezura - vítězství v Grand Prix skoky - výkonnost ZL	hřebec - žádní potomci	ČT
Diplomat	2005	otec Dantes po Davignon I - Donnerhall	drezura - výkonnost Grand Prix skoky - výkonnost Z	valach	ČT

Tab. 5: Nejúspěšnější koně v letech 2010–2020 (Upraveno dle národní jezdecké fderace (ČJF)).

3.6 Deset nejvýznamnějších hřebců na světě

3.6.1 Skokoví hřebci

Diamant de Semilly (1991) - plemeno Selle français

Tento hřebec patří mezi nejvýznamnější francouzské, ale i světové plemeníky. Je již několik let nejlepším plemeníkem plemene Selle français, a i ve světovém žebříčku skokových plemeníků je na předních místech.

Nejlepší osobní úspěchy:

- 2002 mistr světa s francouzským týmem
- 2002 vítěz francouzského šampionátu
- 2003 druhý na mistrovství Evropy v týmu
- 2003 vítěz Samsung Super League

Mezi jeho nejvýznamnější syny patří: Emerald, Diarado, Pacino, Quickly de Kreisker, Niack de L'Abbaye atd (Eurostallions 2021).

Jeho původ je orientován na čistokrevný chov, jeho otec je Le Tôt de Semilly (SF) a otec matky Elf III (SF). V jeho rodokmenu najdeme přednostně koně plemene Selle Français a ve starších generacích anglonormanské koně. Samozřejmě vždy byli zušlechť ováni anglickými plnokrevníky, které zde také hodně najdeme. Od sedmé generace výše má v pedigree i několik francouzských klusáků, v šesté generaci najdeme jednoho anglo-araba, v sedmé generaci jednoho arabského plnokrevníka, v deváté generaci i jednoho hackneyho a dva zástupce normandského koba (Rimondo 2021). Původ je znázorněn v následujícím rodokmenu (viz tab. 6).

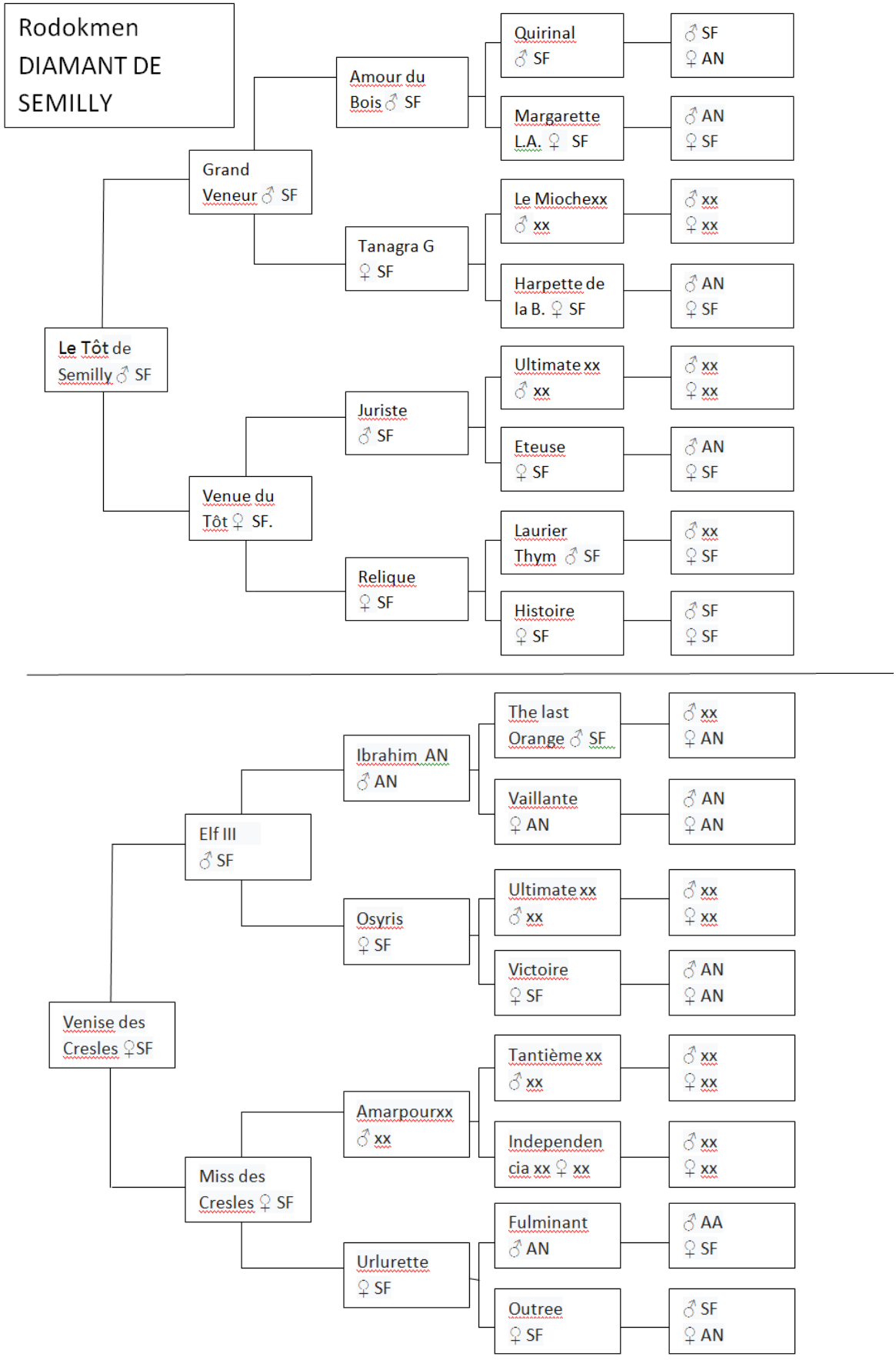
Rodokmen
DIAMANT DE
SEMILLY
Le Tôt de
Semilly ♂ SF
Grand
Veneur ♂ SF
Amour du
Bois ♂ SF
Quirinal
♂ SF
♂ SF
♀ AN
Margarette
L.A. ♀ SF
♂ AN
♀ SF
Tanagra G
♀ SF
Le Miochexx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Harpette de
la B. ♀ SF
♂ AN
♀ SF
Venue du
Tôt ♀ SF.
Juriste
♂ SF
Ultimate xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Eteuse
♀ SF
♂ AN
♀ SF
Relique
♀ SF
Laurier
Thym ♂ SF
♂ xx
♀ SF
Histoire
♀ SF
♂ SF
♀ SF
Venise des
Cresles ♀SF
Elf III
♂ SF
Ibrahim AN
♂ AN
The last
Orange ♂ SF
♂ xx
♀ AN
Vaillante
♀ AN
♂ AN
♀ AN
Osyris
♀ SF
Ultimate xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Victoire
♀ SF
♂ AN
♀ AN
Miss des
Cresles ♀ SF
Amarpourxx
♂ xx
Tantième xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Independen
cia xx ♀ xx
♂ xx
♀ xx
Urlurette
♀ SF
Fulminant
♂ AN
♂ AA
♀ SF
Outree
♀ SF
♂ SF
♀ AN

Tab. 6: Diamant de Semilly, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AN – Anglo-normanský kůň (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Chacco-Blue (1998) - plemeno meklenburský teplokrevník

Tento hřebec, i když bohužel uhynul již v roce 2012, vede od roku 2017 do 2021 světový hřebříček skokových plemeníků.

Nejlepší osobní úspěchy:

- třetí místo ve Velké ceně Aachen
- vítěz Velké ceny Neumünster
- třetí ve Velké ceně ve Falsterbo
- druhý ve Velké ceně v Hachenburg (The horse magazíne 2015; Paul Schockemöhle)

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Explosion, Chacon, Crazy Quick, Miss Untouchable (The horse magazíne 2018).

Jeho otcem je holštýnský teplokrevník Chambertin a otec matky holštýnský hřebec Contender. Ve čtvrté generaci je prochován např. na velmi významné hřebce francouzského Cor de la Bryère IV - III, IV a Ladykiller xx V-V. Z otcovy strany je převážně holštýnského původu s francouzskou krví již zmíněného Cor de la Bryère. Od páté generace výše najdeme hlavně koně holštýnského plemene a anglického plnokrevníka, ale také mnoho anglonormanských předků a několik Selle Francais a franzouských klusáků. V šesté generaci, jak z matčiny, tak i z otcovy strany, najdeme Ramzes AA (angloarab) a další Shagya araby a arabské plnokrevníky. Matka Chacco-Blue byla meklenburská klisna, její otec byl holštýn a matka meklenburská. V původu má tedy holštýnskou krev přes Calypso II, francouzskou krev Cor de la Bryère i krev anglických plnokrevníků. Od páté generace matčina původu je zastoupeno plemeno hannoverské, na které navazují meklenburští, a občas i trakénští, brandenburští, westfálští a thüringští předci (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 7).

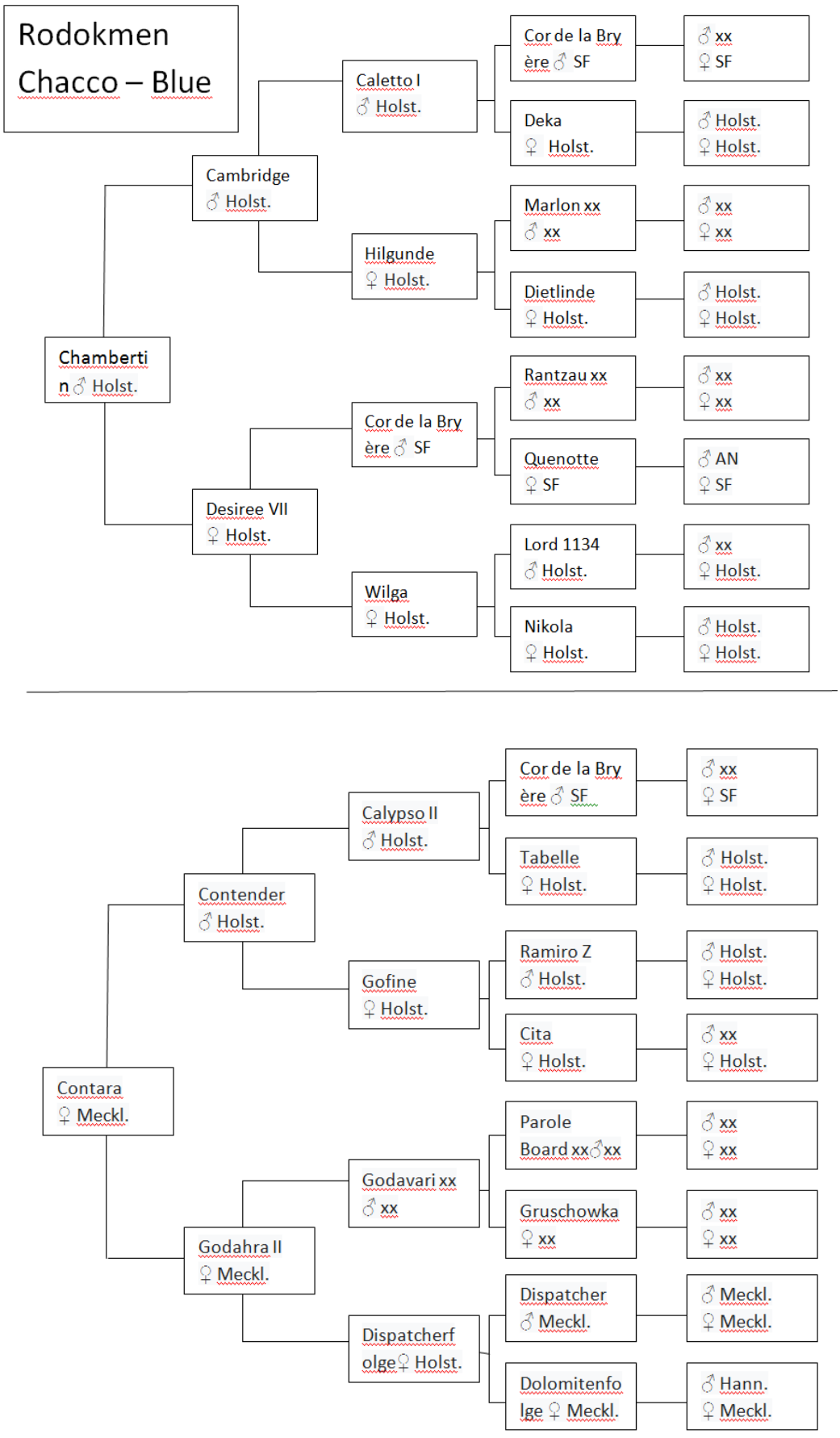
Rodokmen
Chacco – Blue
Caletto I ♂ Holst.
Cor de la Bry ère ♂ SF
♂ xx ♀ SF
Deka ♀ Holst.
♂ Holst. ♀ Holst.
Cambridge ♂ Holst.
Marlon xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Hilgunde ♀ Holst.
Dietlinde ♀ Holst.
♂ Holst. ♀ Holst.
Chamberti n ♂ Holst.
Rantzau xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Cor de la Bry ère ♂ SF
Quenotte ♀ SF
♂ AN ♀ SF
Desiree VII ♀ Holst.
Lord 1134 ♂ Holst.
♂ xx ♀ Holst.
Wilga ♀ Holst.
Nikola ♀ Holst.
♂ Holst. ♀ Holst.
Cor de la Bry ère ♂ SF
♂ xx ♀ SF
Calypso II ♂ Holst.
Tabelle ♀ Holst.
♂ Holst. ♀ Holst.
Contender ♂ Holst.
Ramiro Z ♂ Holst.
♂ Holst. ♀ Holst.
Gofine ♀ Holst.
Cita ♀ Holst.
♂ xx ♀ Holst.
Contara ♀ Meckl.
Parole Board xx♂xx
♂ xx ♀ xx
Godavari xx ♂ xx
Gruschowka ♀ xx
♂ xx ♀ xx
Godahra II ♀ Meckl.
Dispatcher ♂ Meckl.
♂ Meckl. ♀ Meckl.
Dispatcherf olge♀ Holst.
Dolomitenfo lge ♀ Meckl.
♂ Hann. ♀ Meckl.

Tab. 7: Chacco-Blue, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Holst – Holštýnský teplokrevník, SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AN – Anglo-normanský kůň, Meckl – Mecklenburský teplokrevník, Hann – Hannoverský teplokrevník (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Catoki (1998) - plemeno holštýnský teplokrevník

Tento hřebec je velmi významným skokovým hřebcem.

Nejlepší osobní úspěchy:

- vítěz Závodu národů v Calgary a Hickstead
- vítěz Velké ceny v Bordeux
- dvakrát vítěz 5* závodu Viga

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Contanga 3, Caprys 2, Carriere 7, Catokia 2, Catch me if you can OLD (Paul Schockemöhle).

Jeho otec je Cambridge, který je zároveň praotec od Chacco-Blue (Chambertin po Cambridge), tudíž je otcova strana původu totožná s tou od Chacco Blue. Jeho matka je také holštýnského původu s francouzskou krví v blízkých generacích. I Catoki je prochován na legendárního Cor de la Bryère III-III. Do páté generace jsou v původu nejvíce zastoupeni koně holštýnského plemene a poté několik koní plemene Selle Français a anglického plnokrevníka. Od páté generace a výše najdeme samozřejmě holštýna a anglického plnokrevníka, i anglonormany, Selle Français a francouzské klusáky. Někdy i trakénského koně, jako např. u jedné klisny v páté generaci, která má v původu švédského, hannoverského a trakénského teplokrevníka i arabské plnokrevníky (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 8).

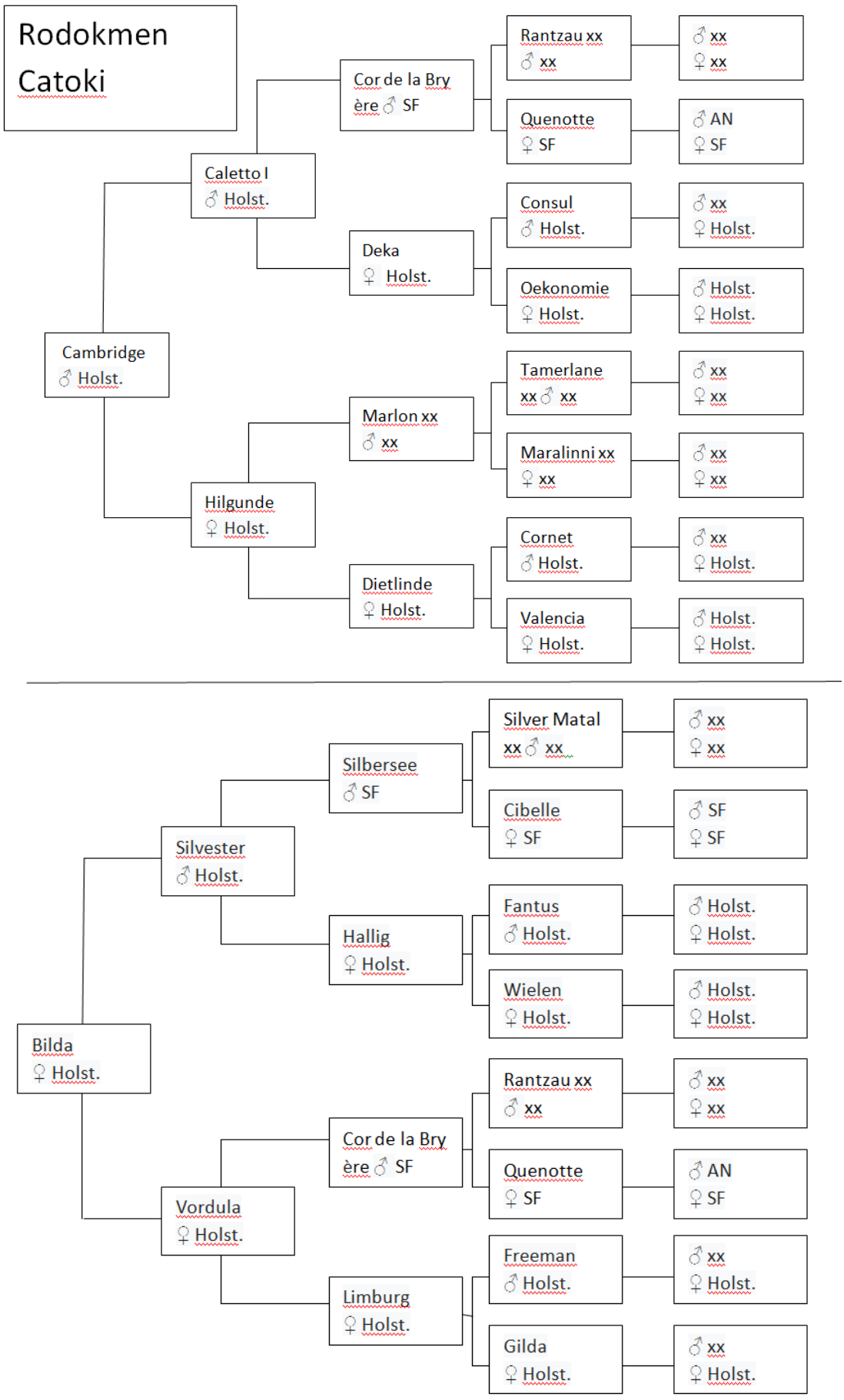
Rodokmen
Catoki
Cambridge
♂ Holst.
Caletto I
♂ Holst.
Hilgunde
♀ Holst.
Cor de la Bry
ère ♂ SF
Deka
♀ Holst.
Marlon xx
♂ xx
Dietlinde
♀ Holst.
Rantzau xx
♂ xx
Quenotte
♀ SF
Consul
♂ Holst.
Oekonomie
♀ Holst.
Tamerlane
xx ♂ xx
Maralinni xx
♀ xx
Cornet
♂ Holst.
Valencia
♀ Holst.
♂ xx
♀ xx
♂ AN
♀ SF
♂ xx
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
♂ xx
♀ xx
♂ xx
♀ xx
♂ xx
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Bilda
♀ Holst.
Silvester
♂ Holst.
Vordula
♀ Holst.
Silbersee
♂ SF
Hallig
♀ Holst.
Cor de la Bry
ère ♂ SF
Limburg
♀ Holst.
Silver Matal
xx ♂ xx
Cibelle
♀ SF
Fantus
♂ Holst.
Wielen
♀ Holst.
Rantzau xx
♂ xx
Quenotte
♀ SF
Freeman
♂ Holst.
Gilda
♀ Holst.
♂ xx
♀ xx
♂ SF
♀ SF
♂ Holst.
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
♂ xx
♀ xx
♂ AN
♀ SF
♂ xx
♀ Holst.
♂ xx
♀ Holst.

Tab. 8: Catoki, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Holst – Holštýnský teplokrevník, SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AN – Anglo-normanský kůň (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Indoctro (1990) - plemeno holštýnský teplokrevník

Velmi významný hřebec, který je především velmi oblíbený v Nizozemsku, kde v roce 2006 obdržel titul „Preferent“. Má dvě sportovní jména, v Německu C-Indoctro a v Nizozemsku VDL Indoctro (The horse magazíne 2010).

Nejlepší osobní úspěchy:

- vítěz skokových hřebců v Munsteru
- druhý v „Masters“ v Rastede
- několik dalších umístění v nejvyšších soutěžích (Contarli Performance Horses)

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Baileys, VDL Groep Arera C, Cas 2, Indigo, Wittinger VDL atd (VDL Stud 2021).

Indoctro má holštýsnký původ s otcem Capitol I a otcem matky Caletto II. Ve čtvrté generaci z otcovy strany je anglický plnokrevník Cottage Son xx i anglo-arab Ramzes AA, není tedy divu, že i od páté generace výše najdeme i shagya araby a arabské plnokrevníky. Jinak jsou u otce zastoupeny pouze holštýnský teplokrevník a anglický plnokrevník. Z matčiny strany má Indoctro nejen holštýnskou krev, ale od třetí generace i francouzskou prostřednictvím Cor de la Bryère. I u matky jsou hlavními zástupci holštýnští a plnokrevní koně mimo původu hřebce v páté generaci, který má z matčiny strany poloviční původ hannoverský (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 9).

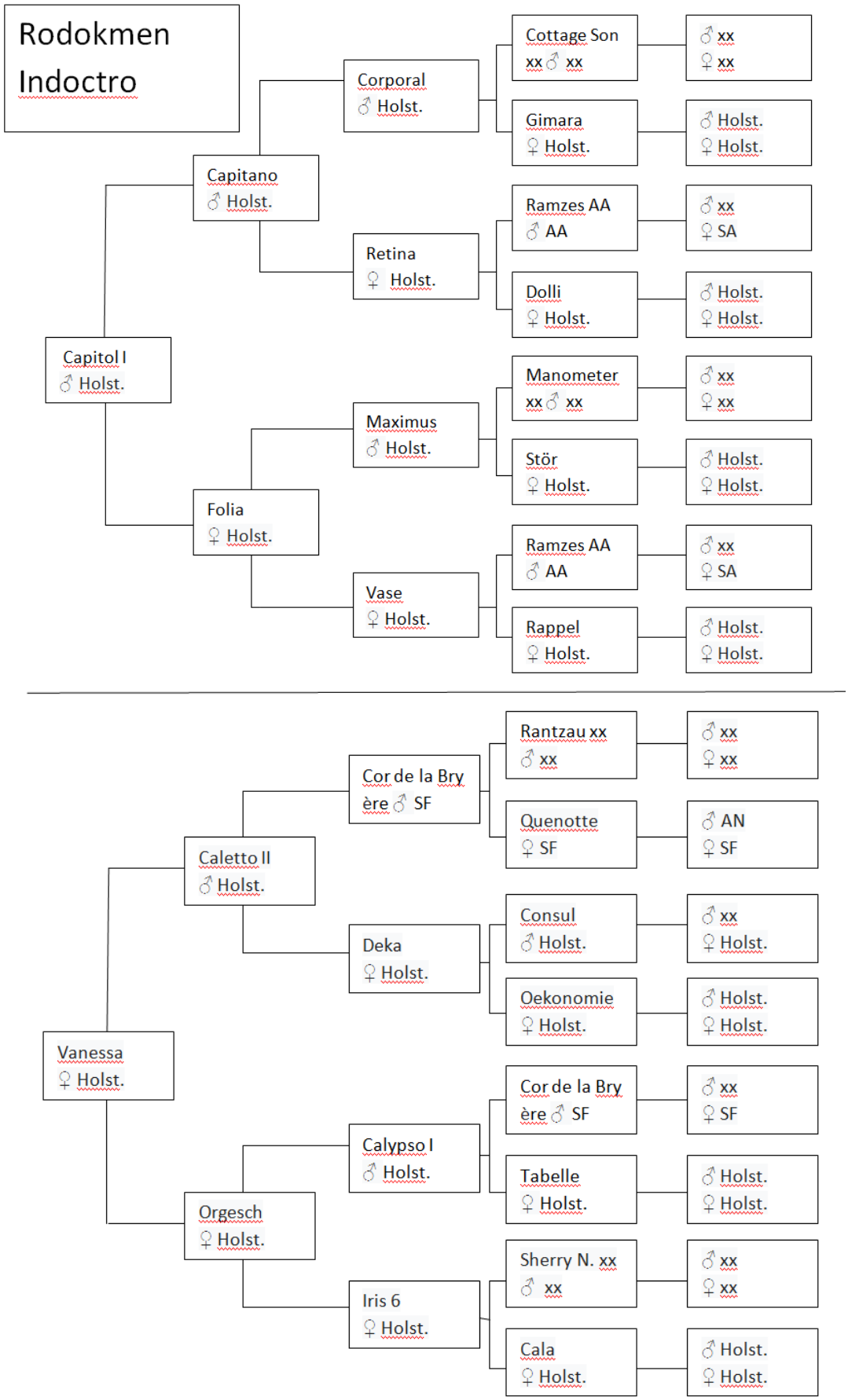
Rodokmen
Indoctro
Capitol I
♂ Holst.
Capitano
♂ Holst.
Corporal
♂ Holst.
Cottage Son
xx ♂ xx
♂ xx
♀ xx
Gimara
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Retina
♀ Holst.
Ramzes AA
♂ AA
♂ xx
♀ SA
Dolli
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Folia
♀ Holst.
Maximus
♂ Holst.
Manometer
xx ♂ xx
♂ xx
♀ xx
Stör
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Vase
♀ Holst.
Ramzes AA
♂ AA
♂ xx
♀ SA
Rappel
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Vanessa
♀ Holst.
Caletto II
♂ Holst.
Cor de la Bry
ère ♂ SF
Rantzau xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Quenotte
♀ SF
♂ AN
♀ SF
Deka
♀ Holst.
Consul
♂ Holst.
♂ xx
♀ Holst.
Oekonomie
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Orgesch
♀ Holst.
Calypso I
♂ Holst.
Cor de la Bry
ère ♂ SF
♂ xx
♀ SF
Tabelle
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Iris 6
♀ Holst.
Sherry N. xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Cala
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.

Tab. 9: Indoctro, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Holst – Holštýnský teplokrevník, SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AA – Anglo-arabský kůň, SA – Shagya – arab, AN – Anglo-normanský kůň (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Kannan (1992) - KWPN (Royal Warmblood Studbook of the Netherlands)

Jediný hřebec, který se od roku 2010 kontinuálně drží na nejlepších umístěních ve světovém žebříčku hřebců. V roce 2021 bude vyznamenán už podruhé jako nejlepší plemeník mladých koní na světě.

Nejlepší osobní úspěchy:

- 2005 francouzský titul a ve stejném roce se zúčastnil mistrovství Evropy
- vítěz Velké ceny Deauville
- druhý ve Velkých cenách Gijon, La Courneuveu a Vichy
- součást francouzského týmu při vítězství v Soutěžích národů v Lissabonu a La Baule (VDL Stud 2021)

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Nino des Buissonnets, Paille de la Roque, Oh D'Eole, Karajan, Molly Malone atd (St. Georg 2020).

Kannan je přiřazen do plemene KWPN, i když jeho otec Voltaire je hannoverský kůň s hannoverskými předky z matčiny strany a z otcovy strany je jeho děda Furioso II, který do původu přispěl krví anglického plnokrevníka spojenou s francouzskou krví. V původu i od páté generace tedy najdeme převážně hannoverskou, anglickou plnokrevnou a francouzskou (zastoupena anglonormany, francouzskými klusáky, Selle Français) krev. Jeden hannoverský hřebec v páté generaci má od druhé generace z otcovy strany původ arabský a v Kannanově deváté generaci se vyskytuje i trakénské, a dokonce berberské plemeno pro zušlechťování. Mezi francouzskými klusáky v deváté generaci najdeme i jednoho amerického klusáka a jednoho hackneyho, v šesté generaci i jednoho normandského koba. Jeho matka Cemeta je klisna plemene KWPN, protože její otec je nizozemský Nimmerdor, který má za otce holštýnského Farn a jen z matčiny strany se vyskytuje plemeno KWPN nebo nizozemský teplokrevník a anglický plnokrevník. Matka matky je také KWPN, její původ je smíšený z nizozemských koní a koní francouzské krve. Od šesté generace výše se objevuje v původu i arabská krev. Od páté generace se objevuje i plemeno Groningen, které bylo ve starších generacích připouštěno oldenburskými koňmi. V páté generaci najdeme např. klisnu nizozemského teplokrevníka, která má skoro výhradně oldenburský původ. V páté generaci jsou i gelderlandští koně a v původu jednoho tohoto hřebce najdeme společně s holštýnskými i trakénské, švédské a hannoverské teplokrevníky (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 10).

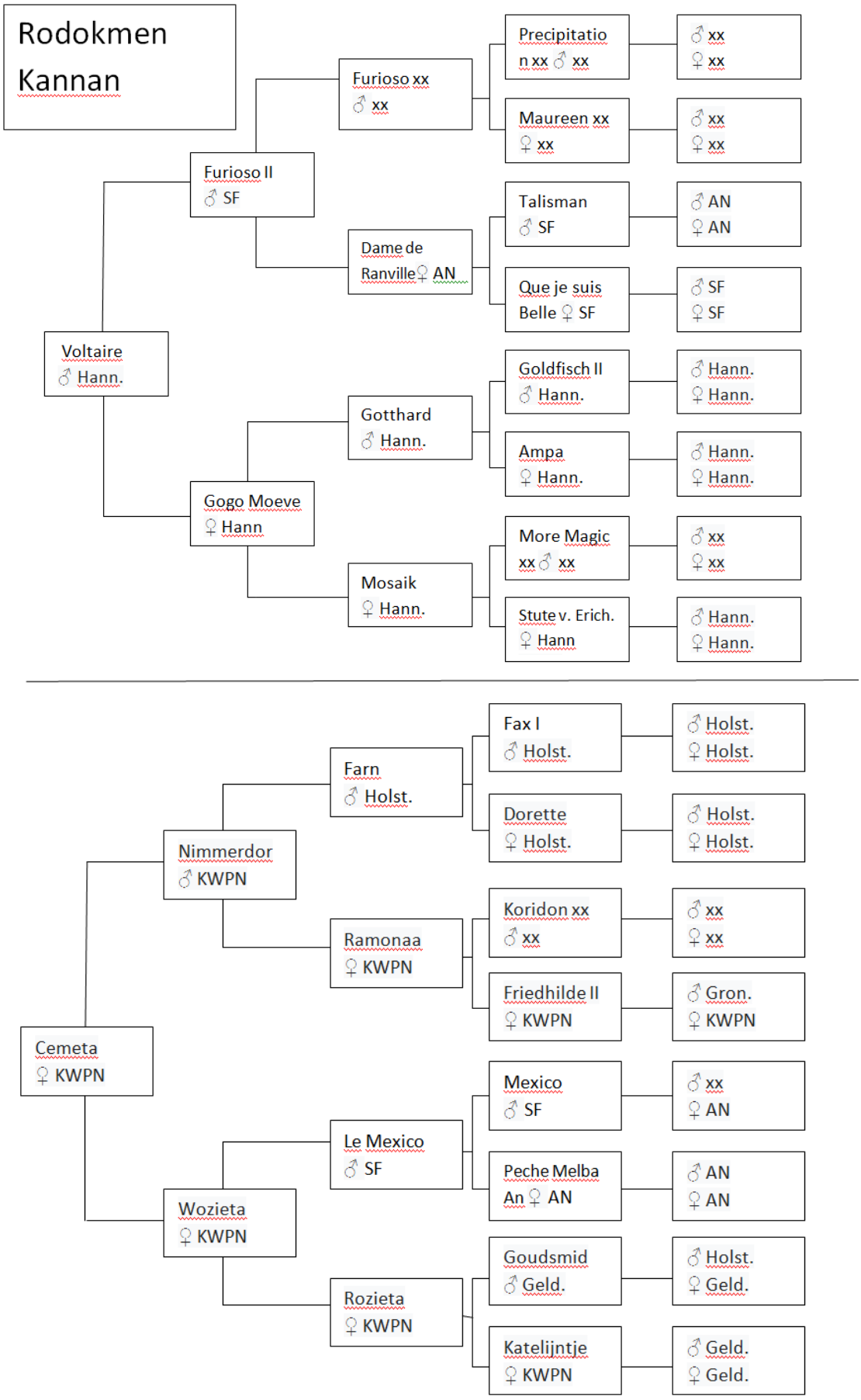
Rodokmen
Kannan
Voltaire
♂ Hann.
Furioso II
♂ SF
Furioso xx
♂ xx
Precipitation xx ♂ xx
♂ xx
♀ xx
Maureen xx
♀ xx
♂ xx
♀ xx
Dame de Ranville ♀ AN
Talisman
♂ SF
♂ AN
♀ AN
Que je suis Belle ♀ SF
♂ SF
♀ SF
Gogo Moeve
♀ Hann
Gotthard
♂ Hann.
Goldfisch II
♂ Hann.
♂ Hann.
♀ Hann.
Ampa
♀ Hann.
♂ Hann.
♀ Hann.
Mosaik
♀ Hann.
More Magic xx ♂ xx
♂ xx
♀ xx
Stute v. Erich.
♀ Hann
♂ Hann.
♀ Hann.
Cemeta
♀ KWPN
Nimmerdor
♂ KWPN
Farn
♂ Holst.
Fax I
♂ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Dorette
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Ramonaa
♀ KWPN
Koridon xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Friedhilde II
♀ KWPN
♂ Gron.
♀ KWPN
Wozieta
♀ KWPN
Le Mexico
♂ SF
Mexico
♂ SF
♂ xx
♀ AN
Peche Melba An ♀ AN
♂ AN
♀ AN
Rozieta
♀ KWPN
Goudsmid
♂ Geld.
♂ Holst.
♀ Geld.
Katelijntje
♀ KWPN
♂ Geld.
♀ Geld.

Tab. 10: Kannan, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Hann – Hannoverský teplokrevník, SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AN – Anglo-normanský kůň, Holst – Holštýnský teplokrevník, KWPN - Royal Warmblood Studbook of the Netherlands (nizozemský teplokrevník), Geld – Gelderlandský kůň, Gron – Groninský kůň (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

3.6.2 Drezurní hřebci

Totilas (2000) - KWPN

Legendární sportovní hřebec, o kterém věděla i nekoňácká veřejnost.

Nejlepší osobní úspěchy:

- 2010 2x mistr světa jednotlivců a mistr světa v týmu
- 2009 3x medaile na mistrovství evropy (2x zlato, 1x stříbro)
- vytvořil nové světové rekordy (od té doby poražen jen jedním koněm)
- celá řada vítězství ve Světovém poháru (Eqwo 2020)

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Total Hope Old, Glock's Total U.S., Glocks's Toto Jr., Governor, Go Legend, Gotilas du Feuillard (Paul Schockemöhle).

Totilas je sice hřebec plemene KWPN, jeho otec Gribaldi je ovšem trakénský hřebec, jehož otec je Kostolany. Jelikož se trakénští koně chovají dle principu čistého chovu, je celý jeho původ trakénský, pouze zušlechtěný anglickou a arabskou krví a v deváté generaci najdeme jednoho anglonormana. Totilas má však nizozemskou matku (KWPN), a v jejím původu najdeme více plemen. První tři generace z matčiny strany jsou koně plemene KWPN a jeden gelderlandský hřebec. Od čtvrté generace však najdeme i plemena holštýnského, trakénského, groningenského koně a anglického plnokrevníka. Od páté generace nizozemského teplokrevníka a od šesté generace i oldenburského teplokrevníka a zástupce plemena alt-oldenburského koně. V páté generaci se vyskytuje i švédský teplokrevníka, který má v původu hannoverskou krev, od sedmé generace i arabští zušlecht'ovatelé (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 11).

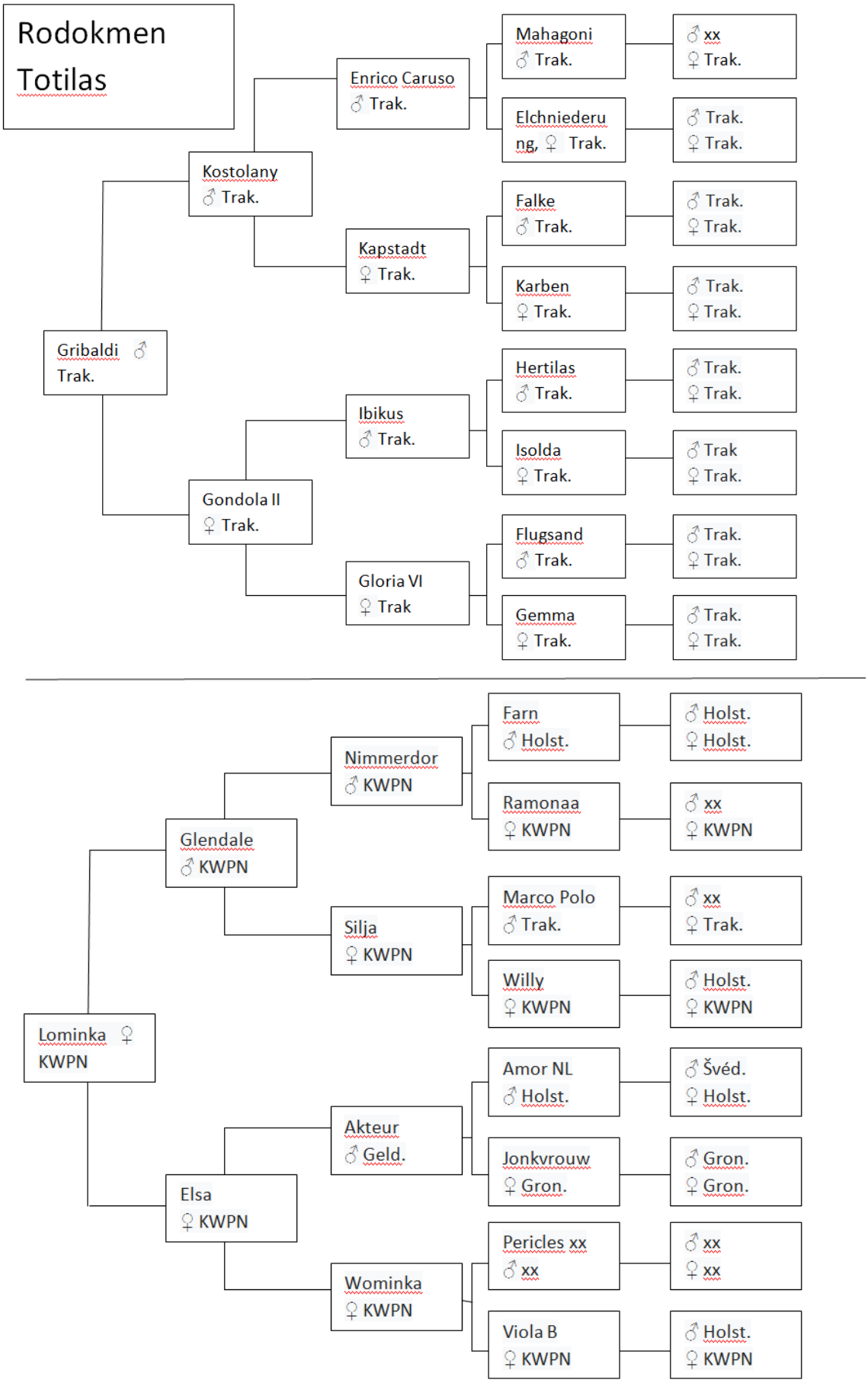
Rodokmen
Totilas
Enrico Caruso ♂ Trak.
Mahagoni ♂ Trak.
♂ xx ♀ Trak.
Elchniederung, ♀ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Kostolany ♂ Trak.
Falke ♂ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Kapstadt ♀ Trak.
Karben ♀ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Gribaldi ♂ Trak.
Hertilas ♂ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Ibikus ♂ Trak.
Isolda ♀ Trak.
♂ Trak ♀ Trak.
Gondola II ♀ Trak.
Flugsand ♂ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Gloria VI ♀ Trak
Gemma ♀ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Farn ♂ Holst.
♂ Holst. ♀ Holst.
Nimmerdor ♂ KWPN
Ramonaa ♀ KWPN
♂ xx ♀ KWPN
Glendale ♂ KWPN
Marco Polo ♂ Trak.
♂ xx ♀ Trak.
Silja ♀ KWPN
Willy ♀ KWPN
♂ Holst. ♀ KWPN
Lominka ♀ KWPN
Amor NL ♂ Holst.
♂ Švéd. ♀ Holst.
Akteur ♂ Geld.
Jonkvrouw ♀ Gron.
♂ Gron. ♀ Gron.
Elsa ♀ KWPN
Pericles xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Wominka ♀ KWPN
Viola B ♀ KWPN
♂ Holst. ♀ KWPN

Tab. 11: Totilas, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Trak – Trakénský teplokrevník, KWPN - Royal Warmblood Studbook of the Netherlands (nizozemský teplokrevník), Geld – Gelderlandský kůň, Gron – Groninský kůň, Holst – Holštýnský teplokrevník, xx – Anglický plnokrevník, Švéd – Švédský teplokrevník (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Sandro Hit (1993) - oldenburský teplokrevník

Od roku 2012 je na žebříčku deseti nejlepších drezurních plemeníků na světě, od roku 2017 je na druhém místě na žebříčku nejúspěšnějších žijících drezurních hřebců.

Nejlepší osobní úspěchy:

- 1999 vítěz Bundesšampionátu pro šestileté drezurní koně
- 1999 mistr světa šestiletých drezurních koní

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Sir Donnerhall II OLD, Sancisco OLD, Weihegold OLD, Showtime FRH, Santano II atd (Equitaris 2019).

Sandro Hit má otce Sandro Song (Old), který pochází z oldenburské matky a holštýnského otce Sandro, ten má dále v původu anglické plnokrevníky ze strany otce Sacramento Song xx a holštýnské plemeno ze strany matky, která má však v druhé generaci hannoverské předky. Matka Sandro Song je oldenburského původu, má ovšem výhradně hannoverské a westfálské předky, a anglické a arabské zušlechťovače. V deváté generaci z této strany najdeme jednoho zástupce meklenburského plemene. Jeho matka je také oldenburský teplokrevník s oldenburskou matkou, která má v původu ještě hannoverskou krev, a s westfálským otcem, který má v původu pouze hannoverské a holštýnské teplokrevníky spolu s anglickými plnokrevníky. V páté generaci najdeme ještě francouzskou krev od Furioso II, a také klisnu polského teplokrevníka s polským otcem a jinak výhradně trakénským původem. Tato polská klisna společně s hannoverským hřebcem dala oldenburskou klisnu. Samozřejmě nechybí vliv anglického plnokrevníka (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 12).

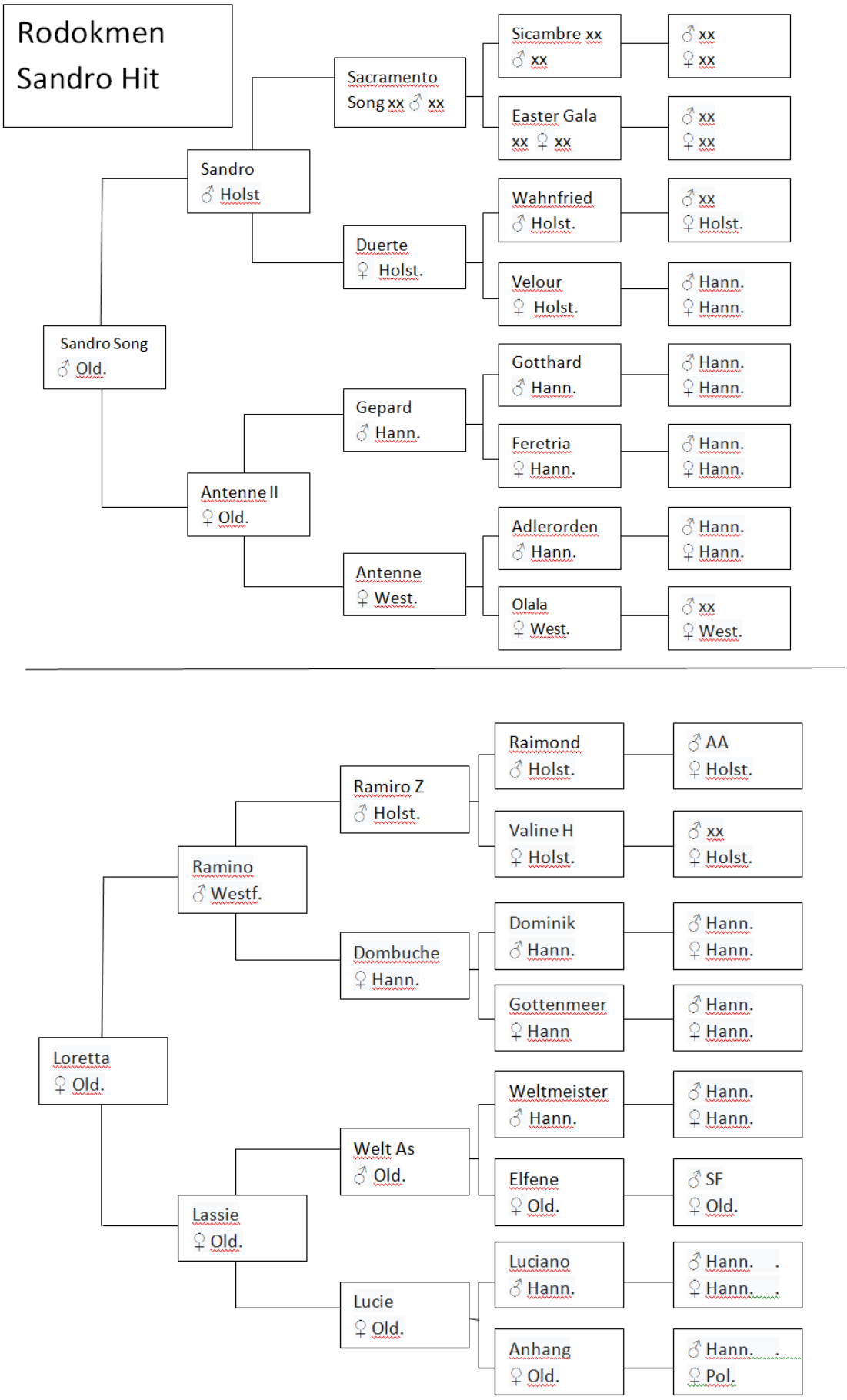
Rodokmen
Sandro Hit
Sandro
♂ Holst
Sacramento
Song xx ♂ xx
Duerte
♀ Holst.
Sicambre xx
♂ xx
Easter Gala
xx ♀ xx
Wahnfried
♂ Holst.
Velour
♀ Holst.
♂ xx
♀ xx
♂ xx
♀ xx
♂ xx
♀ Holst.
♂ Hann.
♀ Hann.
Sandro Song
♂ Old.
Antenne II
♀ Old.
Gepard
♂ Hann.
Antenne
♀ West.
Gotthard
♂ Hann.
Feretria
♀ Hann.
Adlerorden
♂ Hann.
Olala
♀ West.
♂ Hann.
♀ Hann.
♂ Hann.
♀ Hann.
♂ Hann.
♀ Hann.
♂ xx
♀ West.
Loretta
♀ Old.
Ramino
♂ Westf.
Ramiro Z
♂ Holst.
Dombuche
♀ Hann.
Raimond
♂ Holst.
Valine H
♀ Holst.
Dominik
♂ Hann.
Gottenmeer
♀ Hann
♂ AA
♀ Holst.
♂ xx
♀ Holst.
♂ Hann.
♀ Hann.
♂ Hann.
♀ Hann.
Lassie
♀ Old.
Welt As
♂ Old.
Lucie
♀ Old.
Weltmeister
♂ Hann.
Elfene
♀ Old.
Luciano
♂ Hann.
Anhang
♀ Old.
♂ Hann.
♀ Hann.
♂ SF
♀ Old.
♂ Hann.
♀ Pol.

Tab. 12: Sandro Hit, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Old – Oldenburský teplokrevník, Holst – Holštýnský teplokrevník, xx – Anglický plnokrevník, Hann – Hannoverský teplokrevník, West – Westfálský teplokrevník, SF - Selle français, Pol – Polský teplokrevník (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

De Niro (1993) - hannoverský teplokrevník

V roce 2018 se opět stal známým jako nejlepší drezurní hřebec na světě tím, že se popáté umístil na 1. místě v žebříčku drezurních plemeníků.

Nejlepší osobní úspěchy:

- 2001 vítěz německého šampionátu profesních jezdců
- 2002 vítěz mezinárodních závodů v Saumuru a Berlíně
- 2003 vítěz německého drezurního derby v Hamburgu

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Desperados FRH, Dablino, Dancier, D'Agostino, Delgado atd (Superior Equine Sires 2020).

Jeho otec je legendární Donnerhall (Old), který má za otce Donnerwetter (Hann) a dále je z této strany hannoverský původ zušlechtěný anglickým plnokrevníkem. V sedmé generaci najdeme meklenburské předky, a od osmé generace i trakénské teplokrevníky. Matka od Donnerhall je oldenburská klisna s čistým původem do páté generace, kde se objevuje anglonormanský hřebec a tím příliv francouzské krve, a zástupci alt-oldenburského koně. Samozřejmě opět nechybí vliv anglického plnokrevníka. Matka hřebce De Niro patří k hannoverskému plemeni, ovšem přes jejího prapradědu Abglanz (čtvrtá generace od De Niro) se dostala do jeho původu i trakénská krev. Tuto trakénskou krev najdeme i u jiných hannoverských předků v jeho vyšších generacích např. u předka Indigo (Hann), jehož oba rodiče jsou trakénští teplokrevníci. V osmé generaci dokonce najdeme trakénskou klisnu, která má trakénského otce, ale hannoverskou matku, což je velmi vzácné, jelikož si trakénští chovatelé hlídají čistotu chovu. V jeho sedmé generaci najdeme arabskou krev jako zušlecht'ovací, a v deváté dokonce berberskou. I tady opět nesmíme zapomenout na krev anglického plnokrevníka (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 13).

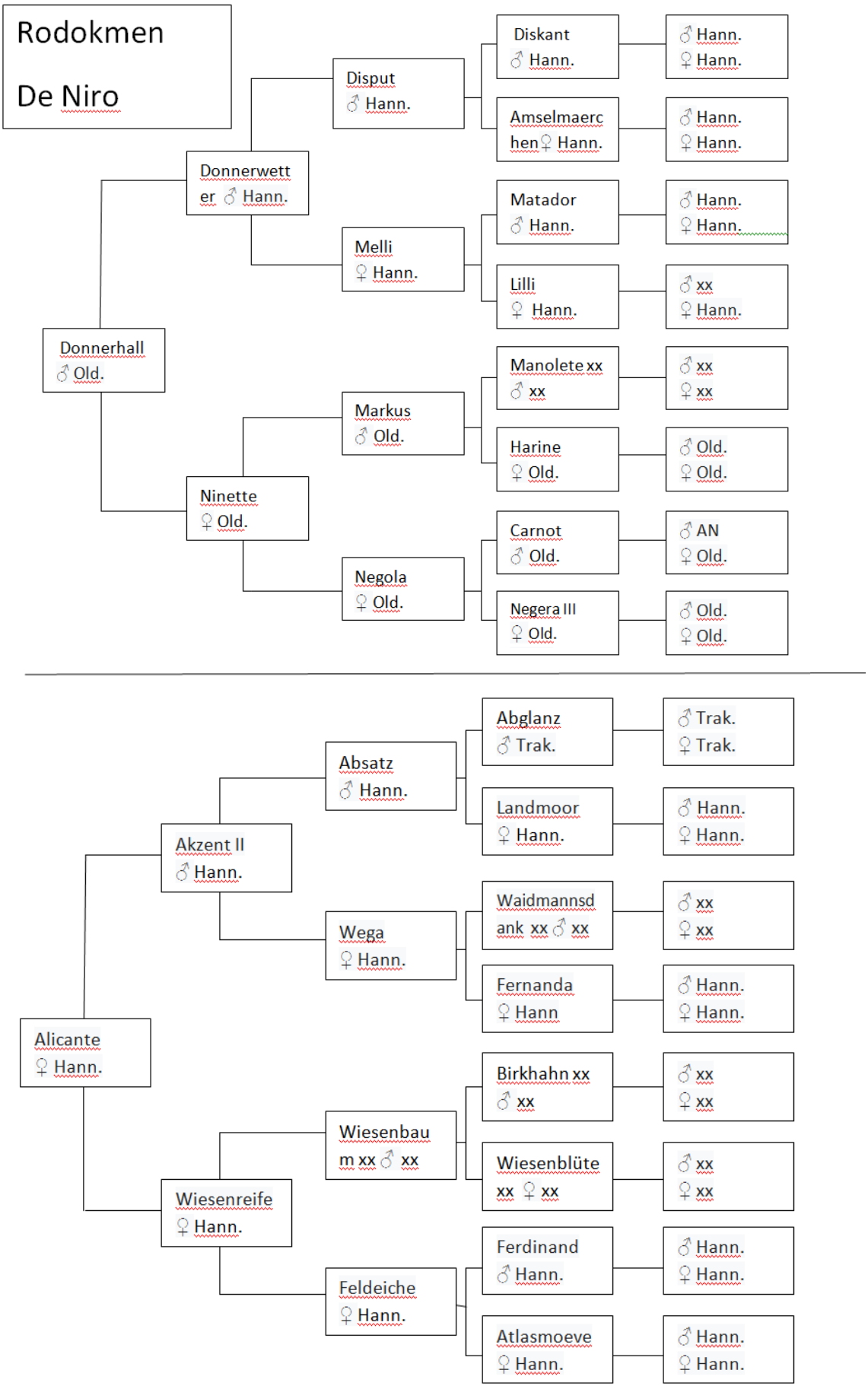
Rodokmen
De Niro
Donnerhall ♂ Old.
Donnerwetter ♂ Hann.
Disput ♂ Hann.
Diskant ♂ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Amselmaerchen ♀ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Melli ♀ Hann.
Matador ♂ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Lilli ♀ Hann.
♂ xx ♀ Hann.
Ninette ♀ Old.
Markus ♂ Old.
Manolete xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Harine ♀ Old.
♂ Old. ♀ Old.
Negola ♀ Old.
Carnot ♂ Old.
♂ AN ♀ Old.
Negera III ♀ Old.
♂ Old. ♀ Old.
Alicante ♀ Hann.
Akzent II ♂ Hann.
Absatz ♂ Hann.
Abglanz ♂ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Landmoor ♀ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Wega ♀ Hann.
Waidmannsdank xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Fernanda ♀ Hann
♂ Hann. ♀ Hann.
Wiesenreife ♀ Hann.
Wiesenbaum xx ♂ xx
Birkhahn xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Wiesenblüte xx ♀ xx
♂ xx ♀ xx
Feldeiche ♀ Hann.
Ferdinand ♂ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Atlasmoeve ♀ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.

Tab. 13: De Niro, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: Old – Oldenburský teplokrevník, xx – Anglický plnokrevník, Hann – Hannoverský teplokrevník, AN – Anglo-normanský kůň, Trak – Trakénský teplokrevník (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Negro (1995) - KWPN

Negro byl hřebec roku 2017 pro plemeno KWPN. V roce 2012 získal titul „Preferent“ v nizozemské plemenné knize.

Nejlepší osobní úspěchy:

- ze čtyř startů v kategorii Prix St. Georg vyhrál třikrát
- pvní start v Grand Prix vyhrál

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Valegro, Kjento, Kept Secret, Kevin Costner, Nagano atd (Van Olst Horses 2018).

Negro má za otce Fero (KWPN) a i jeho prarodiče z otcovy strany jsou plemene KWPN. Jeho děda má v původu z otcovy strany Selle Français a dále anglonormany, anglické plnokrevníky a francouzské klusáky a z matčiny strany plemeno KWPN, které se dál větví na gelderlandské, groninské a oldenburské koně, samozřejmě i anglické plnokrevníky, a i některé anglonormanské koně ve vyšších generacích. Babička má v původu matky nizozemskou a anglonormanskou krev spojenou s hannoverskou, v původu otce holštýnskou linii - samozřejmě s anglickým plnokrevníkem, ale i arabskou krví. Jeho matka má od obou rodičů nizozemskou krev (KWPN). Variant (otec jeho matky) má dále v původu z otcovy strany anglického plnokrevníka a z matčiny strany nizozemskou krev (nizozemský teplokrevník, gelderland, groningen) ale i francouzskou a oldenburskou krev. V páté generaci se vyskytuje holštýnský teplokrevník s původem trakénským, hannoverským, švédským a holštýnským. Jeho babička z matčiny strany má původ KWPN, Gelderland, v druhé generaci pak holštýnský původ. Hřebec v páté generaci z matčiný strany, právě předek holštýnského teplokrevníka, je švédský teplokrevník s původem trakénským, holštýnským, hannoverským a švédským. V původu je i francouzská, hannoverská, oldenburská krev a zase samozřejmě krev anglického plnokrevníka (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 14).

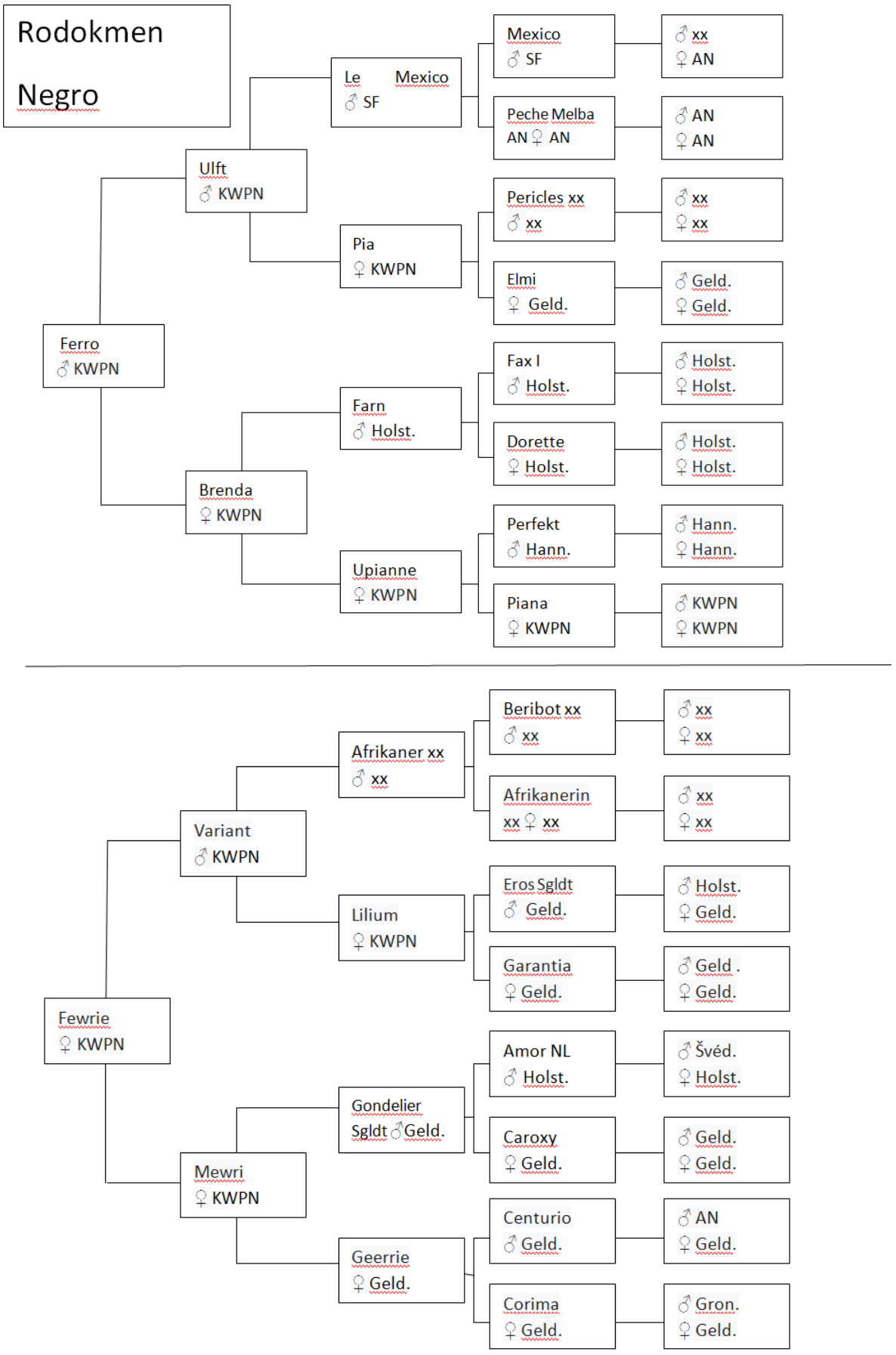
Rodokmen
Negro
Ferro
♂ KWPN
Ulft
♂ KWPN
Le Mexico
♂ SF
Mexico
♂ SF
♂ xx
♀ AN
Peche Melba
AN ♀ AN
♂ AN
♀ AN
Pia
♀ KWPN
Pericles xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Elmi
♀ Geld.
♂ Geld.
♀ Geld.
Brenda
♀ KWPN
Farn
♂ Holst.
Fax I
♂ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Dorette
♀ Holst.
♂ Holst.
♀ Holst.
Upianne
♀ KWPN
Perfekt
♂ Hann.
♂ Hann.
♀ Hann.
Piana
♀ KWPN
♂ KWPN
♀ KWPN
Fewrie
♀ KWPN
Variant
♂ KWPN
Afrikaner xx
♂ xx
Beribot xx
♂ xx
♂ xx
♀ xx
Afrikanerin
xx ♀ xx
♂ xx
♀ xx
Lilium
♀ KWPN
Eros Sgldt
♂ Geld.
♂ Holst.
♀ Geld.
Garantia
♀ Geld.
♂ Geld .
♀ Geld.
Mewri
♀ KWPN
Gondelier
Sgldt ♂Geld.
Amor NL
♂ Holst.
♂ Švéd.
♀ Holst.
Caroxy
♀ Geld.
♂ Geld.
♀ Geld.
Geerrie
♀ Geld.
Centurio
♂ Geld.
♂ AN
♀ Geld.
Corima
♀ Geld.
♂ Gron.
♀ Geld.

Tab. 14: Negro, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AN – Anglo-normanský kůň, Holst – Holštýnský teplokrevník, KWPN - Royal Warmblood Studbook of the Netherlands (nizozemský teplokrevník), Hann – Hannoverský teplokrevník, Geld – Gelderlandský kůň, Gron – Groninský kůň, Švéd – Švédský teplokrevník (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

Florestan I (1986) - rheinlandský teplokrevník

Tento výjimečný hřebec je dodnes na předních místech v žebříčku nejúspěšnějších drezurních plemeníků na světě.

Nejlepší osobní úspěchy:

- 1988 vítěz rheinlandského Körung
- 1989 vítěz výkonnostních zkoušek, jak v drezuře, tak ve skocích (Landgestüt Warendorf)

Mezi jeho nejvýznamnější potomky patří Florencio, Fürst Heinrich, FBW French Kiss, Fidermark NWR (Horse Sport Consulting 2010-2017).

Jeho otec Fidelo byl hannoverský teplokrevník s francouzským otcem, legendárním Furioso II z plnokrevného otce Furioso xx a anglonormanské matky, která má ve svém původu téměř výhradně francouzskou a anglickou krev s výjimkou některých amerických klusáků a plemene hackney ve vzdálenějších generacích. Matka od Fidelio je hannoverská klisna s původem výhradně hannoverským a anglickým, až na některé trakény ve vyšších generacích. Matka od Florestan byla rheinlandská klisna s oběma rodiči tohoto plemene. Jeho praděda z matčiny strany byl plemenem westfálským s mnoha hannoverskými předky ve vyšších generacích. Objevují se i trakénští koně, a dokonce i arabská krev. Jeho prababička z matčiny strany má v původu mimo rheinlandských koní i trakénské, hannoverské a westfálské předky. Jeho babička byla rheinlandského plemene, ovšem její otec byl trakénský hřebec a její matka hannoverská klisna, která má v původu ojediněle meklenburské plemeno (Rimondo 2021). Původ je znázorněný v následujícím rodokmenu (viz tab. 15).

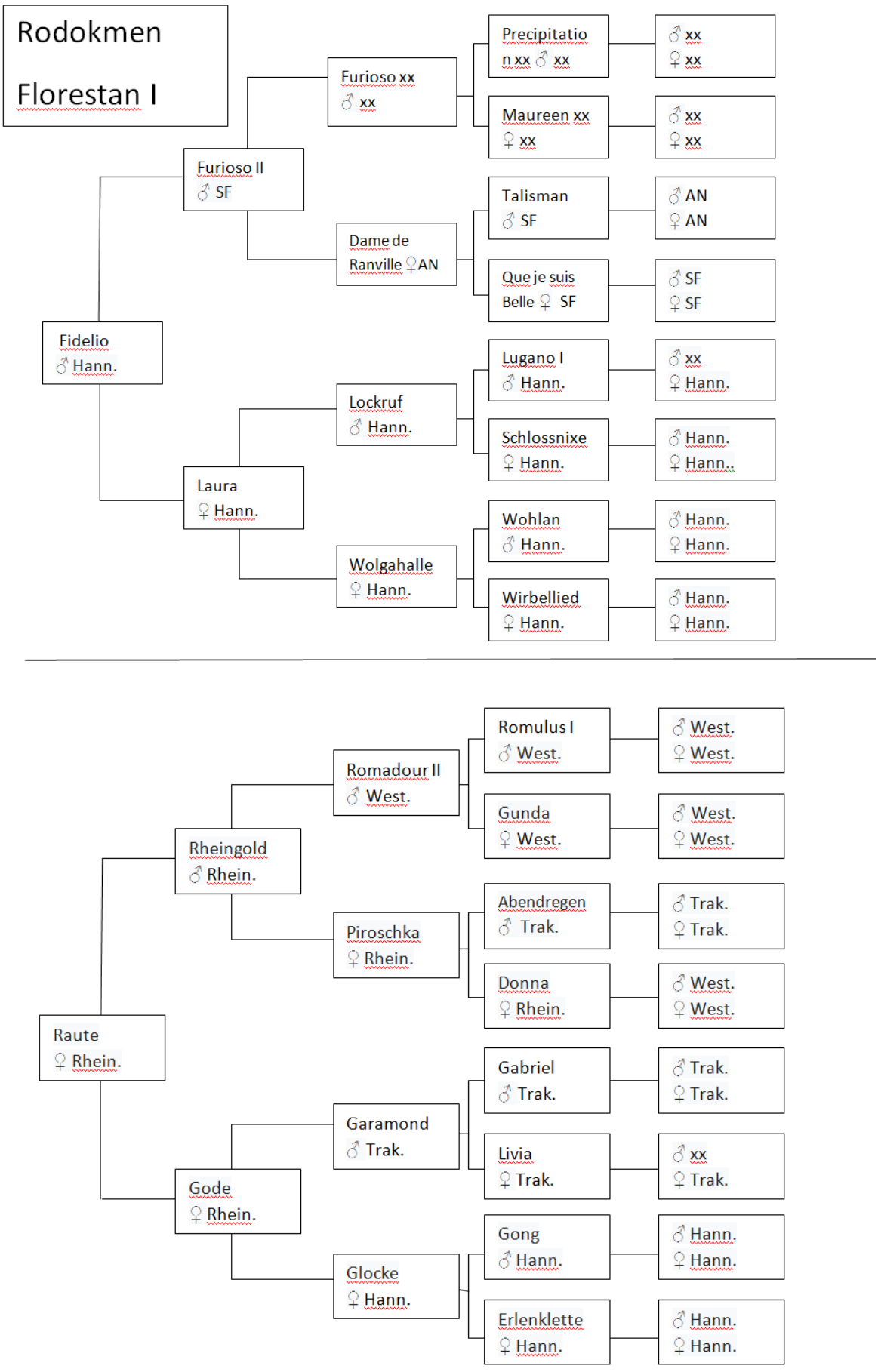
Rodokmen
Florestan I
Fidelio ♂ Hann.
Furioso II ♂ SF
Furioso xx ♂ xx
Precipitation xx ♂ xx
♂ xx ♀ xx
Maureen xx ♀ xx
♂ xx ♀ xx
Dame de Ranville ♀AN
Talisman ♂ SF
♂ AN ♀ AN
Que je suis Belle ♀ SF
♂ SF ♀ SF
Laura ♀ Hann.
Lockruf ♂ Hann.
Lugano I ♂ Hann.
♂ xx ♀ Hann.
Schlossnixe ♀ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann..
Wolgahalle ♀ Hann.
Wohlan ♂ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Wirbellied ♀ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Raute ♀ Rhein.
Rheingold ♂ Rhein.
Romadour II ♂ West.
Romulus I ♂ West.
♂ West. ♀ West.
Gunda ♀ West.
♂ West. ♀ West.
Piroschka ♀ Rhein.
Abendregen ♂ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Donna ♀ Rhein.
♂ West. ♀ West.
Gode ♀ Rhein.
Garamond ♂ Trak.
Gabriel ♂ Trak.
♂ Trak. ♀ Trak.
Livia ♀ Trak.
♂ xx ♀ Trak.
Glocke ♀ Hann.
Gong ♂ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.
Erlenklette ♀ Hann.
♂ Hann. ♀ Hann.

Tab. 15: Florestan I, zkratky uvedené pod jmény jednotlivých předků: SF - Selle français, xx – Anglický plnokrevník, AN – Anglo-normanský kůň, Hann – Hannoverský teplokrevník, Rhein – Rheinlandský teplokrevník, West – Westfálský teplokrevník, Trak – Trakénský teplokrevník (Upraveno dle rodokmenů Rimondo).

4 Závěr

Předložený přehled poukazuje na vývoj sedmi teplokrevných plemen, jejich historický původ a vývoj, chovný cíl, studium rodokmenů a úlohu v současné době. Výsledkem je zjištění, že každé z uvedených plemen je produktem šlechtění s cizí krví. Některá plemena, jako trakénský a moravský teplokrevník, si více zachovala svůj čistý původ, nicméně i trakénský kůň může připouštět v rámci dalších plemenných knih.

Ačkoliv mělo původně každé plemeno chov jen s vlastními plemeníky a klisnami, a každé plemeno mělo svůj šlechtitelský záměr, je od 20. století nepřehlédnutelné exteriérové sjednocení. Právě toto bylo zlomové století v chovu koní, kdy se plemena musela přeorientovat na nový chovný cíl. Výsledkem bylo šlechtění s nejlepšími plemeníky své doby.

I když některé šlechtitelské svazy (např. hannoverský) uvádějí, že mají uzavřenou plemennou knihu, je možné do této knihy zapsat i koně, kteří nemají čistý hannoverský původ. Jak bylo uvedeno, je současný chovný cíl u většiny sportovních plemen velice podobný, nezáleží tedy v chovu tolik na rodokmenu, ale na kvalitě jedince a jeho předků.

5 Literatura

Bade B, Christmann L, Fischer B, Hahne U, Hempel E, Schade W, Wiechers G, Wilkens J, Züngel B. 2016. Hannoveraner – Zucht und Entwicklung der weltweit gefragten Pferde. FNverlag, Warendorf. ISBN: 978-3-88542-768-1.

Burdová M. 2017. Trakénským koním čest. Available from https://www.equichannel.cz/trakenskym-konim-cest (accessed March 2021).

Cerhová M. 2020. Nejoblíbenější plemeníci působící v PK ČT v letech 2017-2019. Available from https://www.equichannel.cz/nejoblibenejsi-plemenici-pusobici-v-pk-ct-v-letech-2017-2019 (accessed March 2021).

Contarli Performance horses. Reference Sires. Available from www.contarli.com/references-sires.html (accessed April 2021).

David J. 1987. Hlavní plemeníci šlechtitelského chovu koní v Kladrubech n.L. v letech 1951-1985. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.

Dossenbach D. M, Dossenbach D. H, Köhler HJ. 2001. Gestüte. Hallwag, Bern. ISBN: 3-8289-1586-8.

Dušek J. 1992. Chov koní v Československu. Brázda, Praha. ISBN: 80-209-0168-x.

Euro stallions. 2021. Stallions. Jumping Stallions. Diamant de Semilly. Available from www.eurostallions.ie/stallion/diamant-de-semilly/ (accessed April 2021).

Eurodressage. 2018. Oldenburg Society Approves First Lusitano Stallion. Available from https://www.eurodressage.com/2018/02/20/oldenburg-society-approves-first-lusitano-stallion (accessed March 2021).

Equitaris. 2019. Hengste. Hengstdatenbank. Sandro Hit. Available from http://hengste.equitaris.de/hengste/hengst-detailansicht/?L=0&pferd_lnr=DE%20333330471993 (accessed April 2021).

Eqwo. 2020. Totilas – Magische Momente & Rekorde. Available from https://eqwo.net/totilas-magische-momente-rekorde/dressur/news_/ (accessed April 2021).

Graf v. Thun-Hohenstein R, Tietz J. 1976. Das Holsteiner Pferd: Geschiche, Zucht, Leistung. Ahnert, Friedberg. ISBN: 3-921142-15-6.

Gehrmann L, Gusovius AR. 2011. Trakehner Hengstregister. Cadmos, Schwarzenbek. ISBN: 978-3-8404-1019-2.

Gestüt Hämelschenburg.Unsere Hengste. Kostolany. Ibikus. Available from http://www.gestuet-haemelschenburg.de/html/kostolan.html (accessed April 2021).

Gilly W. 1968. Oldenburger Pferde. Bremer Landesbank, Oldenburg.

Hannoveraner Verband e.V. 2020. Zuchtprogramm für die Rasse Hannoveraner. Avaible from https://www.hannoveraner.com/fileadmin/user_upload/Download_pdf/Stutbuch/2020_Zuchtprogramm_Hannoveraner.pdf (accessed February 2021).

Hannoveraner Verband e.V. Verein zur Förderung des Reitsports auf hannoverschen Pferden (FRH). Avaible from https://www.hannoveraner.com/hannoveraner-zucht/sportpferde/ (accessed February 2021).

Heling M. 1979. Trakehnen. BLV, München. ISBN: 3-405-12139-6.

Hengststation Bachl. Hengste. Contutto. Available from Contutto | Hengststation Bachl (hengststation-bachl.de) (accessed February 2021).

Hošák S. 2014. Pocta moravskému teplokrevníkovi. Ing. Dalibor Gregor, Opava. ISBN: 978-80-87731-05-5.

Hofmeister L. 2016. Die Pferdezucht des Herzogtums Oldenburg 1583-1884. Fachbuchverlag – Dresden, Dresden. ISBN: 9783956929014.

Horse Sport Consulting. 2010-2017. Stallions. Dressage Stallions. Florestan I. Available from http://www.horsesportconsulting.com/florestan-i/ (accessed April 2021).

Hummert G. 1942. Die wichtigsten Stutenstämme des Oldenburger Pferdes. Ludw. Leopold, Bonn.

Ing. Veronika Konvalinková. 2021. Rodiny českého teplokrevníka – zemský chov. Available from https://angriffy.estranky.cz/clanky/rodiny-ceskeho-teplokrevnika---zemsky- chov/ (accessed March 2021).

Landgestüt Warendorf. Zucht. Unsere Hengste. Florestan I. Available from https://www.landgestuet.nrw.de/zucht/unsere-hengste/hengst/florestan-i/ (accessed April 2021).

Karásek L. Zhodnocení šlechtitelského programu plemene moravský teplokrevník za období 2008 – 2012. Available from http://eagri.cz/public/web/file/322854/Moravsky_teplokrevnik.pdf (accessed April 2021).

Mieslerová B, Stříbrná L. 2020. Koně z naší republiky. Agroprint s.r.o., Olomouc. ISBN: 978-80-87091-89-0.

Misař D. 2011. Vývoj chovu koní v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Brázda, Praha. ISBN: 978-80-209-0383-9.

Nissen T, Pochhammer G, von Preußen D, Tietz J. 2009. Das Holsteiner Pferd – die Erfolgsgeschichte der Sportpferdezucht zwischen den Meeren. FNverlag, Warendorf. ISBN: 978-3-88542-732-2.

Oldenburger Pferdezuchtverband e.V. Organisation. Avaible from https://oldenburger-pferde.com/de/zucht/organisation/?p=1 (accessed March 2021).

Paul Schockemöhle. Deckstation. Hengste TG-Samen. Chacgrano. Available from https://schockemoehle.com/ger/deckstation/tg-samen/chacgrano.html (accessed April 2021).

Paul Schockemöhle. Deckstation. Hengste TG-Samen. Catoki. Available from https://schockemoehle.com/ger/deckstation/tg-samen/catoki-kopie.html (accessed April 2021).

Paul Schockemöhle. Deckstation. Hengste TG-Samen. Totilas. Erfolgreiche Nachkommen. Available from https://schockemoehle.com/ger/deckstation/erfolgreiche-nachkommen/totilas/artikelliste.html (accessed April 2021).

Pferde – und Ponyzucht Flege. Stutenstamm. Available from http://www.pferdezucht-flege.de/stutenstamm/ (accessed March 2021).

Pferdezucht - Horse Breeding Andreas Klinker. 2012. Zu Verkaufen. Zuchtstuten. Rikkinette. Available from http://pferdezucht-andreasklinker.com/For%20Sale/Broodmares/page62/index.html (accessed March 2021)

Ramsauer R, Ernst W. 1978. Das Oldenburger Sportpferd. Ahnert, Friedberg. ISBN: 3-921142-21-0.

Rimondo. 2021. Available from www.rimondo.com (accessed April 2021).

Sixta V. 2006. Nejvýznamnější plemeníci v chovu českého teplokrevníka. Cavalier Publishing. ISBN: 80-239-6798-9.

Sierks Zuchtstall. Pferde. Stuten. San Rhodesia. Available from https://zuchtstall-sierks.de/pferde/stuten/san-rhodesia/ (accessed April 2021).

Schilke F. 1982. Trakehner Pferde einst und jetzt. BLV, München. ISBN: 3-405-12415-8.

Schilke F. 1982. Das Ostpreußische Warmblutpferd. BLV, München. ISBN: 3-405-11399-7.

Schridde C, Schulte E. 2017. Trakehner Stutenfamilien. Asmussen, Gelting. ISBN: 978-3-935985-60-4.

Superior Equine Sires. 2020. Stallions. Dressage. De Niro. Available from https://www.superiorequinesires.com/de-niro/ (accessed April 2021).

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka. 2015. Chovný cíl a plemenný standard moravský teplokrevník. Available from http://www.moravskyteplokrevnik.cz/ chovny cil-a-plemenny-standard/?

fbclid=IwAR0QiKu3Hx8JLR0Wu411P923LUprIaW75BiZszaCREzc8UTCmRWw_spxt M8 (accessed March 2021)

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka. Historie moravského teplokrevníka. Available from http://www.moravskyteplokrevnik.cz/historie-moravskeho-teplokrevníka/ (accessed March 2021).

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka. 2015. Šlechtitelský program a zkušební řád plemene moravský teplokrevník. Avaible from (http://www.moravskyteplokrevnik.cz/slechtitelsky-program-mt/ (accessed March 2021).

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka. 2015. Řád plemenné knihy pro plemeno moravský teplokrevník. Avaible from http://www.moravskyteplokrevnik.cz/rad-plemenne-knihy-plemene-moravskeho-teplokrevníka/ (accessed March 2021).

Svaz chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka. 2011. Linie MT 2011. Avaible from http://www.moravskyteplokrevnik.cz/files.php?mid=7f79d2fc-18dd-102d-b212-00e0814daf34&isCategory=true (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého trakána. Řád plemenné knihy trakénský kůň. Available from http://www.ceskytraken.cz/node/5 (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého trakána. Šlechtitelský program plemene trakénský kůň. Available from http://www.ceskytraken.cz/node/5 (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého teplokrevníka. 2016. Řád plemenné knihy ČT. Available from http://www.schct.cz/cz/svaz/rad-pk.html (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého teplokrevníka. 2016. Šlechtitelský program českého teplokrevníka. Available from http://www.schct.cz/cz/svaz/slechtitelsky-rad.html (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého teplokrevníka. 2016. Zkušební řád českého teplokrevníka. Available from http://www.schct.cz/cz/svaz/zkusebni-rad.html (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého teplokrevníka. Kritérium mladých koní. Available from http://www.schct.cz/cz/kmk.html (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého teplokrevníka. Plemenná kniha. Available from http://www.schct.cz/cz/plemenna-kniha.html (accessed March 2021).

Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v ČR. Řád plemenné knihy. Available from https://slovensky-teplokrevnik.cz/slovensky-teplokrevnik.cz/files/Rad%20plemenne%20knihy%20CS.pdf (accessed March 2021).

Svaz chovatelů českého teplokrevníka z.s. Dokumenty. Chovný cíl. Available from http://ctsvaz.cz/chovny-cil/ (accessed March 2021).

The horse magazíne. 2015. Chacco-Blue. Available from https://www.horsemagazine.com/thm/2015/09/chacco-blue/ (accessed April 2021).

The horse magazíne. 2010. Indoctro. Available from https://www.horsemagazine.com/thm/2010/08/indoctro/ (accessed April 2021).

Trakehnerforum. Der Trakehner und seine Geschichte. Available from http://www.trakehnerforum.de/der-trakehner-und-seine-geschichte/ (accessed March 2021)

Trakehner Gestüt Murtal. Trakehner. Mythos Trakehner. Available from http://www.trakehnergestuet-murtal.at/mythos-trakehner.html (accessed April 2021)

Trakehner Förderverein & TSF. Initiative TSF. Available from http://www.trakehnerfoerderverein.de/Trakehner-Foerderverein/Initiative-TSF/ (accessed March 2021).

Van Olst Horses. 2018. Stallions. Negro. Available from https://www.vanolsthorses.com/paarden/negro/?lang=en&term=stallions (accessed April 2021).

VDL stud. 2021. Hengste. Unsere Hengste. Ausschließlich Tiefkühlsperma. Indoctro Preferent. Available from https://www.vdlstud.com/de/paarden/Indoctro-Preferent-Capitol-I-x-Caletto-II (accessed April 2021).

VDL stud. 2021. Unsere Hengste. Ausschließlich Tiefkühlsperma. Kannan. Available from https://www.vdlstud.com/de/paarden/Kannan-Voltaire-Preferent-x-Nimmerdor-Preferent (accessed April 2021).

Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e. V. 2020. Satzung des Verbandes der Züchter des Holsteiner Pferdes e. V. Avaible from https://www.holsteiner-verband.de/hubfs/Archiv/Download%20-%20Formulare/Holsteiner_Satzung_07_2020.pdf?hsLang=de% (accessed March 2021).

Verband der Züchter des Oldenburger Pferdes e.V. 2020. Zuchtprogramm für das Oldenburger Pferd. Avaible from https://oldenburger-pferde.com/upload/organisation/Zuchtprogramm_des_Oldenburger_Pferdes-2020.pdf (accessed March 2021).

Verein zur Förderung des Oldenburger Pferdesports e.V. Förderkonzept. Available from https://foerdervereinold.de/de/foerderkonzept/ (accessed March 2021).

Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung. 2021. Zuchtziel. Available from https://www.trakehner-verband.de/pferde/zuchtziel/ (accessed March 2021).

Verband der Züchter und Freunde des Ostpreussischen Warmblutpferdes Trakehner Abstammung. 2017. Satzung. Available from https://www.trakehner-verband.de/wp-content/uploads/2017/10/Satzung-2017-Hamburg.pdf (accessed March 2021).

Verband der Züchter des Holsteiner Pferdes e. V. 2021. Das Zuchtkonzept. Avaible from https://www.holsteiner-verband.de/de/verband/holsteiner-pferd/zuchtkonzept (accessed March 2021).

Wehrmann D. 2020. Kannan ist tot. Available from https://www.st-georg.de/news/zucht/spitzenvererber-kannan-ist-tot/ (accessed April 2021).

Wehrmann D. 2021. Trakehner Hengst Abendtanz in die USA verkauft. Available from https://www.st-georg.de/news/zucht/trakehner-hengst-abendtanz-in-die-usa-verkauft/ (accessed March 2021).

Zväz chovateľov koní na Slovensku – družstvo. 2017. Štatút plemennej knihy plemena slovenský teplokrevník. Available from http://www.horses.sk/joomla/images/stories/statuty/st.pdf (accessed March 2021).

Zväz chovateľov koní na Slovensku – družstvo. Šľachtiteľský program plemena slovenský teplokrevník. Available from http://www.horses.sk/joomla/images/stories/slach_program/sp_st.pdf (accessed March 2021).

Zdroje obrázky:

Obr. 1: Rimondo. 2021. Adeptus xx. Available from https://www.rimondo.com/horse-details/593093/Adeptus-xx (accessed February 2021).

Obr. 2 – 5: Bade B, Christmann L, Fischer B, Hahne U, Hempel E, Schade W, Wiechers G, Wilkens J, Züngel B. 2016. Hannoveraner – Zucht und Entwicklung der weltweit gefragten Pferde. FNverlag, Warendrof. ISBN: 978-3-88542-768-1.

Obr. 6: Doede Santema. 2021. Stallions. Furioso II. Available from http://dsantema.nl/portfolio/furioso-ii/ (accessed April 2021).

Obr. 7- 9: Bade B, Christmann L, Fischer B, Hahne U, Hempel E, Schade W, Wiechers G, Wilkens J, Züngel B. 2016. Hannoveraner – Zucht und Entwicklung der weltweit gefragten Pferde. FNverlag, Warendrof. ISBN: 978-3-88542-768-1.

Obr. 10: Rimondo. 2021. Ladykiller xx. Available from https://www.rimondo.com/horse-details/59/Ladykiller-xx (accessed February 2021).

Obr. 11: Münsterland-Pferde. Hengste. Lissaro. Available from http://www.muensterland-pferde.de/lissarowarum.htm (accessed April 2021).

Obr. 12: Rimondo. 2021. Senator. Available from https://www.rimondo.com/horse-details/18544/Senator (accessed February 2021).

Obr. 13: Rimondo. 2021. Stakkato. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/3895/Stakkato (accessed February 2021).

Obr. 14: Bade B, Christmann L, Fischer B, Hahne U, Hempel E, Schade W, Wiechers G, Wilkens J, Züngel B. 2016. Hannoveraner – Zucht und Entwicklung der weltweit gefragten Pferde. FNverlag, Warendorf. ISBN: 978-3-88542-768-1.

Obr. 15: Rimondo. 2021. Gotthard. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/1156/Gotthard (accessed February 2021).

Obr. 16 - 18: Bade B, Christmann L, Fischer B, Hahne U, Hempel E, Schade W, Wiechers G, Wilkens J, Züngel B. 2016. Hannoveraner – Zucht und Entwicklung der weltweit gefragten Pferde. FNverlag, Warendorf. ISBN: 978-3-88542-768-1.

Obr. 19: Rimondo. 2021. Pik As xx. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/170/Pik-As-xx (accessed February 2021).

Obr. 20: Bade B, Christmann L, Fischer B, Hahne U, Hempel E, Schade W, Wiechers G, Wilkens J, Züngel B. 2016. Hannoveraner – Zucht und Entwicklung der weltweit gefragten Pferde. FNverlag, Warendorf. ISBN: 978-3-88542-768-1.

Obr. 21 - 23: Graf v. Thun-Hohenstein R, Tietz J. 1976. Das Holsteiner Pferd: Geschiche, Zucht, Leistung. Ahnert, Friedberg. ISBN: 3-921142-15-6.

Obr. 24: Hengststation Bachl. Hengste. Contutto. Available from Contutto | Hengststation Bachl (hengststation-bachl.de) (accessed February 2021).

Obr. 25: Rimondo. 2021. Lord. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/141675/Lord-1134 (accessed February 2021).

Obr. 26: The horse magazine. 2010. Cor de la Bryère. Available from https://www.horsemagazine.com/thm/2010/08/cor-de-la-bryere/ (accessed February 2021).

Obr. 27: New Normandy Farm. Sires. Contendro I. Available from CONTENDRO, Contendro I stallion, Holsteiner frozen semen (newnormandyfarm.com) (accessed February 2021).

Obr. 28: Rimondo. 2021. Quidam de Revel. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/184515/Quidam-de-Revel (accessed March 2021).

Obr. 29 – 30: The horse magazine. 2014. The Oldenburger. Available from https://www.horsemagazine.com/thm/2014/12/the-oldenburger/ (accessed March 2021).

Obr. 31: Ramsauer R, Ernst W. 1978. Das Oldenburger Sportpferd. Ahnert, Friedberg. ISBN: 3-921142-21-0.

Obr. 32: Rimondo. 2021. Chronist. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/80558/Chronist (accessed March 2021).

Obr. 33: Rimondo. 2021. Neckar xx. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/132/Neckar-xx (accessed March 2021).

Obr. 34: Rimondo. 2021. Karo As. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/3862/Karo-As (accessed March 2021).

Obr. 35: Rimondo. 2021. Sacramento Song xx. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/1322/Sacramento-Song-xx (accessed March 2021).

Obr. 36: Helgstrand. 2021. Stallions. Stallion Collection. Sandro Hit. Available from Sandro Hit - Helgstrand Dressage (accessed March 2021).

Obr. 37: Anders S et al. 2009. Ausgewählte Hengste Deutschlands – ein Jahrbuch der Hengste 2010/11. Forum, Merching. ISBN: 978-3-9812876-0-8.

Obr. 38: Gestüt Hämelschenburg.Unsere Stuten. Beloved. Bell´ Air. Inshallah. Available from http://www.gestuet-haemelschenburg.de/html/inschall.html (accessed March 2021).

Obr. 39: Dressurpferde Leistungszentrum Lodbergen. Stallions. Dressage Stallions. Rubin Royal OLD. Available from https://dressurleistungszentrum.de/en/stallions/dressage-stallions/rubin-royal-old.html (accessed April 2021).

Obr. 40: Rimondo. 2021. Vorwärts. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/189754/Vorwarts (accessed March 2021).

Obr. 41: Rimondo. 2021. Venerato. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/281158/Venerato (accessed March 2021).

Obr. 42: Rimondo. 2021. Dampfross. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/354/Dampfross (accessed March 2021).

Obr. 43: Rimondo. 2021. Pregel. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/7281/Pregel (accessed March 2021).

Obr. 44: Rimondo. 2021. Partout. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/5536/Partout (accessed March 2021).

Obr. 45: Rimondo. 2021. Tempelhüter. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/21566/Tempelhuter (accessed March 2021).

Obr. 46: Rimondo. 2021. Tempelhof. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/1589899/Tempelhof-ex-Taryk (accessed March 2021).

Obr. 47: Rimondo. 2021. Pindar xx. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/185/Pindar-xx (accessed March 2021).

Obr. 48: Sladky P. 2011. Münchhausen ist Trakehner Hengst des Jahres. Available from https://www.pferderevue.at/aktuelles/zucht/2011/10/muenchhausen_isttrakehnerhengstdesjahres.html (accessed April 2021).

Obr. 49: Gestüt Hämelschenburg. Unsere Hengste. Kostolany. Available from http://www.gestuet- haemelschenburg.de/html/kostolan.html (accessed March 2021).

Obr. 50: Amann L et al. 2011. Ausgewählte Hengste Deutschlands – ein Jahrbuch der Hengste 2012/13. Forum, Merching. ISBN: 978-3-9813704-5-4.

Obr. 51: Rimondo. 2021. Quoniam. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/130650/Quoniam (accessed March 2021).

Obr. 52: Svaz chovatelů koní Kinských. 2021. Plemenná kniha. Plemenná kniha hřebců. Mistrál. Available from https://www.schkk.cz/clanky/2810-mistral.html (accessed March 2021).

Obr. 53: Sixta V. 2006. Nejvýznamnější plemeníci v chovu českého teplokrevníka. Cavalier Publishing. ISBN: 80-239-6798-9.

Obr. 54: Rimondo. 2021. Sandro. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/1326/Sandro (accessed March 2021).

Obr. 55: Rimondo. 2021. Simonetti. Available from https://m.rimondo.com/horse-details/39852/Simonetti (accessed March 2021).

Obr. 54: Rimondo. 2021. Sandro. Available from www.rimondo.com (accessed March 2021).

Obr. 55: Rimondo. 2021. Simonetti. Available from www.rimondo.com (accessed March 2021).

6 Seznam použitých zkratek a symbolů

AA – Anglo – arabský kůň
AN – Anglo – normanský kůň
Bel – Belgický teplokrevník
CS – Slovenský teplokrevník
ČT – Český teplokrevník
Geld – Gelderlandský kůň
Gron – Groninský kůň
Hann – Hannoverský teplokrevník
Holst – Holštýnský teplokrevník
HPK – hlavní plemenná kniha
KK – Kůň kinský
KVH – Kohoutková výška hůlková
KWPN - Royal Warmblood Studbook of the Netherlands (nizozemský teplokrevník)
Meckl – Meklenburský teplokrevník
MT – Moravský teplokrevník
Old – Oldenburský teplokrevník
PK – plemenná kniha
Pol – Polský teplokrevník
Rhein – Rheinlandský teplokrevník
SA – Shagya – arab
SCHTK – Svaz chovatelů českého teplokrevníka
SF - Selle Français
Švéd – Švédský teplokrevník
Trak – Trakénský teplokrevník
West – Westfálský teplokrevník
xx – Anglický plnokrevník